

Sömürgeci vahşet ve teröre karşı ŞIRNEX AYAKLANDI

Kömür ocağında köylülere ateş açıldı. Köylüler şehir merkezine yürüdü. 20 bin kişilik kitle, özel tim, polis, asker barikatını aştı. Halka ateş açıldı. Salih TALAYHAN ve Şehmus YORGA adlı yurtseverler şehit oldu

Esnaf kepenk kapattı, öğrenciler okulları boykot etti * Halk, Valilik, Askerlik Şubesi, PTT, Ziraat Bankası, ANAP İl Teşkilatı gibi devlet binaları ve Atatürk büstlerini tahrip etti

Gösteri boyunca kitleler, "Kahrolsun Türk devleti", "Yaşasın Kürdistan", "Kahrolsun ANAP Hükümeti", "Kahrolsun Özal", "Yaşasın PKK" sloganlarını attı

Haberleri 3. sayfada

İki ARGK gerillası destan yarattı

● 28 Şubat günü Milazgir'in Okçıyan köyünde kuşatılan biri ağır hasta iki gerilla yüzlerce asker ve özel timden oluşan düşman güçleriyle saatlerce çarpıştı. Çarpışma sabah saat 07.00'den gece saat 22.30'a kadar devam etti. İki özel tim elemanı ve 4 asker öldürüldü. İkisi subay 10'un üstünde asker ve tim elemanı da yaralandı. Mermileri biten ve panzerle yıkılan, roket atışına tutulan evin enkazı altında kalan iki savaşçıdan Agit şehit düşerken, Çiya da ağır yaralı olarak esir düştü

● Pazarcık'ta cephane yüklü trene ARGK sabotajı: 31 vagon dan 24'ü raydan çıktı, üç vagon da dereye yuvarlandı. Milyarlarca lira zarar. Tren makinisti öldü, çok sayıda asker de yaralandı.
● Hezex ve Wan'da iki azıllı ajan ölümle cezalandırıldı
● Dilûk (Antep) özel tip cezaevinde üç günlük açlık grevi
● İstanbul Üniversitesi'nde ERNK'nin inisiyatifıyla büyük gösteri:
Şirnex halk ayaklanması ve

Haberleri 4-5. sayfalarda

Milazgir direnişiyle dayanışma amaçlı eylemde yüzlerce öğrenci, "Vur gerilla vur, Kürdistan'ı kur", "Kürdistan faşizme mezar olacak", "Yaşasın Şirnex halk ayaklanmamız", "Yaşasın PKK, ERNK ve ARGK" sloganları attı, özel timle çatıştı
● İzmir'de Tansaş adlı süpermarket ERNK taraftarı yurtseverler tarafından bombalandı

● 7 masum yurtsever öldürüldü, çatışmada öldürülen gerilla süsü verilmek istendi

ERNK Avrupa Örgütü'nün açıklaması:

"Sözde Irak'a karşı yoğun askeri yığınakla adeta yeniden donatılan Türk ordusu, gücünü şimdi doğrudan Kürdistan üzerinde gerilla ve halka yöneltmiştir"

Yazısı 3. sayfada

Foto: Berxwedan

Körfez'de ateşkes:

Savaşın sonu mu, yeni bir aşamanın başlangıcı mı?

Körfez krizi nasıl ki, beklenmedik gelişmelerin bir sonucu olarak ve yine beklenmedik bir biçimde patlak verip daha sonra da savaşa dönüştüyse; Körfez savaşı da benzer şekilde umulmadık bir anda ateşkesle geçici de olsa sonuçlandı. Kara savaşının başlamasının daha üçüncü gününde, Irak'ın tüm koşulları kabul ettiğini açıklaması üzerine, ateşkes ilan edildi. Böylece yedi aydan bu yana süregelen

Körfez krizinde yeni bir aşamaya giriliyor. Bu, aynı zamanda bütün dünyanın dikkatlerinin üzerinde yoğunlaştığı Ortadoğu bölgesinde ve hatta bir anlamda genel dünya politikasında da yeni bir süreç sayılabilir.

Krizden savaşa ve bugünkü ateşkes durumuna nasıl gelindi? Gelişmeleri kısaca anımsatmakta yarar var. 2 Ağustos 1990 tarihinde Irak birlikleri Kuveyt'i

Devamı 16. sayfada

Kürdistan'da durum: Newroz yaklaşırken Kürdistan'da devlet terörü ve tutukalamalar arttı

Wêranşar: İlçede ERNK-ARGK pankartı asıldı. Sömürgeciler, Yazdı ve Müslüman Kürt çelişkisini körüküyor
Amed: İHD'ye sömürgeci gözdağı. Hatip Dicle bir

müddet tutuklandı. Bağlar semtinde büyük gözaltı. Kırklareli'de askerlik yapan iki yurtsever katledildi. Bağlar semtinde çöp kutusunda patlayan bomba 7

çocuğun yaralanmasına yol açtı
Eliz: Serbest bırakılanlar tekrar tutuklanıyor

Tûx, Arîmêtan ve Dêrika Çiya-yê Mazî: Çok sayıda yurtsever tutuklandı. Tûx'ta şeyhiye koruculuk dayatması

Çewlik: Karakol komplosu, önce bombala sonra tutukla. Yayladere şehitlerinin cenazeleri daha verilmeli

Clêza Botan ve Gîrê Amo: Kara yağmur yağdı. Türk ordu birlikleri moral çöküntüsü içinde

Haberleri 6-7-8. sayfalarda

Kürdistan Ulusal Kongresi'ne doğru

Tarihinin hiçbir döneminde Kürdistan halkı, bu denli büyük oranda ulusal birlik ve mücadeleye gereksinim duymadı ve bu ölçüde olanaklara sahip olmadı.

Kürdistan halkı, dünya halkları arasında en kötü durumda olanı. Durumu insanlıkla çelişiyor. Halen bölünmüş bir ülke. Soykırımı uğratılan, tüm hızıyla asimile edilen, kendine yabancılaştırılmak istenen, ülkesinden kovulan, üzerinde her türlü oyunun oynandığı bir gerçekliği yaşadığımız tanım gerektirecek bir aşikarlıkta ortada.

Günümüzde bölgemiz Ortadoğu'da olanlar da halkımız açısından çok çok önemli. Dünyanın en güçlü orduları ve politik güçleri bölgemizde kışkırtılar. Ülkemiz de bu kışkırtmanın hem alanı, hem de hedefi oldu.

Çok daha tali insanlık sorunları, uluslararası en etkili platformların temel çözüm konusu haline getirilirken, dünyanın en büyük ulusal sorunu ve insanlık dramı olan Kürdistan sorunu halen hasır altı edilmek ve bazı kırıntılarla çözümsüz bırakılmak istenmektedir.

Diğer yandan Kürt ulusal yapısındaki bölünmüşlük, Kürt halkı adına hareket eden bazı güçlerin yakın döneme kadar dış faktörü aşırı abartmaları, zaman zaman düşmandan çok birbirlerine yönelmeleri, halka dayanan direnişi bir türlü temel almayışları, halkımızı dönem dönem hak etmediği yenilgilerle yüz yüze getirdi. Bu durum, halkın umut ve beklentilerine oldukça olumsuz yansıdı.

Devamı 3. sayfada

İÇİNDEKİLER

Direniş kahramanımız:
Latîf TEPE, s. 2

PKK Düsseldorf davası
tutuklularından Kürt
politikacı Selahattin
Erdem'in konuşmasından:
"Bir konplonun
içyüzü", s. 13

Şeyh Salt Ayaklanması 66
yaşında... s. 11

SAVAŞMADAN YENİLGİ ALAN TÜRK SÖMÜRGEÇİLİĞİ ŞİMDİ İÇ ÇELİŞKİLERİYLE YÜZYÜZE

ANAP'taki çelişkiler suni, bunlarla rejimin asıl çelişkileri örtülmemek isteniyor

Türk burjuvazisi hedef şaşırtmada ustadır. Türk burjuva politik arenasını, basın, radyo ve televizyon gibi medyalarda birden bire Semra Özal'ın İstanbul ANAP il başkanlığına adaylığı tüm temel konuların önüne geçti. Savaş haberleri, işten atılan binlerce işçi, işkence, ekonomik darboğaz vb. hayati konular neredeyse taliye alındı. En usta basın kalemşörleri, ustalıklarını bu temel konuları hasıraltı etmeye ve ANAP içindeki toplumun hiç de temel gündem ko-

nusu olmaması gereken "muhafazakar-liberal" kavgasına ayırıyorlar.

Şunu hemen belirtelim; bizce bu rejime Semra Özal yakışır. Üstelik İstanbul il başkanlığı az bile. Başbakan ya da devlet başkanı olsa daha isabetli. Sanki diğerleri ondan daha mı iyiler?

Türkiye'yi bir çetenin yönettiği kesin; toplumun en ahlaksız, düşkün, değer tanımayan çetesi. Ancak bu çete rejimin iradesiyle başta kalıyor. Talan, baskı, işkence ve şövenizme dayanan bir rejime en iyi böylesi bir çete yaraşır.

Şimdi kalkıp bir Yıldırım Akbulut, Cemil Çiçek, Mehmet Ke-

Devamı 12. sayfada

**Direnış
kahramanlarımız**

Halk savaşının kesintisiz olarak gelişmesini sağlayan şehitler kervanına katılan yoldaşlarımızdan biri de **Latif TEPE** (Müslüm) yoldaş oldu. **Latif TEPE** yoldaş, 15 Mart 1990 tarihinde Şınak'ta sömürgeci düşman kuvvetleriyle girdiği bir çarpışma esnasında kahramanca savaşarak şehit düştü.

Dersim'in Kisle (Nazımiye) ilçesinden gelen **Latif** yoldaş, PKK hareketinin henüz çok genç olduğu ve yeni gelişmeye başladığı 1976 yılında ulusal kurtuluş saflarına katıldı. Bir devrimci sempatisan olduğu bu dönemde, değişik sosyal-şoven grupların Dersim gençliği üzerinde kurdukları etkinliğe rağmen, hiç bir ikirciliğe düşmeden, tercihinin ulusal kurtuluştan yana kullandı. İçinde bulunduğu koşullar ve özgün durumu gözönüne getirildiğinde, bu tercih son derece önemliydi. **Latif** yoldaş, bir çok insandan farklı olarak, sadece gençliğe özgü bazı duygular ve yaklaşımların sonucu olarak devrimci saflara katılmış değildi. O devrimci hareketin saflarında bulunan herkesten yaşça çok daha ilerdeydi. Eviydi, çocuk sahibiydi ve memurluk yapıyordu. Bu yüzdendir ki, tercihi başkalarından çok daha bilinçli ve içten oldu. Kısa bir süre içinde de olsa, kararını düşünerek verdi. Daha sonraki süreç bu kararında ne denli samimi ve tutarlı olduğunu ortaya koydu. Nitekim devrimci saflara hızla akan gençlik yığınlarının önemli bir kesimi, düşman saldırılarının yoğunlaştığı ve faşist darbenin ayak seslerinin duyulmaya başladığı bir dönemde aynı hızla saflardan uzaklaşırken, **Latif** yoldaş mücadeleye katılımını daha da pekiştirdi. 12 Eylül askeri-faşist darbesiyle birlikte arar duruma düşüp legal çalışma koşullarını yitirince, düzenle bütün resmi bağlarını kopararak dağa çıktı. Yaşamını tamamen ulusal direniş mücadelesine adadı.

Latif yoldaşın tercihinin anlamını daha iyi kavramak için, kısaca da olsa o dönemin koşullarına değinmekte yarar vardır. Başkan **Abdullah ÖCALAN** yoldaşın, insanımızın Kürt'ten söz edildiği zaman, adeta kendisinin içinde yer almadığı ve Tanrının lanetine uğramış bir kavimden

Olurmuş kişiliğin, ağırbaşlılığın, kararlılığın, fedakarlığın ve mücadeleye bağlılığın ölümsüz militanı:

Latif TEPE

söz ediliyormuş gibi davrandığını; geçmiş direnişlerin soykırımlarla bastırılmasının yaşanan iç ihanetin buna temel oluşturduğunu belirtir. PKK hareketinin Dersim'e girdiği dönemde, ülkemizin eski direniş ocaklarından biri olan zeminde yaşanan gerçeklik tam da buydu. Gençlik kitleleri, henüz kırkuncı yılını bile doldurmamış olan dünyanın o korkunç soykırımından habersizdi ve ağırlıklı olarak Kürdistan gerçekliğini tanımayan çeşitli sosyal-şoven grupların arkasına takılmıştı. Kitleler sözlümona sosyalizmi tartışan ve özgür bir toplum vaad eden bu gençlerin düşüncelerini ilgisizlikle izliyor; kimi zaman alaylı onaylarla gençlerin gönülünü almaya çalışıyordu. Gençlerin gelecek hakkında çizdikleri tablo kitleler açısından gerçekleşmesi olanaksız bir düştü ve arasına konuk edilen din adamlarının öte dünyanın güzelliğine ilişkin vaazlarına benziyordu. Halk bu gençliğin yapısını iyi tanıyor ve bu tür düşünceleri tartışmasında fazla bir sakınca görmüyordu. Masalların hiç kimseye zararı dokunmazdı. Yapılanlar gençlik heveslerinin bir ürünüydü ve gelip geçiciydi. Gençlik heveslerinin panzehiri ise olgunlaşmaktı. Yıllar ilerledikçe bu gençler masal anlatmayı bir yana bırakacak ve ayaklarını daha sağlam yere basacaklardı.

Buna karşılık, halkın ulusal kurtuluşçu düşüncelere yaklaşımı çok daha farklıydı. Ulusal kurtuluş düşüncesinin adım attığı yerde somut konuşuluyor, geçmişte ve anda yaşanan tartışılıyor, tarih sorgulanıyordu. Burada öbür insanların tehlikesiz ve ciddi sakıncalar arzetymeyen masalları yoktu. Bunun için hemen herkes açıkça çok tehlikeli şeylerle uğraşıldığını söylüyordu. Kabuk bağlamak üzere olan ve unutulmak istenen eski yara hiç deşilmemeliydi. Yaranın deşilmesi ve Kürtlükten söz edilmesi yeni bir soykırımı gündeme getirecek; top ve tüfleklerle donanmış olan cellatlar yeni bir 'sel harekâtı'na girerek, Dersim'i bu kez tamamen yok edeceklerdi. Ulusal kurtuluştan söz eden gençler Kürtleri tanımıyorlardı. Kürtlerin birlik olmaları düşünülebilir miydi? Dersim yenilgisine, kırımına yol açanlar içindeki hainler değil miydi? Aşiret aşirete, kabile kabileye, kardeş kardeşe, baba oğula karşı savaşmamış ve Türk egemenliği böyle sağlanmamış mıydı? Kürtlük ölmüştü; geçmiş direnmelerin zihinlerden silin-

meyen pratiği, Kürdün köle olarak yaşamayı hak ettiğini göstermişti. Keklik soyundan gelen Kürt özgürleşemez ve kendi kendisinin efendisi olamazdı. Genelde Dersim insanının çeşitli sosyal-şoven gruplara karşı taktığı tutumdan farklı olarak, ulusal kurtuluşçu düşüncelere yaklaşımı böyleydi.

Kuşkusuz her iki yaklaşım biçimi apayrı bir içeriğe sahipti. Kürdistan Devrimcileri'nin bulunduğu bir zeminde, geçmişin ele alındığı ve ulusal kurtuluş sorununun değerlendirildiği tartışmalar tam bir ciddiyet içinde gerçekleşiyor; karşı koyar tutumları içine girseler bile, insanlar kendi sorunlarının tartışıldığını biliyorlardı. Bu durum halk kitlelerinin aydınlanması, kendi gerçekliğine doğru yaklaşması ve gerçekliğini değiştirme çabalarına katılması için elverişli bir temel yaratıyor; bu temel üzerinde sürdürülmesi gereken ikna çalışmalarının başarsına zemin hazırlıyordu. Denilebilir ki, **Latif TEPE** yoldaş, bu tartışmaların daha başlangıcında ulusal kurtuluş yolunda yürümeye karar veren halktan ilk insanımız oldu. **Latif** yoldaş 1937-38 soykırımının hemen öncesinde, 1936 yılında gözlerini dünyaya açtı. Ailesi soykırımın dışında kaldı, buna rağmen soykırımın etkilerini çok yakından tanıdı ve yaşadı. Ailesinden ve çevresinden Türk sömürgecilerinin Dersim'de giriştikleri çılgınlık ve vahşet dinledi. Düşmana karşı kinli daha

çocuk yaşlarda şekillendi. **Latif** yoldaş ulusal kurtuluştaki karar kılmasında bu kinin oynadığı role de değiniyor; "*Devrimci olmamda, özellikle Kürdistan ulusal kurtuluş mücadelesini tercih etmemde Dersim katliamının derin etkisi, kaba biçimiyle de olsa kısmi yurtseverlik, okul ve askerlik dönemi ve yaşam kavgası sürecinde Kürtlükten ötürü uğradığım ağır ve yıpratıcı hakaretlerin rolü olmuştur*" diyor. O kökleriyle Dersim'in ve dolayısıyla Kürdistan'ın asıl gerçekliğine bağlı olan bir aydıncı. PKK hareketinin yaşam gücü veren düşünceleriyle bu köklerini daha da sağlamlaştırdı. Kendi deyişiyle kaba yurtseverliğini daha da özlü kılarak, özgür vatan için can vermeye götürececek bir düzeye ulaştırdı. Dersim zeminindeki devrimciler arasında, O'nun kadar vatan toprağını tanımaya çalışan kişi çok azdı ya da yoktu. Fırsat bulduğunda Dersim'in her köşesini dolaşır, her dağın doruğuna ulaşmaya çalışır, bu toprakları her şeyiyle tanımak ister ve tanıdıkça daha çok bağlanırdı.

Latif yoldaş başlangıçta belediye memur olarak çalışmaktaydı. Bu dönemde mali olanakları çok zayıf ve hatta yok denecek ölçüde az olan devrimci güçlerin bir çok ihtiyacı O'nun tarafından karşılanıyordu. Mesleğinin niteliği gereği halkla sürekli ilişki halindeydi. Kendisi de halktan biri olduğu için, insanlarla ilişki kurmakta ve kay-

naşmakta hiç zorlanmadı. Bu dönemde henüz yurtseverlik düzeyinde olan faaliyetleriyle devrimci çalışmalara katkıda bulundu. Bir çok köylüyle ilişkiler kurdu ve ilişkilerini Harekete aktardı. Maddi olanaklarının yansıra evini de devrimcilere açtı. **M. Hayri DURMUŞ** yoldaşın da aralarında bulunduğu ve **Kürdistan Devriminin Yolu** adlı belgenin hazırlanmasını üstlenmiş bir grup arkadaşı evinde bir süre konuk etti. Daha sonra yeni açılmış olan süt fabrikasına geçti. Profesyonel olarak devrimci çalışmalara katıldığı döneme kadar burada memurluk yaptı. **Latif** yoldaş oturmuş kişiliği, ağırbaşlılığı, kararlılığı, fedakarlığı ve mücadeleye bağlılığıyla halkın ve yoldaşlarının engin sevgi ve güvenini kazanırken, içerde ortaya çıkan ve hareketi ele geçirmek isteyen bozguncuların da boy hedefi haline geldi. Bu güçlerin dayanaksız iftiralarına ve iğrenç saldırılarına maruz kaldı; hatta hareketten tamamen dışlanmak istendi. Ancak bütün bu saldırılar ve yıpratma girişimleri O'nun PKK hareketine olan bağlılığını sarsmaya yetmedi. Böyle bir ortamda bile şehir merkezinde mülkiyeti kendisine ait olan evini sattı ve aldığı paranın esas bölümünü silah temin etmek isteyen parti örgütüne bağışladı; geri kalanını borçlarına ödedi.

Latif yoldaş, 12 Eylül darbesinden sonra, sömürge polisi tarafından arar duruma düştü. Bu koşullarda yeni bir tercih yapma sorunuyla yüzyüze geldi: Ya polise teslim olacak ve mesleğini sürdürmenin olanaklarını arayacaktı, ya da varlığını tamamen mücadeleye adayarak devrimciliği meslek seçecekti. Kürdistan'daki her ailede görüldüğü gibi, **Latif** yoldaşın da bazı ailesel sorunları vardı. Eşine ve üç çocuğuna bakmakla yükümlüydü. Yan geliri bulunmuyordu ve ailesine bakabilecek kimsesi yoktu. Eşi devrimci mücadeleden uzaklaşmasını, memurluğa devam etmesini ve ailesine bakmasını istiyordu. Üstelik düşman arar duruma düşen devrimcilerin aileleri üzerine çullarıyor, her türlü ahlaksızlığı uyguluyor ve düşürmeyi deniyor, böylece devrimcileri teslim olmaya zorluyordu. **Latif** yoldaş da bunun farkındaydı. Ancak O namus sorununu dört duvar arasında arayacak ve sahiplik edecek biri değildi. Vatanın ve ulusun namusu her şeyin üstünde geliyordu. Vatan toprakları yabancı egemenler tarafından

Devamı 17. sayfada

Berxwedan

Rojnameya Kurdi u Tirki

Berxwedan-Verlags-GmbH
Marken Str. 5-7
Postfach 16 12
4000 Düsseldorf 1 - BRD

Verantwortlich für den Inhalt
WALTHER BRAUN

NAVENDA NÜÇEYAN
(HABER MERKEZİ)
Tel.: (49-0211) 72 71 46
Fax: (49-0211) 77 35 03

Çap: Druckhaus Bonn
Belavkirin: Agri Verlag Köln

Avustralya 3.00 \$ / Avusturya 18.00 s.
Belçika 60.00 bfr. / Danimarka 8.00 dkr.
Fransa 6.00 ff. / Hollanda 3.00 hfl.
İngiltere 0.80 £. / İsveç 6.00 skr.
İsviçre 2.50 sfr. / Norveç 10.00 nkr.

ABONE KOŞULLARI

Almanya içi	Almanya dışı
6 ay 30.- DM	6 ay 35.- DM
12 ay 60.- DM	12 ay 70.- DM

Stadtsparkasse Düsseldorf
Kto Nr. 360 168 06 / BLZ 300 501 10

Sömürgeci vahşet ve provokasyona karşı Şirnex ayaklandı

Şirnex (Berxwedan): Şirnex'ten muhabirimizin aktardığına göre halk ayaklanması şöyle gelişti:

Olaylar, hemen Şirnex'in alt tarafındaki Kömür Ocağı'nda 28 Şubat günü sabahın erken saatlerinde başladı. Kömür ocağını yıllardır Alihan Tatar ailesi işletiyor. Bunlara ordu komutanları, ANAP Şirnex milletvekili ve şehirdeki sarı Maden-İş sendikasının yöneticileri de dahil. Bu grup halkın sırtından mil-yarlar kırıyor.

Çoğu göçertilen köylerden olan binlerce köylü de geçimlerini toplayıp katırla taşıdıkları kö-

mürle sağlıyor. Askerler ve Tatar çeteleri, köylülere karşı zor kullanarak kömür toplamalarını önüyorlar. Köylüleri yakalıyor, ateş ediyor, kurşuna diyor, hayvanlarını öldürüyor, çırılçıplak soyarak şehire yolluyorlar.

28 Şubat sabahındaki olay çok daha büyük çaplı oldu. Ocağın hemen yanındaki bölüğün komutanı emrindeki 100 askere ateş emri verdi. Birçok köylü yaralandı. Bunlardan ikisinin öldüğü söylendiyse de, bu daha kesinleşmedi. Çünkü, halen kayıplar çok, ancak burada Fahrettin TEPE adlı yurtseverin ağır yaralandığı tespit edildi. Bu köylü

olaydan çok sonra hastaneye kaldırıldı. Burada köylülerin kaçırma fırsatı bulamadığı 200 kadar katır da askerler tarafından öldürüldü. Bu bir katliamdı; köylülerin tüm serveti ve geçim aracı hayvanlarıydı. Burada bir de asker öldü. Askerlerin ateşi sırasında isabet alan elektrik tellerine basan korku içindeki bu asker öldü.

Halk şehir girişindeki barikatı ezerek aştı

Şehirdeki halk daha ocaktaki olayları bilmiyordu. Yüzlerce özel tim, asker ve polis şehrin Qilaban tarafından girişinde barikat kurdu. Ancak halk barikatı ve ateş tehlikesini dinlemedi, düşmanı geri püskürttü, asker ve özel timler şehir içine doğru kaçmaya başladılar.

Kaçan asker ve özel timler, halka gözyaşartıcı bomba atıyor ve kurşun sıkıyorlardı. Bu, halkın galeyanını daha da artırdı. Esnaf hemen dükkanlarını kapattı. Tüm şehir kadın, çocuk ve yaşlılarıyla caddelere doldu. Eylem tam bir ayaklanmaya dönmüştü. Her taraftan halka ateş açılıyordu. Halkın elinde silah yoktu. Kimse silah da kullanmadı, ancak taş, kürek vb. ele geçirilen eşyalarla direniyordu.

Kitle önce PTT binasına yöneldi, burayı tamamen tahrip etti. Lise öğrencileri de toplu halde okuldan çıktılar ve eyleme katıldılar. Bunlar lise binasını da büyük ölçüde tahrip ettiler. Bir anda eyleme katılanların sayısı 20 bini aştı. Aslında tüm şehir halkı eylemdeydi.

Asker ve özel timin ateşiyle düşenlerin sayısı çok fazlaydı. Bir anda en az 20 kişinin öldüğü ve 100 kişinin de yaralandığı halk arasında yayıldı. Gerçekte manzara buydu. Düşman ölü ve yaralıları müdahaleyi önüyordu.

Bu kinle kitle ANAP'lılar kahvesi olarak bilinen binayı ve içindeki Atatürk büstünü tahrip etti, arkasından şehrin göbeğindeki Atatürk heykelini, şehirdeki tek banka olan Ziraat Bankası'nı, Askerlik Şubesi'ni ve Valilik Binası'nı taşı tutarak tahrip etti. Hastanenin araçları da tahrip edilenler arasında. Çünkü, ölü ve yaralıların hastaneye kaldırılmasına izin verilmiyordu. Ancak cankurtarana dokunulmadı. Halk sömürgeci devlete ait her kuruma kinle saldırmıyordu. Cumhuriyet İlkokulu da saldırıya uğradı. Fakat içeride çocukların olduğu farkedilmesi üzerine bundan vazgeçildi.

"Yaşasın PKK", "Yaşasın Kürdistan" sloganları

Eylem tam bir halk ayaklanmasıydı. Düşman kaçıyor, halk kovalıyordu. Halk eylem boyunca "Kahrolsun Türk Devleti", "Yaşasın Kürdistan", "Kahrolsun ANAP Hükümeti", "Kahrolsun Özal", "Yaşasın PKK" vb. sloganları atıyordu. Ortalık bir savaşı andırıyordu. Ölü ve yaralıları sayma olanağı yoktu. Kan, halkı daha da kinli kılıyordu. Hepimizde egemen olan duygu sanki eylemimizle düşmanı Şirnex'den, Kürdistan'dan kovuyorduk.

ERNK Avrupa Örgütü'nün Şirnex'teki halk ayaklanması ve TC terörü üzerine olan 1 Mart 1991 tarihli basın açıklamasını kısaltarak veriyoruz:

Olayların Körfez Savaşı'nda Irak'ın Kuveyt'ten çekildiği ve savaşa son verildiğinin açıklandığı bir tarihe rastlamasına dikkat çekerek. Bunu önemli bir nokta olarak görüyoruz.

- Türk sömürgeci devleti ve Özal başkanlığındaki ANAP yönetimi Türkiye'nin geleceğini Körfez Savaşı'na bağlamıştı ve ABD'den bile daha saldırgan bir tutumla savaşa kıskırtıcılığı yapmaktaydı. Türkiye'nin hesaplarına göre savaş böyle sonuçlanmayacaktı. Türk ordusu Güney Kürdistan sınırına yığılmış ve büyük hazırlıklar yapılmıştı. Ancak Türk ordusu Güney Kürdistan üzerinden karadan savaşa girmeden, mevcut gelişme nedeniyle saf dışı kaldı. Türkiye, böyle olsa da orduyu çekmek istemiyor. Zaten, Kürdistan'da konumlanacak 5. Ordu'nun kurulması için hazırlıklar önceden başlatılmıştı. Esas olarak da bu askeri yığınak Kuzey Kürdistan'daki gelişmelere karşı yapılmıştı. Körfez krizi bahanesiyle de artırılan askeri yığınak -bu en az 400 bin asker sayısındır- tümüyle Kürdistan'da tutulmak ve 5.Ordu olarak konumlandırılmak isteniyor. Bu askeri gücü burada tutmak için Türkiye bazı tertiplere kesinlikle ihtiyaç duymaktadır. Son olayları da özellikle bu nedenle kıskırtmış ve halkı isyara zorlamıştır.

- Türkiye tarihi boyunca her zaman uluslararası fırsatları Kürdistan üzerindeki hakimiyetini korumada kullanmaya çalışmıştır. Şimdi de yapmaya çalıştığı budur. Körfez Savaşı nedeniyle sözde Irak'a karşı yoğun askeri yığınakta adeta yeniden donatılan Türk ordusu, bu gücünü şimdi doğrudan doğruya Kürdistan üzerinde gerilla ve halka yöneltmiştir. Bu durumdan, Türkiye'ye asker gönderen ve silah veren bütün devletler sorumludur. Son örneği Şirnex'de yaşanan ve örnekleri artacak olan halka yönelik her katliam olayından, Türkiye'nin silahlanmasına katkıda bulunan güçleri sorumlu tutuyoruz ve suç ortağı ilan ediyoruz.

- Körfez Savaşı yeni bir aşamaya gelmiştir. Irak Kuveyt'ten çekilmiş ve ateşkes sağlanarak anlaşma koşulları üzerinde görüşmelere bağlanmıştır. Bu durumda Irak "tehditi" bahanesi de ortadan kalkmıştır. Körfez Savaşı bahanesiyle Türkiye'ye gönderilen Çevik Kuvvet birliklerinin, konumlandırılan füzelerin ve her türlü silahın geri çekilmesi gerekmektedir. Böyle olmaması halinde, Çevik Kuvvet birliklerinin ve füzelerin de dahil her türlü silahın gönderilme amaçlarının Körfez kriziyle ilgili olmadığı ilgili güçler tarafından resmen itiraf edilmiş olacaktır.

Düşman ağlıyor, çeteler saf değiştiriyor

Çatışmalar çetelerin bulunduğu mahalleye doğru gelişince, bazı çeteler korkudan havaya mermi sıktılar. Bazı özel tim elemanları, "Bakin... bakın PKK'lılar o taraftan bize ateş ediyor" diye bağırdılar. Gerçekte ortada ateş eden PKK'lı yoktu. Tüm halk PKK'lı olmuştur. Silahla ateş edenler ise çetelerdi. Bazı çeteler özel timlerin karşı koymasına rağmen yaralıları sırtlayıp hastaneye yetiştirmek, bazıları da çatışma alanından uzaklaştırmak istedi. Bir ara vali, belediye hoparlörlerinden, halkı gösteriye son vermeye çağırdı. Bazı çeteler küfür etti, "Kaç kişi öldürdünüz, keşke birkaç asker de ölseydi" dediler.

Bir özel tim elemanı da, korkudan olacak, benzi atmış, "Halka ateş etmek istemiyorum" diye bağırarak kaçıyor.

Halk ayaklanması gece karlılığına kadar sürdü.

Ayaklanmanın şehitleri ve isimsiz kahramanları

Ayaklanmada kesin iki yurtseverin şehit olduğunu tespit ettik; Salih TALAYHAN (17) ve Şehmus YORGA (19). Biri bayan beş yurtsever de kurşunla yaralandı. Bunlardan isimleri tespit edilenler; Bahattin KÜLTER, Siddik BAYRAM, Emin ATEŞ ve Fahrettin TEPE. Hafif yaralanan çok sayıda yurtsever de hastaneye kaldırılmadığı için isimleri tespit edilemedi. Ger-

çekte şu ya da bu şekilde yaralananların sayısı onlarcadır. Çok sayıda yurtsever de kayıp. Bunlardan bir kesimi tutuklu ya da öldürülmüş de olabilir. Sömürgeciler şimdilik bunları gizliyor. İsimleri tespit edilen tutuklu sayısı da 7, fakat gerçek tutuklu sayısı 100'ün üstünde.

Şehitlerden Salih TALAYHAN, ayaklanma günü gecesini gömüldü. Halkın büyük çoğunluğunun gömülmeden haberi olmadı. Yine de yüzlerce yurtsever cenaze merasimine katıldı. Şehidin babası mezar başında yaptığı konuşmada, "Oğlum şehit oldu, namus yoluna gitti, şerefli olan herkesi yarın (Cuma günü) silahını almaya ve direnmeye çağırıyorum" dedi.

Geceleyin şehirde operasyonlar olmadı. Askeri birlikler de geceyi korku içinde geçirdi. Ancak tanklarla ve binlerce askerle tahrip edilmiş binaların etrafını tutmayı da ihmal etmediler.

1 Mart günü sabah erken saatlerde ikinci şehit de gömüldü. Sömürgeciler gömme eylemi için günün geç ve erken saatlerini seçmekle, cenaze merasiminin kitle gösterisine dönüşmesini önlemeyi hedeflediler. Halkın kutsal görevini yerine getirmesini bu tür hilelerle önlemek istedik. Bir anlamda bunu becerdiler de. Ancak halk bu kaybını telafi etti. Bir gün içinde en az beşer bin yurtsever şehit ailelerini ziyaret ederek, iki şehidin de kendi şehitleri olduğunu belirttiler.

1 Mart günü yine dükkanlar açılmadı, öğrenciler okula gitmedi. Tanklar her tarafı tutmuştu. Halk büyük gruplar halinde toplanıyordu.

Kürdistan Ulusal Kongresi'ne doğru

Bağtarafı 1. sayfada

Bugün ise farklı bir noktadayız. Yukarıda sayılan olumsuz yaklaşımların sahiplerine ve halka hiç şey kazandırmadığı, tam tersine çok şey alıp götürdüğü; ama bunun karşısı olarak da kazanmanın yolu tarihsel deneyimlerle ortaya çıkmıştır. Tarihin bu elverişli döneminde yenilgiyi değil zaferi yaşamak için, tarihi deneyimlerden sonuç çıkarmamız yetecektir. Halk olarak ulusal bilinç ve direnç isteği ile doluyuz. O halde en temel görevimiz, dönemin ve koşulların gereğine uygun olarak ulusal birlik yolunda adım atmak ve bunun gerektirdiği sorumluluğu gösterebilmektir.

Halkın temel bir talebi ve tarihi bir zorunluluk olan ulusal birliği gerçekleştirmek için, dönemi güçlü bir birlik ve direnişle karşılamak için Kürdistan'ın en büyük politik güçleri, uzun süredir oldukça kararlı bir çalışma içine girmemişlerdir.

Avrupa ERNK Temsilciliği'nden aldığımız sözlü açıklamaya göre Kuzey Kürdistan'dan PKK, Doğu Kürdistan'dan İ-KDP ve Güney Kürdistan'dan da Irak Kürdistanı Cephe'nin temsilcileri, Ulusal Kongre'yi toplamak için üç temsilciden oluşan bir komite kurdular. Bu komite, bir anlamda Kürdistan adına şimdiden tek inisiyatifli Ulusal Kongre Hazırlık Komitesi niteliğindedir. Komite, şimdiden basın karşısına çıkmada ve çeşitli platformlarda temsil konusunda bazı kayıtlar tespit etmiştir.

Halkımıza müjdeliyoruz; Ulusal Kongre Hazırlık Komitesi, ulusal bağımsızlık ilkesini ve ulusal direnişi; halkın siyasal ve silahlı direnişini geliştirmeye temel almaktadır. Komite'nin çalışmaları, Kürdistan'a, halkı birleştirmeye ve birliklik mücadelesini yükseltmeye yöneliktir. Ancak böyle bir mücadele yaratıldığı takdirde, uluslararası alanda güçlü bir temsil sağlanabilir.

Ulusal Kongre Hazırlık Komitesi'nin çalışmalarından, dürüst ve halkın kurtuluş davasına bağlı olan herkesin coşku ve umut duyacağı açıktır. Şimdilik çalışmaların dışında da olsalar, eğer samimi iseler güçlerin dar endişelerinden sıyrılmaları halinde, bu tarihsel karar noktasında birliğe katılmaları önünde hiç bir engel yoktur. Komite'nin hedefi, tüm Kürdistanlı yurtsever politik güçleri kapsamaktır. Çünkü, buna varmak zorunludur. Elbette, parçalanmış Kürdistan'ın parçalarında farklı mücadele süreçleri ortaya çıkabilir, Ulusal Kongre zaten bu mücadeleler arasında koordine, birlik ve birbirine destek sağlama platformu olacaktır.

Gerçek bu kadar aşikar ve görevlerin büyüklüğü ortadayken, halen dar örgütsel tasa içinde olanların, birleşmeyenlerin, birleşmemeyi anlayış haline getirenlerin, geri platformları Ulusal Kongre'ye alternatif olarak alanların, bir takım kültürel platformları Ulusal Kongre'nin önüne almak isteyenlerin, kendi kendilerini aldattıklarını hatırlatmak istiyoruz.

Ulusal Kongre gibi kader belirleyici bir organa ilkel ve sorumlu yaklaşmak, başta girişimin sahipleri olmak üzere Kürdistan adına hareket etme iddiasındaki tüm güç ve kişilerden beklenen tutumdur. Halkın bağımsızlık ve özgürlük hedefini, bir bütün olarak halkın iradesini temsil yetkisiyle tarih sahnesine çıkma iddiasındaki bir organla oynamayacağını, tersinin yaratacağı olumsuz sonuçları herkesin kavradığı inancındayız. Temsil hakkı ve yetkisi de zaten, ancak bu ilke üzerinde kazanılabilir. PKK, İ-KDP ve Irak Kürdistanı Cephe'nin birlikte çabasıyla oluşturulan Hazırlık Komitesi'nin mevcut iddiasının gerçek sahibi olabilmesi için, Hazırlık Komitesi'ndeki güçlerin sorumlu yaklaşımları belirleyici olacaktır. Ve böyle bir birlik, ulusal birlik ve mücadelenin Kürdistan'da tek geçerli politika olmasını sağlayacak, bunun dayatıcı gücü olacaktır. İnanıyoruz ki, Ulusal Kongre yolunda öncü düzeyde adım atan güçler, Kürdistan halkının çıkarlarını temel alma ve bu çıkarlar neyi gerektiriyorsa öyle hareket etme sorumluluğunu göstereceklerdir.

Buna göre yurtsever kişi, grup ve örgüt olarak her Kürdistanlı'ya, örgütüne düşen görev, Ulusal Kongre Hazırlık Komitesi'nin çalışmalarına omuz vermektir.

Tüm yurtseverleri, dostlarımızı ve uluslararası kamuoyunu çok yakında Komite'nin resmi açıklamasıyla bilgilendireceğimize umuduyula.

Berxwedan

Aynı gün şehre ANAP Mardin milletvekili Nurettin Yılmaz ve İçişleri Bakanı Abdülkadir Aksu geldiler. Aksu, çarşıdan geçerken bindiği arabadan halkı selamlamaya çalıştı. Ancak halk onun bu hareketine sessiz bir protesto ile karşılık verdi. Nurettin Yılmaz, halkla Kürtçe konuştu, valiyle görüştü, validen tutuklananların bırakılmasını istedi. Halk da zararlarının karşılanmasını, kömür ocagındaki tala ve baskının önlenmesini ve suçlulardan hesap sorulmasını istedi. Aksi durumda tekrar, hem de daha büyük bir ayaklanma içine gireceklerini dile getirdi. Bu, şehirde herkesin taşıdığı ortak duyuydu.

Şirnex ild şehit ve çok sayıda yaralı verdi. Ancak güven ve direnç kazandı. Şirnex, 1991 ayaklanma sürecinin başlarını yaptı.

Şirnex ayaklanmasına düşman provokasyonu neden oldu. Bundan çıkaracağımız net sonuçlar var: Düşman kitlesel kayınlara hazırlanıyor. Ordu gücünü bunun için Kürdistan'da muhafaza ediyor. Fakat ortaya çıkan bir gerçek daha var: Kürdistan halkı ayaklanmaya hazır ve istisnasız her kitle gösterisi ve ayaklanmasında halkın sloganı ulusal bağımsızlık ve PKK öncülüğüne bağlıdır.

Şu gerçek net ki, düşmanı geriletecek de halk ayaklanmalarıdır ve Kürdistan çok büyük bir ayaklanma sürecine girmiştir. İna-

nıyoruz ki Şirnex, ulusal kurtuluşa varacak bir ayaklanma sürecinin yeni bir halkasıdır.

Pozarcix

Cephane trenine ARGK sabotajı: 24 vagon yuvarlandı, büyük maddi zarar meydana geldi, tren makinisti öldü, çok sayıda asker yaralandı

Pazarcix (Berxwedan): Şubat ayı ortalarında ARGK gerillaları, Pazarcix'in Sarıuşağı köyü civarında bazı demiryolu raylarını sökerek, askeri cephaneye taşıyan yük trenine sabotaj yaptılar.

31 vagonluk trenin 24 vagonu raydan çıkarak bayır aşağı yuvarlandı, bunlardan üç vagon katardan koparak dereye kadar yuvarlandı. Trende tank, askeri ambulans, vinç vb. askeri malzemeler bulunuyordu. Vagonların raydan çıkması üzerine bu malzemeler uzaklara kadar saçılarak, büyük kısmı tahrip oldu. Halen bu malzemenin enkazı olay yerinde bulunmaktadır.

Raydan çıkan trenin makinisti de olay sırasında öldü. Cephaneyi korumakla görevli olarak trende bulunan askerlerden birçoğu yaralandı, bunlardan ölen olup olmadığı öğrenilemedi.

Sömürgeciler gizlemesine rağmen, bu eylemdeki kayıpları milyarlarca lira oldu. Eylemden sonra Sarıuşağı köyünü basan askerler, köylülere eziyet ettiler.

Hezex - Wan

İki azı ajan ölümle cezalandırıldı

Nisêbîn-Wan (Berxwedan): 14-15 Şubat gecesi Hezex (İdil)'in Xanikê (Kuzluk) köyüne giden ARGK gerillaları, yaptıkları köy toplantısının ardından Kurtulo lakabıyla bilinen, yıllardır sürdürdüğü ajan faaliyetleriyle halka büyük zarar veren Ahmet Tan adındaki haini yargılayarak ölümle cezalandırdı, hainin cezası kurşuna dizilerek yerine getirildi.

Alandaki en güçlü dayanaklarından birini kaybeden sömürgeciler, gerillalar ayrıldıktan sonra Xanikê köyüne baskın düzenleyip, çok sayıda köylüyü işkenceli sorgudan geçirdiler. Askerler, köyde yaptıkları aramadan sonra aralarında Hacı Işık, Abdurrahman Akyüz ve Halef Sağlam ile isimlerini tespit edemediğimiz diğer üç yurtseveri gözaltına aldılar.

Muhabirimizin aktardığına göre, gerillalar, yakınları vasıtasıyla defalarca cezalandırılan haine haber yollayarak, ajanlıktan vazgeçmesini istediler. Hain ise meydan okurcasına ajanlık yapmaya devam etti, ta ki cezası buluncaya kadar.

İkinci cezalandırma eylemi de Wan'da gerçekleştirildi, 16 şubat günü şehrin Altıköprü mahallesi, Oğuzlar sokağında Halit isimli, aslen Farqin (Silvan)'li bir ajan ölümle cezalandırıldı. Tüccar kılığında faaliyet gösteren bu ajan, ilerlemiş yaşına rağmen, Amed'ten Wan'a kadar geniş bir alanda çalışıyor ve kendisine bağlı pekçok muhbir çalıştırı-

yordu.

Bu eylemden sonra da polis ve özel tim şehirde birçok tutuklama gerçekleştirdi. Burjuva gazeteleri, sömürge valisi'nin açıklamasına dayanarak bunları PKK'li olarak yansıttı, gerçek ise tam tersidir, tutuklananların tümü masum yurtseverler.

Dilûk

Savaş esirleri üç günlük uyan amaçlı açlık grevi yaptı

Amed (Berxwedan): Dilûk (Antep) E-Tipi cezaevinde kalan çoğu PKK'lı savaş esirleri son aylardaki keyfi tutuklamalar, işkence ve cezaevi ile karakollardaki ölüm olaylarını protesto etmek amacıyla 25, 26, 27 Şubat günlerini kapsayan üç günlük protesto ve uyan amaçlı açlık grevi yaptılar.

İstanbul-Beyazıt, 1 Mart '91

Foto: Milliyet

1991 yılının ilk iki ayı içinde Kürdistan ve Türkiye'de binlerce yurtsever, demokrat ve devrimci gözaltına alınmış, bu süreçte polis karakolları ve cezaevlerinde en az 15 devrimci ve yurtsever işlenmede katledilmişti.

İstanbul

Üniversite gençliği Simex halk ayaklanması ve Milazgir direnişiyle dayanışma eylemi yaptı

İstanbul (Berxwedan): 1 Mart günü, Beyazıt'taki İstanbul Üniversitesi'nde okuyan Kürdistanlı yüzlerce devrimci ve yurtsever, ERNK'nin örgütsel karar ve inisiyatifleriyle, halkın çok kalabalık bulunduğu Beyazıt meydanında Şirnex halk ayaklanması ve Milazgir direnişiyle dayanışma amaçlı bir miting yaptılar. Öğrenciler Kürtçe pankart açtılar, "Yaşasın PKK, ERNK ve ARGK" "Yaşasın Şirnex halk ayaklanmamız", "Yaşasın Milazgir direnişi", "Vur gerilla vur Kurdistanı kur" sloganlarını atarak, ayaklanma ve direnişle dayanışmalarını dile getirdiler.

Gösteri alanında yapılan konuşmada, Şirnex halk ayaklanması ve Milazgir direnişinin boyutları anlatıldı.

Yüzlerce çevik kuvvet polisinin saldırması üzerine, öğren-

ciler taş ve molotof kokteyliyle cevap verdiler. Devrimci-yurtsever öğrencilerin militanca karşı koyuşu üzerine, çevik kuvvet polisleri kaçmak zorunda kaldılar. Daha sonra takviye olarak birlerce polis üniversitenin önüne yığılarak öğrencilere saldırdı. Eylemlerini başarıyla sonuçlandıran öğrenciler, bu defa ana kapıdan girerek, üniversite bahçesinde gösterilerine devam ettiler, burada diğ öğrenciler de gösteriye katıldı. Burada üniversite yönetiminin polislerle işbirliği de protesto edildi ve Kürdistan'daki direniş üzerine konuşmalar yapıldı.

Eylem sırasında çok sayıda resmi ve sivil polis de yaralandı. Öğrencilerden yaralanan olup olmadığı ve gözaltına alınanların sayısı öğrenilemedi.

Birçok Avrupa ülkesinde televizyonlar, haber bültenlerinde öğrenci eylemini ve nedenlerini görüntülerıyla verdiler.

Bu başarılı eylem, yakın dö-

nemde ERNK'nin inisiyatifleriyle gerçekleştirilen en kitlesel öğrenci eylemi oldu. Bu da gerek PKK'nin, gerekse Kürdistan'daki mücadelenin gençlik arasında nasıl olumlu etki bıraktığının en güzel örneği, aynı zamanda bundan böyle metropolden sömürgecilik darbelemenin net bir işaretidir.

Amed

Kürdistan'ın birçok merkezinde PKK ve ERNK bildirileri dağıtıldı

Amed (Berxwedan): Muhabirimizden aldığımız bilgilere göre Amed, Nisêbîn, EEIh (Batman), Sêrt, Cizira Botan, Girgê Amo (Silopi) Şirnex, Wan, Kassar (Kızıltepe), Mersin, İzmir ve İstanbul'da PKK ve ERNK'nin son bildirileri ile Yurtsever Gençlik Birliği'nin bildirileri dağıtıldı. Bunun yanı sıra Amed'te Yurtsever Dindarlar Birliği ve Mardin'de de yerel düzeyde ARGK ile ERNK'nin bildirileri dağıtıldı.

Muhabirimiz vasıtasıyla gazetemize ulaştırılan bilgilere göre halkın en fazla üzerinde durduğu üç konu var. Bunlar; kamuoyuna yansıyan PKK ile Güney Kürdistanlı güçlerin yürüttüğü ulusal kongre çalışmalarının sonucu, PKK 4.Ulusal Kongre kararları ve Ortadoğu krizinin mevcut aşamasında Kürdistan'ın yeri ve rolü konuları.

Milazgir

İki ARGK gerillası, binlerce askerden oluşan düşman güçleriyle 16 saat çarpıştı. İki özel tim ve dört asker ölümle cezalandırıldı. Aralarında subayların da olduğu 10'un üstünde düşman askeri yaralandı. Kahramanca direniş içinde AGİT isimli savaşçı şehit düşerken, ÇİYA isimli savaşçı da ağır yaralı olarak esir düştü

Milazgir (Berxwedan): Milazgir (Malazgirt)'in hemen bitişinde, Milazgir-Kop (Bulanık) karayolu üzerinde yeralan Okçıyan köyünde gerillaların varlığını haber alan Türk askeri birlikleri, sabah saat 7.00'den başlamak üzere köyün etrafına güç yığıldı. Sömürgeciler, Milazgir ve Kop'tan panzerler ve binin üzerinde asker aktardılar. Müş'tan da helikopter ve askeri araçlarla çevik kuvvet birlikleri köye aktarıldı.

Sömürgeciler panzer ve Milazgir belediyesine ait bir dozerle sadece iki gerillanın bulunduğu eve saldırdı. Amaçları evi yıkmaktı. Gerillalar, tereddüt etmeden düşmana ateşle cevap verdiler. Saat 07.00'de başlayan çatışmanın ilk saatlerinde, ÇİYA ve Agit isimli kahraman ARGK gerillaları, düşmandan daha azgın saldıran ve evi üzerlerine yıkmak isteyen dozer şoförü Kemal Namli adlı ajan-uşağı vurdular. Muhabirimiz bu kişinin ilçede sömürgecilere uşaklığı ile tanındığını, ağır yaralandığını, ancak hanüz ölmediğini (1 Mart, gece saat 21.00'e kadar) söyledi.

Çarpışmanın ögleye kadar olan saatlerinde iki özel tim elemanı ve dört askeri öldüren iki gerilla, biri üstegmen, biri astsubay 6 askeri de yaraladı. Ölüm ve yaralı düşman askerlerinin helikopter ve ambulanslarla Müş hastanelerine taşınmasıyla halk çarpışmayı ve düşmanın kayıplarını öğrendi. Milazgir'de de tüm halk saatlerce çarpışma seslerini duydu.

Özel timi, polisi ve askerlerine rağmen iki gerillanın direnişini kıramayan sömürgeciler, durmadan yeni silahla birdikler yığıldı. Çarpışma sürdükçe ambulanslar, sürekli ölü ve yaralı düşman askerlerini taşıdı. Halk bu şekilde ambulansların gece karanlığına kadar çalıştığını söyledi. Halk çarpışma bölgesine yaklaşamadığından, ilk sayılan düşman ölümleri ve yaralıları dışındaki kesin sayı öğrenilemedi. Ancak bir o kadar daha ölü ve yaralı verildiği kesin. Çarpışma gece saat 10.30'a

kadar sürdü. İki gerilladan genç olanı, Agit şehit düştü. Ağır hasta olan ikinci savaşçı ÇİYA ise, ağır yaralı olarak düşmana esir düştü. Yaralı savaşçı Müş devlet hastanesine kaldırıldı. Şehit savaşçı ise çarpışmanın geçtiği köyde, ancak köy mezarlığının dışına gömüldü.

Çarpışma alanının içinde kalan adı tespit edilemeyen küçük bir kız çocuğu da aldığı kurşunlarla hayatını kaybetti. Muhtemelen annesi olan bir köylü kadın da ağır yaralandı.

Düşman ancak iki savaşçının mermilerinin bitmesi, top, roketler ve panzerle evi yıkması üzerine iki savaşçının direnişini kırabildi.

Mihemedê Fehîm adlı yurtsevere ait olan ev yıkılırken, evin ağılında bulunan 15 büyük ve 25 küçük baş (koyun) hayvan da öldü.

Sömürgeciler, Okçıyan köylülerine de hakaret ve işkence yaptılar. Köyden kaç yurtseverin tutuklandığını tespit edemedik.

Şehit savaşçı Agit, ARGK saflarına yeni katılmıştı. Buna rağmen çarpışmada gösterdiği ustalık, sergilediği büyük direniş ve düşmana verdiği kayıpla nasıl bir kahraman olduğunu gösterdi.

Ağır yaralı olarak esir düşen savaşçı ÇİYA ise, belli bir süredir ağır hastaydı. Bu nedenle ilçeye yakın bir yerde bulunuyordu.

İki savaşçının büyük direnişi, şimdiden alanda bir destana dönüştü. Temas kurduğumuz yurtseverler, Milazgir'in çok gururlu olduğunu, bu iki kahramanın bölgelerinde yarattıkları destandan onur duyduklarını ve iki kahramanın halkın kalbinde yer yaptığını söylediler. Aynı yurtseverler, düşmana verdirilen büyük kayıplar büyük sevinç yarattığını, saatlerce çarpışma sesini duyan halkın, çarpışmanın düşmana pahalıya mal olduğunu anladığını söylediler.

İki savaşçının yarattığı Okçıyan destanı, ARGK'nin mücadelesine altın bir zafer olarak geçecektir.

Sêr

Direnîş içinde şehit düşen bayan ARGK gerillasının kimliği belli oldu

Sêrt (Berxwedan): 4-5 Şu-

bat gecesi Sêrt (Slirt)'te iki polisi yaraladıktan sonra kendini vurarak şehit olan bayan ARGK gerillasının Gercûş, Silêbîn (Kömürçü) köyü doğumlu Yıldız ŞENGÜL olduğu öğrenildi. Şehit savaşı, Zozan ve Sultan kod adlarını kullanıyordu, ARGK safalarına 1.5 yıl önce katılmıştı. Şehit savaşçının ailesi Nisêbîn'de oturmaktadır.

7 masum yurtsever öldürüldü, çatışmada öldürülen gerilla süsü verilme istendi

Cizîra Botan-Nisêbîn Berxwedan: 22-23 Şubat gecesi Cizîra Botan'ın 10 km ötesinde yer alan, Güney Kürdistan sınırına yakın Narinciye (Köyceğiz) köyü yakınlarında, düşmanın pususuna düşen 7 yurtsever, hunharca katledildi.

Türk devlet yetkilileri, bunların, "PKK'li teröristler" olduğunu iddia etti. Haberdan sonra olayı çok yönlü araştırmaya başladık, katledilenlerin masum yurtseverler olduklarını tespit ettik.

Olay hakkında cesetlerin üzerine giden yurtseverlerden ve Nisêbîn'de şehit ailelerimizden birinden doğrudan aldığımız bilgiler şöyle:

"Şehit edilen yedi kişi de sivil elbiseli. Üzerlerinde birkaç silah var. Silahların onlara ait olduğu da kesin değil. Sonradan cesetlerin yanına bırakılmış olabilir.

Saat, para, kalem ve diğer eşyalarda video çekimi için yan-yan dizilmiş, cesetlerin yanına konmuş. Yanlarında 3-4 kilo tütün ve 1-2 kilo kadar bal vardı. Bu satış için olamazdı.

Cesetler video çekiminden sonra bir daha taranmış. Amaç

terörist süsü vermek.

Cesetler olayın hemen yakınındaki Tilêbel köyüne alelacele gömüldüler. Katliam anlaşılmasının diye köylülerin dini tören yapmasına ve gömme işlemine eşlik etmelerine izin verilmedi.

Katledilenler pusuya düşmüş olabilirler. Ancak izlendikleri, yerlerinin tespit edilip, teslim alınma yerine katledilmeleri ihtimali ağırlık kazanıyor.

Ölenlerden ikisi kardeş. Bunlardan A. Azîz Özdemîr Nisêbîn'de, kardeşi Süphan da Qamişlo'da oturuyor. Bunlar arasına kaçakçılık yapıyor. Diğer beşi, Güneyli üçü aslen Şîrnex-Xêrkan aşiretinden.

Bunlar önce Nisêbîn civarından Güney'e geçmek istemişler, olanak bulamayınca Cizîra Botan tarafına sarmışlar. Bu sürede ihbar edilip yerlerinin tespit edildiği ağırlık kazanıyor.

Ölenlerin çoğu Güneyli olunca olayın gerçeğinin duyulması gecikti."

Yine de olayın tüm detayları aydınlanmış değil. Gelecek sayımızda olayı tam aydınlatılmış olarak vereceğimize inanıyoruz.

ARGK'nin namlularından çıkan intikam ateşi ajanların yüreğine korku saldı

Geçen Berxwedan sayısında Midyad'ın namî ajanı Sabriyê Cîmo'nun öldürüldüğü bildirilmişti. Bu ajanın düşman tarafından en iyi şekilde saklanması, gerillaların hedefi olmaması için büyük bir özenle korunması düşmanın yanında taşıdığı önemden kaynaklanırsa da, sonuçta hakettiği cezaya çarptırılmaktan kurtulamadı. Gerek Midyad'ta gerekse soruşturma merkezlerinde halka karşı estirdiği terör uzun yıllardan beri bilinmekteydi. Her ne kadar beklenen sonuca ulaşıyorsa da durumunu kısaca izah etmek, olayın yarattığı etkinin belli oranda da olsa anlaşılmasına yardımcı olabilir.

Sabriyê Cîmo babadan gelen geleneksel ajanlık ve halk düşmanı siyasetini, günümüzde de geriye kalan aile bireyleriyle beraber mücadele etmeye çalışıyordu. Bilindiği gibi Cîmo aşireti, Şeyh Sait isyanına karşı, güçlerini devletin yanında savaşmak için Diyarbakır'a göndermişti. Kuşkusuz diğer bir çok hainleşmiş feodal aşiret ağası gibi Cîmo aşiretinin de isyanı bastırmada rolleri olmuştur. Parlayan çağdaş ulusal kurtuluş mücadelemiz karşısında artık etkinliklerine ulaşamamakta, halk üzerinde etdikleri geçerli kalmadığı için geriye kalan birkaç aile ferdiyle tek başlarına düşmanın yanında yer almaya çalışıyorlardı.

Berxwedan'da yer alan bölge muhabirinin haberinde Dekşûrî aşi-retinin lideri olduğu bildirilmiştir. Bu önceden doğru olsa da günümüzdeki bağımsızlıkçı mücadelelerin etkisiyle ne Dekşûrî ne de Hêwerkî aşireti olarak hiç bir etkisi kalmamıştı. Geçmiş olaylardan söz ederken ancak bu ayrım dille getirilebilir. Bu yüzden Sabriyê Cîmo'nun halk arasında bu ölçüde bir rolü kalmamıştı. Aynı babadan olduğu diğer kardeşleri'nin, mücadelenin etkisi ve halk arasında karşılaştıkları tepkiler nedeniyle tarafsızlıklarını ilan ettikleri bilinen bir gerçektir.

Bu ajanın katıldığı bir suç da, Kerboranlı kadın direnişçilere Mêrdîn Emniyet Müdürlüğü'nde işkence yapmasıydı. Hatırlanacağı gibi A-mêrdîn'deki savaş tutsaklarının açlık grevi direnişlerini desteklemek amacıyla toplu olarak çoğunluğu kadın, çocuk ve erkeklerden oluşan kitle hükümeti koruma önünde oturma ve gösteri eylemleri yapmış, daha sonra rastgele tutuklamalara girişilerek kadınlar Mêrdîn'e götürülmüşlerdi. Bu sırada Sabriyê Cîmo sahte imam rollerine bürünerek şebede de direniş tavrını sürdüren kadınları direnişten vazgeçirmek için önce tehditlerde bulunur, bundan sonuç alınmayınca da özellikle gerilla eş ve akrabalarına işkence tıynetleriyle beraber bu hain tarafından işkence yapılmıştı.

Daha önce korucubaskılık da yapmış, bir çok yurtseverin gözaltına alınır yakalanmasında çaba sarfeden bu ajanın öldürülmesi Kerboran, Midyad halkı üzerinde çok olumlu etki yaparken, Mêrdîn MFT şubesi Hêzêx'ten sonra önemli bir elemanı Midyad'ta da yitirmiş oldu.

Ahmet

BASINA AÇIKLAMA

1 Mart 1991 günü İnsan Hakları Derneği Bölge yöneticileri ve çeşitli demokratik kitle örgütü temsilcilerinden oluşan bir heyetle, 20 Şubat 1991 günü Şîrnex halkına karşı yöneltilen saldırı olayını araştırmak üzere olay mahalline gidilmiş ve halk arasında yapılan yoğun inceleme-lerden sonra hazırlanan aşağıdaki raporun kamuoyunun bilgisine sunulması kararlaştırılmıştır...

Şîrnex halkının temel geçim kaynağı kömürdür. Bu nedenle Şîrnex ilinin adı kömür ocakları ile birlikte anılır. Bölgedeki kömür ocakları 1978 yılında TKİ'ye devredilmiş, ancak rantabl olmadığı gerekçesiyle bu ocaklarda bugüne kadar ciddi ve modern bir üretime geçilmemiştir. Son yıllarda bu ocakların çoğunluğu özel işletmelere kiralanmış, bir kısmından da tamamen vazgeçilmiştir. Terkedilen bu kömür yatakları da, günlük geçim kaynaklarını sağlamak için en ilkel koşullarda sadece kazmaları ile çabalayıp, kömür çıkaran ve tek sermayeleri olan katırları ile bunları taşıyarak şehirde pazarlayan yoksul insanlarımızın ekme-kapısı olmuştur. Özellikle Körfez krizi ile birlikte, Botan bölgesinde yoğunlaşan köy boşaltma ve yakma olaylarından sonra, köy koruculuğunu kabul etmediklerinden dolayı topraklarından zorla göç ettirilen yoksul insanlarımızın bir kısmı, Şîrnex iline gelmiş ve burada inşaa edebildikleri derme-çatma evlere yerleşmişlerdir. Tek geçim kaynakları da hiç şüphesiz ki devletçe terkedilmiş olan bu kömür ocaklarıdır. İşte, 28 Şubat 1991 günü Şîrnex'te meydana gelen olaylar, şehire 4. km mesafedeki bu terkedilmiş kömür ocaklarından birinde başlamıştır.

Olayı, 48 yaşındaki Ali Şaran'ın anlatımından izleyelim: "Burada fabrika yok. Geçimimizi sağlamak için işletilen kömür ocakları kenarından ve devletçe terkedilmiş kömür ocaklarından kömür topluyor, bunları katırlarımızla Şîrnex'e getirerek satıyoruz. Bizim, TKİ'ye ait kömür topladığımız yer, bir yıldır zaten vergi olarak alınıyordu. 28 Şubat 1991 günü saat 10.30 sıralarındaydı, Duvyan (ikizce) taburundan ve Maden karakolundan askerler geldiler ve gelir gelmez katırlarımıza MG-3 makineli tüfekleri ile ateş açtılar. Biz o sırada ocaklarda tahmini olarak 3000 kişi kadaydık. Ve 1000 civarında da katırımız vardı. Katırlarımızdan 300 kadarını vurdular. Benim de katırım vuruldu. Leşlerini araçlara doldurup birinci kömür ocağındaki çok derin olan su gölüne attıklarını, kan izini yok etmek için de dozerlerle oralarda çalışmalar yaptıklarını sonra öğrendik. Arkada ise bırakmak için tüm katır leşlerini gizlediler. Katırlarımızın katledilmesinden sonra yaklaşık 3 bin insan biraraya toplanarak Valiliğe

ve diğer devlet yetkililerine durumunu iletmek ve hakkımızı almak üzere şehire doğru yürüyüşe başladık. Yaklaşık 4 km yürüyüp il girişine geldik. Burada askerler barikat kurmuşlardı. Yanlarında özel timler de bulunmaktaydı. Bize ateş açıp kurşunları üzerimize boşaltanlar özel timlerdi. Askerler ise sadece havaya ateş açıyorlardı. Bu sırada bir askerin havaya açılan ateşten dolayı kopan elektrik telinden cereyan çarpması sonucu öldüğünü sonradan öğrendik. İlk ateşle birlikte katırı vurulanlardan, 19 yaşındaki Şehmus Yorga ve 17 yaşındaki Salih Telay öldüler. Bahattin Kültür, Sadık Bayram, M. Emin Arda ve Osman Özmen de çeşitli yerlerinden kurşunla yaralandılar. Biz şehire giremedik. Ancak kurşunlama olayını duyan halkın şehirde yürüyüşler yapıp, taşlarla direndiklerini sonradan öğrendik."

Olayı yaşamış insanlardan, Omyanis (Dereler) köyünden zorla göç ettirilmiş 35 yaşındaki Mehmet Kapar, olayda katledilen Şehmus Yorga'nın amcasıoğlu 25 yaşındaki Halil Yorga, 20 yaşındaki Kamil Atak, 25 yaşlarındaki Nedim Sartak ile 27 yaşındaki Hasan Demir heyetimize aynı doğrultuda bilgiler verdiler. Bu genç insanlar, daha önceleri birkaç kez kömür topladıkları için, askerlerce elbiselelerinin tamamen soyulup çıplak bırakıldıklarını ve elbiselerinin gözlerinin önünde yakıldığını ifade ettiler...

Görüşlerine başvurduğumuz HEP (Halkın Emek Partisi) İl Başkanı Av.Mesut Uysal da, kurşunlamanın gözleri önünde cereyan ettiğini, yürüyüşü duyulması ile birlikte kendisinin olay mahalline giderek, kitleye, aralarında seçecekleri temsilcileriyle valiye gitmelerini önerdiğini ve onların da bu öneriyi kabul ederek aralarında temsilciler görevlendirdiklerini, ateş açma olayının tam da bu sırada, kitlenin durmuş olduğu ve yürüyüşçülerde hiçbir taşkınlığın olmadığı bir anda vuku bulduğunu ifade etti. Halkın, cesetleri ve yaralıları gördükten sonra galeyana geldiğini ve taşlama olaylarının bundan sonra gerçekleştiğini, şehirdeki protesto gösterilerinin saat 13'te başlayıp 15'e kadar sürdüğünü de eklediler.

İşte olayın gerçek yüzü budur...

Bu olay, Ağustos ayı içinde Avrupa Konseyi'ne başvuruda bulunarak, Bölgemizde insan haklarının askıya alındığına dair bildirimim ne anlama geldiğinin en açık bir kanıtıdır. Bu olay, halkımıza karşı kontrgerilla aracılığıyla yürütülen ve özel savaş yöntemleriyle girişilen yoğun saldırıların ve açık savaş ilanının bir parçasıdır.

Körfez krizi ile birlikte, Botan bölgesinde insansızlaştırma yürürlüğe konulmuş, yüzlerce köy boşaltılıp yakılmış ve insanlarımız zorunlu göçe tabii tutulmuştur. Bu olay, Şîrnex'e göç eden bu insanların potansiyel bir tehlike olarak görülerek, buralardan da batıya göçettirilmesi po-

litikasının açığa vurulmasıdır. Bölgemizdeki yoğun askeri yığının halkımıza karşı bir soykırımda kullanılması niyetlerinin çok tehlikeli manevrasıdır. Bugün Şîrnex'te katır katliamlarına gözünü kırpmadan girişenler, halkımız açısından çok büyük bir tehlikenin çanlarını çalmaktadır. Bugün Şîrnex halkı devlet nezdinde "Kömür çalan hürsüz" konumundadır. Ne acıdır ki, kendi malının hürsüz durumuna düşmüşlerdir. Oysa gerçek hürsüzlar, yıllardır halkımızın iradesi dışında tüm zenginlik kaynaklarımıza el koyan sömürgecilerdir.

Bugüne kadar, halkımıza karşı suç işleyip de cezalandırılan olmamıştır. Aksine bu güçler öldürülmüştür. Şîrnex olaylarında halkımıza düşmanca yaklaşanlar, onlara acımasızca kurşun sıkırlar ve katırları dahi katledecek derecede alçalanlar da herhalde çok yakında ödüllendirileceklerdir.

Ama herşeye rağmen, insanlarımız, baskıya ve zorbalığa karşı direniyorlar. Direnen insanlarımız ülkemizi güzelleştiriyor, ulusal onurumuzu yüceltiyorlar. Ülkemizin her yerinde zulme karşı direnen insanlarımız güc veriyorlar, ölüm pahasına onurlarını savunuyorlar. Daha dün tüm Botan bölgesinde, Cizîra Botan, Nisêbîn, Girgê Ammo, Tûx'ta ve Licê'de direnenlere Şîrnex halkı bugün onurlu yürüyüşü ile selam gönderiyor... 1991 yılının bu önemli kitlesel halk direnişiyle yeni bir sayfayı daha açıyor... Şîrnex halkının 28 Şubat 1991 yürüyüşü, baskıya ve zorbalığa karşı, özgürlüğe susamışlığın göstergesidir. İnsan onurunu ve haklarını savunmanın güzel bir örneği, tarihi bir birikimin patlamasıdır. Dostlar ve dost olmayanlar bunu böyle bilmelidir...

Heyetimiz, tüm insan hakları savunucuları ve demokrasi güçlerini insan hakları konvoyları oluşturarak, halkımızın baskıya karşı yükselen şanlı direnişine destek vermeye çağırır.

Dünyadaki tüm "Hayvanları Koruma Örgütleri"ni Şîrnex kömür ocaklarındaki vahşet gösterilerine karşı tavır almaya davet eder.

Heyetimiz, tüm demokrasi güçlerini halkımıza karşı yönelen zorunlu göç uygulamalarına, yoğun insan hakları ihlallerine ve soykırım manevralarına karşı tavır almaya ve göreve çağırır.

Av. Zübeyir Aydar İHD Gen. Bşk. Yrd., Mehmet Kurhan, Slirt Bld. Mec. Üyesi, Kemal Bayram Tatvan Deniz Sen. Bşk., Av. Fevzi Veznedaroğlu, Hikmet Ata İHD Diyarbakır Yk. Üyesi, Esat Bingöm İnş. Müh., Hatip Dicle İHD Gen. Yk. Üyesi, Falk Tunçtan Tatvan Bld. Bşk. Yrd., Leyla Zana Ülke Gazetesi Muhabiri, Av. Sabahattin Acar, Nazdar Kahramaner İHD Diyarbakır Yk. Üyesi, Veysel Şener, Mimar Mehmet Kara İHD Batman Şb. Sek., A. Kerim Tek Slirt İl, M. Ali Sevilgen İHD Slirt Şb. Yk. Üyesi, Av. Sedat Özevin, Vedat Aydın İHD Diyarbakır, Mümtaz Çerçel gazeteci.

Kürdistan'da durum:

NEWROZ YAKLAŞIRKEN KÜRDİSTAN'DA TUTUKLAMALAR ARTTI

Sömürgeci uygulamalar, Kürdistan'daki durum ve tutuklamalara ilişkin Kürdistan'ın dört bir yanından muhabirlerimizden doğrudan aldığımız bilgileri aktarıyoruz:

WÊRANŞAR

14 Şubat günü şehirde ERNK ve ARGK'ye ait iki pankart asıldı. Ancak pankartlarda ne yazıldığı tespit edilemedi.

17 Şubat günü HEP İlçe Kongresi yapıldı. Kongrede yaptıkları konuşmalardan dolayı bazı yurtseverler hakkında soruşturma açıldı. Aynı zamanda ilçe HEP yöneticisi ve delegesi olan bu yurtseverler, savcılıkta ifade verdiler.

Polis komplo peşinde

Savcılıkça aranan Sinan Binici adlı henüz siyasal kimliğini netleştiremediğimiz biri bulunamayınca, polis, evini basarak evde bulunan Mehmet, Yusuf, Sabri Binici adlı üç kardeşini gözaltına aldı. Bir müddet tutuklu kalan ve bu süreçte eziyet gören bu üç kardeş daha sonra serbest bırakıldı, ancak bu defa kimlikleri verilmedi ve ilçe dışına çıkmaları yasaklandı.

İlçeden yurtseverler, olayın gelişinden kuşkulandıklarını ve polisin muhtemel bir komplo hazırlığı içinde olduğunu söylediler.

Baskıların başını ilçe kaymakamı çekiyor. Bu sömürgeci kadro, tam bir kontr-gerilla uzmanı gibi davranıyor, yurtseverleri

tehdit ediyor, polis operasyonlarına katılıyor. Yurtsever faaliyetinin artışına paralel olarak ilçede ajan faaliyeti de arttı. İlçede bulunan resmi ve sivil polislerin yanısıra, düşürülmüş çok sayıda ilçe yerlisinden de yararlanılıyor. Özellikle cezaevinden yeni çıkan yurtseverler üzerinde baskı ve tekrar tutuklama tehditi fazla. İlçede her an büyük gözaltı furyası geliştirilebilir. Gazetemiz baskıya girerken, bu kuşumuzun gerçekleşmiş olduğunu ve çok sayıda yurtseverin tutuklandığını öğrendik.

Sömürgeciler Yezidi ve Müslüman Kürt çelişkisini körüklüyor

Böylesi bir olay Zevran köyünde meydana geldi. Düşmanla işbirliği içinde olan belli kesimlerin kuşurtmasıyla müslüman olan Nasıran köyünden bir grup, Yezidi Kürtleri'nin oturduğu Zevran köyüne saldırdı. Çıkan çarpışmada her iki taraftan da birer kişi hayatını kaybetti, Zevran'dan bir kişi de ağır yaralandı. İlçeden yurtseverler araya girerek olayın daha da büyümesini önlediler.

AMED

İHD'ye gözdağı, Hatip Dicle bir süre tutuklandı

Amed İHD Başkanı Hatip Dicle, 19 Şubat gecesi gözaltına alındı. Dicle hakkında, Bismil'de şehit olan bir ARGK gerillasının cesedinin ailesine verilmemesi üzerine yaptığı basın açıklamasından dolayı soruşturma açılmıştı. Savcılık tarafından, Dicle'nin bu açıklamasında, yazı yoluyla Olağanüstü Hal Bölge Valisi'ne hakarete bulunduğu ve onu tehdit ettiği ileri sürülüyor.

Ancak bu iddianın, gözdağı vermek için bir gerekçe olduğu herkes tarafından biliniyordu. Sömürgeciler, Hatip Dicle ve Kürdistan'daki İHD'lerin diğer sorumlularının, Kürdistan'daki insan hakları ihlalleri konusunda yaptıkları çalışmalardan ürküyor ve bu nedenle yıldırma istiyorlar.

Dicle'nin tutuklanması, bu yıldırma politikası ve uygulamalarının somut bir halkası oldu. Dicle, 22 Şubat gününe kadar tutuklu kaldı, sorgudan geçirildi. Öğrendiğimize göre, sömürgeciler tutuklu kaldığı süre boyunca Dicle'yi cezaevinde çocuk koğuşunda tuttular.

Şehirde tutuklamalar sürüyor

19-20 Şubat gecesi, şehrin Bağlar semtinde polis ve özel tim birliklerinin saat 01-02.00 sularında çok sayıda eve yaptıkları operasyonlar sonucunda Ayfer Ok (22 yaşında, lise mezunu), Mesut Çetinkaya (19-20 yaşlarında), İzzet Gümüşçü (20 yaşında, öğrenci), Taner Tanrıkulu (20 yaşında), Muammer

Tanrıkulu (20 yaşında) ve Özcan Camcı (23 yaşında) gözaltına alındı. Bunlar dışında isimlerini tespit edemediğimiz çok sayıda yurtsever daha gözaltına alındı. Bu yurtseverler, şehirde PKK için çalışmakla suçlanıyor.

Şehirdeki askeri havaalanı çok faal, savaş bitmesine rağmen uçaklar sürekli kalkıyor. Bazı yurtseverler savaş uçaklarının dinmeyen gürültüsünün aşırı ve son derece rahatsız edici olduğunu, ancak polis operasyonlarının daha rahatsız edici ve gürültü yaptığını söylediler.

Kırklareli'de askerlik yapan Amedli iki yurtsever katledildi, biri de ağır yaralandı

KKK 15. Tümen Komutanlığı birliklerinde askerlik yapan Amedli üç yurtsever, faşist subayların hazırladığı canı bir sabıkasının silahlı saldırısına uğradı. Bunlardan ikisi hayatını kaybetti, biri de ağır yaralandı. Katledilen iki yurtseverin cenazesi memleketlerinde gömüldü. Bunlar; Licé'den Ramazan Akdoğan ve Farqin (Silvan)'den Özcan Çelik, ağır yaralı yurtsever de Çınar'dan Genco Yavuz; bu yurtsever askerlikten ırar etmiş, baskı altındaki ailesinin zoruyla askere yollanmıştı. Bu planlı cinayeti işleyen de Ordulu Dursun Demir adlı eski bir sabıkalı.

Çöp kutusunda patlayan bomba 7 çocuğun yaralanmasına yol açtı

Balıkçılarbaşı semtinde, bir sokaktaki çöp kutusunda patlayan bir bomba, sokakta top

oynayan çocuklardan yedisinin yaralanmasına yol açtı. Yaralanan çocuklardan sadece Uğur Yıldız, Turan Gökçe ve Mustafa

isimlerini tespit edebildik.

Bombanın kimler tarafından ve hani amaçla çöp kutusuna yerleştirildiği öğrenilemedi.

BASINA AÇIKLAMA

19.2.1991 günü basına yapılan açıklamada, 6.2.1991 tarihinde Olağanüstü Hal Bölge Valiliği kaynak gösterilerek verilen TV ana haber bülteninde köy korucuları ile PKK militanları arasında çıkan çatışmada ölen kişinin oğlu Servet Yılmaz olduğuna dair duyurular alan Baba Mehmet Yılmaz, yakınlarıyla birlikte Antalya'dan Diyarbakır'a gelmiş ve Olağanüstü Hal Bölge Valiliğine bir dilekçe ile başvurarak, ölen militanın fotoğrafı veya filmine bakarak oğlu olup olmadığını, eğer oğlu ise cenazesini almak istemiştir. Fakat Bölge Valiliğinde, dilekçesi alınmadığı gibi kayıtlarında böyle bir olayın da olmadığını Baba Mehmet Yılmaz'a bildirilmiştir.

Derneğimize başvurarak, olayın boyutlarını anlatan Baba Mehmet Yılmaz ile birlikte 19.2.1991 tarihinde basın mensuplarıyla bir toplantı yapılmış, Bölge Valiliğinin yasal olmayan bu tavrı kınanmıştır.

Bu basın açıklaması gerekçe gösterilerek kanuni ikametgahım 14.2.1991 gece saat 5 aralarında çok sayıda polisle basılmış, ev sakinleri tedirgin edilerek bir süre evde kalmıştır.

Bu operasyon, gerçekleri kamuoyuna açıklamayı görev edinen ve insan haklarını ödünsüz savunan derneğimize karşı yapılmış bir gözdağı eylemidir. Tamamen suskun bir toplum yaratma yolunda atılmış tehlikeli bir adımdır.

Dilekçeyi kabul etmemek başlıbaşına bir anayasal suçtur. Bunu kınamak ve kamuoyuna duyurmak suç ise, bu suçu işlemeye devam edeceğim.

Hangi şartlar altında olursa olsun, insanların yakınlarının cenazelerine sahip çıkması, onu anlayış ve dini inançlara göre gömmesi ve mezarının yerini bilmesi en doğal hakkıdır. Bu hakları savunmak, aksi davranışları ise kınamak suç ise, bu suçu da işlemeye devam edeceğim. Çünkü insan hakları savunucularının asli görevi insan haklarını ödünsüz savunmaktır.

Gözaltına alma girişimini, bu amaçla evimin ve sair adreslerimin baskınlarla aranmasını şiddetle kınıyorum, kamuoyunu duyarlı olmaya çağırıyorum.

Hatip Dicle

İHD Genel Yönetim Kurulu Üyesi
Diyarbakır Şubesi Başkanı / 15 Şubat 1991

ELİH

Şehirde daha önce de tutuklu kalmış üç yurtsever bir daha tutuklandı. Bunlar: Hikmet Kılıç (1980-88 sürecinde cezaevinde kalmış), Mahmut Oğuz (1980-88 sürecinde tutuklu kalmış, önce idam cezası almış, daha sonra cezası Yargıtayca bozulmuş, ceza indiriminden yararlanarak cezaevinden çıkmıştı) ve Abdülkerim Yıldız Gercüş'te tutuklanıp, Elîh

(Batman)'e götürüldü.

Öte yandan Kürdistan'a askeri teftişe çıkan Turgut Özal, planında olduğu halde Elîh'e uğramadı. Özal, sadece Amed ve Midyad'a uğradı, Cizira Botan üzerinden ise helikopterle geçti. Gezisi sırasında aşırı güvenlik önlemi alınan Özal'ın halk gösterilerinden korktuğu, görüşü alınan bütün yurtseverler tarafından ifade edildi.

TUX

İlçede yapılan operasyonlarda Celal Bayram, Faris Savaş, Casim Akbay ve Cihat Yeşilyurt adlı yurtseverler gözaltına alındılar.

İlçe ve köylerinde düşman operasyonlarının ardı arkası kesilmiyor. Köylülere zorla koruculuk dayatılıyor.

ARTEMETAN

İlçe merkezinde Abdullah Kaya isimli bir yurtsever tutuklandı. Türk yetkilileri, bunu "teslim olan bir PKK'li" olarak basına yansıttılar. Gerçekte tutuklanan yurtsever halktan biri. Muhabirimizin aktardığına göre bu yurtseveri, Yezdinin aşiret

reisi ve aynı zamanda Wan SHP İl Başkanı, korucubası Abdurrahman Özbek tutuklandı. Tutuklanan yurtsever, PKK 2. Ulusal Konferansı'ndan sonra çıkarılan ve korucuları silah bırakmaya çağırılan metni Abdurrahman Özbek'e vermekle suçlanıyor.

DERİKA ÇİYAYÊ MAZÎ

Özellikle son on gündür ilçedeki asker sayısı aşırı artırıldı. Bütün yol kavşaklarında arama yapılıyor. Bir traktörde yapılan

aramada birkaç ERNK bildirisi bulunması neden gösterilerek iki yurtsever tutuklandı.

Köylere yapılan arama operas-

yonları da tüm hızıyla sürüyor. Köseveli köyüne düzenlenen operasyonda, özel timler halka eziyet ettiler, birkaç yurtseveri gözaltına aldılar.

MEHSERT

İlçeye bağlı Sada (Ünsallı) köyünde 15 Şubat günü, korucu olan kardeşi Mehmet Yeşilgöz'ü düşman silahını taşımaktan vazgeçiremeyen İzzettin Yeşilgöz adlı yurtsever köylü, ekmek bıçağını vücudunun çeşitli yerlerine vurarak intihar etti. Hayatını kaybeden yurtseverin, korucu olan kardeşine sık sık, "Köy koruculuğundan istifa et, bu silahu kime karşı kullandığının bilincinde değilsin sen" dediği belirtildi.

ÇEWLIK

Karakol komutanının komplosu

25-26 Şubat gecesi Çewlik (Bingöl)şehir merkezine bağlı Sımsor (Ekinyolu) köyü karakol komutanı, köyde yurtsever olarak tanınan Kadir isimli köylünün kuraathanesine bomba attı. Saat 22.00'de gerçekleştirilen kundaklama eyleminde kahvede büyük maddi hasar meydana geldi.

Bombalama olayını bahane eden karakol komutanı, ertesi gün sorumluluğu köylülerin üzerine atarak 8 yurtseveri tutukladı.

MAZRA

Yayladere şehitlerinin cesetleri daha verilmedi

Aileler, cesetleri almak için bir daha gittiler. Cesetlerin bir çukura gömülü olduğunu, kimliklerinin artık tanınamayacağını, dere suyunun üçüne değdiğini, bu durumda uzun süre kalırlarsa, çürüyeceklerini gördüler.

Kardan dolayı aileler, katırla cesetleri taşıma olanağı bulamayınca, özel bir firmadan helikopter kiralamaaya karar verdiler. Ancak helikoptere bu defa alay komutanı izin vermedi.

Aileler, bölgedeki yurtseverlerin katılımıyla toplanarak 1 Mart günü tekrar cesetleri almaya gittiler ve bu defa herşeye rağmen alacaklarını ifade ettiler.

SÊRT

Şehirde büyük gözaltı var, gözaltına alınanların sayısı o kadar çok ki, artık takip edilemiyor. Hukuki yollar sonuç vermediği için, haksız yere tutuklanırlar ve işkence görenler artık avukat ve İHD'ye başvuruyorlar.

Önceden boşaltılan köyler yakılıyor. Dûdêran göçerlerinden Yusuf Özer, boşaltılan köyleri Şikeftiyan (Taşkonak)'a iki yıl sonra gidince, askerlerin tüm evleri yakmış olduğunu, ev direklerinin de karakolun odun ihtiyacı için kullanılmış olduğunu ve köy yerinde bir moloz yığınının

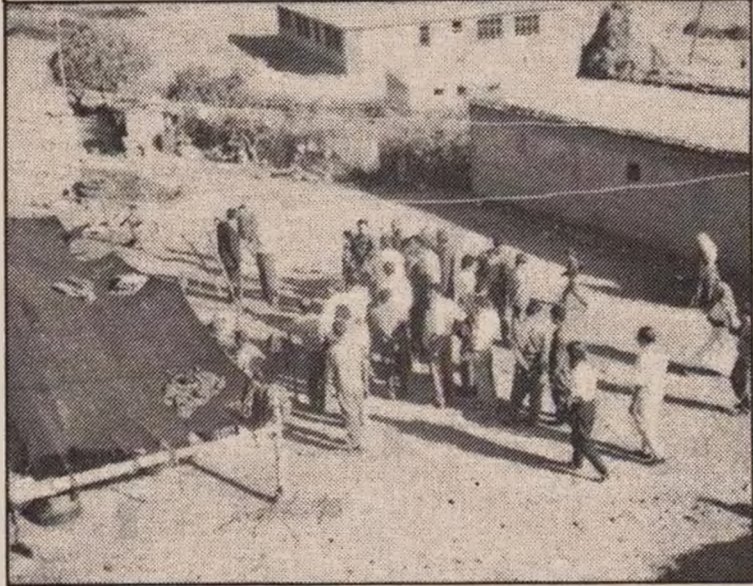
durduğunu görüyor. Aynı uygulama Dih (Eruh)'un Nivîyan (Dağ-yeli) köyünde de tekrarlanır. Sêrt (Siirt)'in boşaltılmış olan Biloris (Sağlarca) köyüne kış koşullarından dolayı yerleşen birkaç göçer ailesi, askerler tarafından zorla köyden çıkarılırlar.

Sêrt'in Seyfiyê (Yazlıca) köyünden Hediye Özdemir adlı bir köylü kadın tutuklandı. Bu köyden çok sayıda genç ARGK saflarına katılmıştı. Bu katılmalar halen devam ediyor, en son beş genç daha gerillaya katıldı.

Sêrt'in Civanîkan (Gökçebağ) köyünden de Halit Aydın adlı bir yurtsever tutuklandı. 21 Şubat günü Sêrt'te gözaltına alınan bu yurtsever, Amed özel tip cezaevine kondu. Bu yurtseverin tu-

tuklanmasına, ARGK saflarında bir oğlunun bulunması gerekçe gösterildi. Halit Aydın'ın, gerilla olan oğlunun kendisine hitaben yazdığı, iyi olduğuna dair mektup, daha ona ulaşmadan şehit düşen bir savaşçının üzerinde bulunmuştu; buna dayanan düşman, kendisinin oğlunu ARGK saflarına yolladığını iddia etmektedir. Halit Aydın, 1980'den beri dördüncü defadır tutuklanıyor, her tutuklanmasında da ağır işkence görmüştü.

En son birkaç ay önce Êlîh (Batman)'te polislin bir komplosu sonucu tutuklanmış, işten atılmış, ağır işkence sonucu bir bacağı, bir kolu ve sırtı zedelenmiş, o günden bu yana da tedavi görmekteydi.

Bolan'da köy göçertme, 1990

Foto: Berxwedan

Kasaplar Deresi'nden bugünlere:

Suçlu cesetler

2000'e Doğru dergisi 29 Ocak 1989 sayısında Sêrt Kasaplar deresinde çöplüğün cesetlerle dolu olduğunu açıklamıştı. İlgi lenme sonucu yapılan kazılarda 4 ceset çıkarılmıştı. Yetkililer önce, "Görmedik, bilmiyoruz, duymadık" dediler. Gördüklerinde ise olayın bütün boyutlarıyla açığa çıkmaması için kazayı durdurdular.

Olay hakkında Bölge Valisi Hayri Kozakçıoğlu, 2000' Doğru'ya; "Sêrt Valiliğinden aldığımız bilgilere göre Şubat 1988'de Sêrt-Hezo (Kozluk)'da çıkan çatışmada ölen üç kişinin cenazesi aileleri tarafından alınmamış, Sêrt belediyesi de bunları oraya gömmüş" açıklamasını yapmıştı. Ayrıca, "Ben ölü ele geçen teröristin akıbeti ile ilgilenmem, daha büyük organizasyonlarla meşgul olurum. Ölü ele geçirilen bir süre bekletilir, sahibi aranır, bulamayınca belediyeye teslim edilir. Gerisi onların bileceği iş" demişti.

O günden bugüne değişen birşey yok. Hatta artık cesetler belediyeye bile verilmiyor. Sahiplerine teslim edilen cenazelerin törenlerinde kitlesel gösteriler yapıldığından dolayı olsa gerek, çatışmalarda ölenler oldukları yere "gömülüyor."

9 Aralık'90 günü Dêrsim-Çewlik (Bingöl) arasında Tekim tepe ile Kırmızı tepe arasındaki sınır deresi yakınlarında bir grup ARGK gerillasıyla çıkan çarpışmada 11 gerilla şehit düşmüştü. Çatışmada bir çavuşun da öldüğü basında yer aldı. Şehit düşenlerden hiçbirinin kimliği açıklanmadı. Bunlardan üçü bir mağaraya Dêrsim sınırları içine girdiğinden Kislê (Nazîmiye) savcılığı tarafından gömüldü. Diğerleriyle, Çewlik sınırları içine girdiğinden Gêxî (Kiği) savcılığı ilgilendi. Savcı cesetleri gördüğünde şok yaşadı. Çünkü çoğunun cesetleri parçalanmış ve o vaziyette bir dere yatağına atılmışlardı. Söylendiğine göre cesetlerin ilçeye götürülmesi önerisine yüzbaşı karşı çıkıyor ve dere yatağına gömdürüyor. Bahar aylarında kabaran sel sularıyla gömülenlerden hiçbirinden iz kalmayacak. Yetkililerin, "Sahibi aranır bulunmaz ise belediyeye teslim edilir" yönlü laflarının anlamsızlığı bir kez daha yaşanıyor. Gêxî savcısının şok olması ve cesetlerin ilçeye gömülmesini önermesi, yerine başkasının atanmasına yolaçtı.

Şehit düşenlerden birisinin ailesine karakoldan "bilgi" geliyor. Alev ailesi bunun üzerine çalmadık kapı bırakmıyor. Başvuruları reddediliyor, böyle biri yok deniyor. Daha sonra Dêrsim milletvekili Kamer Genç'in devreye girmesiyle cenazeyi teslim etmeyi kabul ediyorlar. Alev ailesi hiç olmazsa çocuklarının mezarının yerini biliyor, ya diğerleri?

Alev ailesine sömürgeci yetkililerin söylediği de ilginç: "PKK, kimlerin öldüğünü biliyordur, onlar sahiplerine nasıl olsa haber verirler". Evet, şehitlerin kimliği belli oldu, ancak bu defa başka bahanelerle cesetler ailelerine teslim edilmiyor. Böylelikle şehitlerin cesetleri bile suçlu görülüyor ve suçlu muamelesi yapılıyor.

KERBORAN

Ay ortalarında ilçe merkezinde gözaltına alınan beş yurtsever serbest bırakıldı

Dicle nehri kenarında bulunan Çelikê Aliye Remo köyünde karakolun hemen bitişiğinde, bir ağaca 18-20 yaşlarındaki bir genç kız asılarak katledildi. Yurtseverler, genç kıza tecavüz edildikten sonra katledildiğini, cinayete intihar süsü verilerek istendiğini söylediler.

Köyün karakol komutanı, tam bir kontr-gerilla, Baho Ağayla

birlikte çevrede tam bir terör estiriyor. Bu nedenle, bu hunhar cinayeti, karakol komutanının işlediğinden köylülerden hiçbirisi şüphe etmiyor.

Karakol komutanı ise, suçunun büyüklüğü karşısında, yavuz hırsız misali suçu yurtseverlerin üzerine atmak istiyor. Çevrede yurtsever faaliyetleriyle tanınan ve bu nedenle de birçok defa cezaevine düşen, halen de tutuksuz olarak yargılanan Elvan A-car adlı yurtseveri suçluyor.

QILABAN

Körfez savaşının seyir değiş-tirmesiyle birlikte, TC, sınırdaki ordusunda kaydırma yapıyor. Bu şekilde kaydırılan birliklerin bir kısmı Qilaban'a aktarıldı. Savaş bitmiş olmasına rağmen Türkiye yönünden kalkan savaş uçakları Irak yönüne uçuyorlar.

Köylülerin sınırdan yaptığı kaçak ticaret tamamen durmuş durumda. Düşman birlikleri fırsat bulduklarında operasyona çıkıyorlar.

PKK'nın 4. Ulusal Kongresi sonucu, çetelere yönelik yaptığı silah bırakma ve af çağrısı bölgede geniş yankı yaptı. Bu çağrı çetelerdeki kararsızlığı daha da artırdı. TC'nin iddia ettiği gibi, I-

rak'tan büyük göç yok, en azından Qilaban üzerinden yok. Bazen gruplar geliyor. Günde ortalama en fazla 40-50 kişi geliyor. Qilaban üzerinden gelenlerin çoğu Kürt ve Asuri. Bunlar yolda büyük zorluklar çekiyor. Kuzeye geçmek isteyen bir Asuri kafilesinin 4 ferdi, yolda çığ altında kalarak ölüyor. Göçmenler Kuzey'e geçtiğinde bu defa TC'nin denetim ve baskısı ile MİT'in bitmeyen sorgusu başlıyor. Bunlardan alınan sınırlı bilgiye göre, Irak'ın , Qilaban tarafına yakın kesimlerinde ciddi bir gücü yok. Bu göçmenler Güneyli Kürt güçlerinin de silahlı güçlerine rastlamadıklarını belirttiler.

ŞİRNEX

25 Şubat günü şehir ve çevresine kara yağmur yağdı, sokaklarda yağmur derecikleri yerine, petrolü andıran yağlı sıvı derecikleri oluştu. Bu katran, karın üzerinde de bir örtü oluşturdu. Bu, Körfez savaşından Kürdistan halkının payına düşendi, sanki Türk ordusunun tahribatı yetmiyormuş gibi.

26 Mart günü muhabirimiz

bölgeden verdiği önemli haberler arasında kömür ocağındaki gerginliği baş haber olarak sıraladı, Tatarlar, ANAP Şirnex milletvekilini ve Maden-İş sendikasının Şirnex'teki temsilcisini suçladı, çıkacak olaylarda bunların önemli sorumluluğunun olacağını belirtti.

Güney'den, Şirnex üzerinden de göçün ciddi sayılamayacak düzeyde kaldığı belirtildi.

Cizra Botan'da düşman tankı, 1990

Foto: Berxwedan

GIRGÊ AMO

İlçe halkının tümü yerlerine dönmüş durumda, ancak yoksulluk aşılanıyor. Kara yağmur Girge Amo ovasında da yağdı. Buradan Kuzey'e göç, Şirnex ve Qilaban'a göre daha fazla. Göçmenler, burada fazla durdurulmuyor, halkla görüştürülüyor, gruplar halinde iç bölgelere yollanıyorlar.

Türk ordu birlikleri halen ilçe ve çevresindeki mevzilerindeler. Ancak moralleri çok bozuk, çamur içinde kalmışlar, yenilmiş bir ordu havası var. Kimse ne zaman gideceklerini bilmiyor. Halktaki genel kanı, Kürdistan'da kalmak isteyecekleri yönünde.

NİSÊBÎN

İlçede sömürgeci terörde artış var. İlçede PKK ve ERNK bildiri-leri dağıtıldı. Bazı gençler üzerinde bildiri yakalandı, bu da evlere operasyonlar yapılmasına ve tutuklamalara yolaçtı. Bu şekilde Yaşar Aslan, Kesran Dindar, Zübeyir Ağırman ve Mehmet Tural gözaltına alındılar. Bunlardan sadece Mahmut Ural serbest bırakıldı, diğer dört yurtsever ise tutuklandı.

Uzun süredir tutuklu bulunan yerel "Nusaybin" gazetesi Yazışlıeri Müdürü Mecit Akgün, 28 Şubat günü Amed DGM'de yapılan 5 dakikalık duruşma sonunda serbest bırakıldı. Akgün, tutuksuz yargılanacak, gelecek mahkemesi 11 Nisan 1991 tarihinde.

Nusaybin gazetesinde yayınlanan dört ayrı yazıdan dolayı, savcılık dört dava açtı.

13 Mart 1990 Stewr (Savur) direnişi kahramanlarından Kamuran Dündar'ın babası, 15 gündür bulunduğu İzmir'den döner dönmez tutuklandı.

Korucular silah bırakmaya devam ediyor

Tinatê (Kutlubey) köyünde 5 korucu daha silah bıraktı. 25 Şubat günü silah bırakan korucular : Abdullah Yıldız (26), Haleb Taşdelen (29), Mahmut Özel (36), Mahmut Bağlam (41), Muhyettin Seyhan (45), Mahmut Boraş (39) ve İsa Özbey (28) adlı korucular da silah bırakmak üzere sömürgeci yetkililere dilekçe verdiler.

Harbê köyü taburunda kurt köpekleri yetiştiriliyor

İlçenin Harbê (Dallıhağaç) köyünün bitişiğinde bulunan düşman taburunda 100'den fazla köpek eğitiliyor. Bu köpekler her

fırsatta köylülere saldırtılıyor. 23 Şubat günü meydana gelen böylesi bir olayda köpekler, Selahattin Özay (13) isimli bir çocuğu ısırıldı. Doktorlar, kuduz teşhisi koydular.

Köyün ajanlık yapan imamı da silah taşıyor ve taburda kalıyor, taburda görevli Levent isimli bir faşist astsubay özellikle halka yapılan baskının önünde yer alıyor.

1 Mart günü ilçede aşırı güvenlik önlemi alındı. Halk arasında kaynağı belli olmayan bir haber yayıldı, buna göre ilçeye bir cenaze getirilecekti. Bu da gözaltına alınanlardan birinin işkenceye öldürülmüş olabileceği ihtimalini güçlendirdi. Gazetemiz baskıya girerken daha bu aşırı güvenlik devam etmekteydi.

AMED

Yeni Ülke gazetesinin 18 ve 19. sayıları da toplatıldı

Amed (Berxwedan): Gazetesinin 18. sayısının toplatılmasına, gazetesinin TBMM'nin 1922 yılında almış olduğu bazı haberleri başlıktan vermesi gerekçe gösterildi. Söz konusu belgelerde, "TBMM'nin Kürtlere Özerklik vermeyi planladığı" yeralıyordu.

19. sayının toplatılmasına da 1. sayfadan verilen, "Devletin 70 yıllık Kürt açmazı" ve 5. sayfada yayınlanan "Devlet köy yakıyor" başlık ve yazıları gerekçe gösterildi.

Böylece çıktığından beridir Yeni Ülke gazetesi 9 defadır toplatılıyor. Bu, bir yerde Türk devletinin halen Kürdistan sorununa nasıl inkarcı ve sahtekarca baktığının en belirgin ölçülerinden biri olmaktadır.

İSTANBUL

Polis Hedef dergisi'nin bürosunu bastı, yayın yönetimini gözaltına aldı

Polisin 9 Şubat günü gerçekleştirdiği baskında, derginin

Yayın Yönetmeni Zeki Tomrak'ın yanısıra, Demokratik Kadın Derneği (DKD) Üyesi Emel Atıcı ile Erdoğan Ergin, Mehmet Güneş, Mehmet Dergeç, Ahmet Uğur ve Özen Şener adlı devrimci ve demokratlar da gözaltına alındılar.

Polis, pencereden atış, intihar etti süsü vermek istedi

Ali Rıza AĞDOĞAN adlı yurtsever bir Kürt genci, Beyoğlu Emniyet Binası'nın üçüncü katından atılarak katledildi. Derisimli olan emekçi ailesiyle birlikte İstanbul-Ümraniye'de oturmakta olan 19 yaşındaki AĞDOĞAN, evden futbol maçına gideceğini söyleyerek ayrılmış ve yolda polis tarafından tutuklanmıştı.

Yaptıkları ağır işkenceyle tatmin olmayan işkence uzmanları, bu yurtsever genci üçüncü katın attılar. Koma halinde hastaneye kaldırılan AĞDOĞAN kurtarılamadı.

Emniyet yetkilileri, her zaman olduğu gibi, kendisinin pencereden atıldığını ileri sürdüler, üstelik doktorların ağır işkence var raporuna rağmen.

Antalya'da baskı, gözaltı ve tutuklamalar halkın direniş gerekçesidir

Antalya (Berxwedan): Aralık ayında Kürt mahalle ve işyerlerinde girişilen tutuklamalar değişik zaman ve biçimlerde hala sürüyor. Çeşitli demokratik kitle örgütlerinde ve özellikle HEP çevresinde kümelenen politik kişiler sürekli polisin takip ve operasyonlarına hedef oluyor. İlk tutuklama furçasında İbrahim Öncü (Bismil), İsmail Sevgin (Elîk) ve Hayrettin isimli yurtseverler tutuklanarak İzmir cezaevine konmuşlardı.

Günlerce süren gözaltılarla Antalya'daki Kürtler arasında terör estirilmektedir. Operasyonlardan önce Antalya ve İsparta'daki okullarda okuyan devrimci-yurtsever gençliğin taşıdığı potansiyel, gerek üniversite ve gerekse valiler düzeyinde değerlendirilip, vali tarafından bu konuda düzenlenen birleşik eğitim sorunlarından sorumlu Güvenlik Komitesi, MİT ve askeri kişilere bilgi verilmişti. Arkasından hastane polikliniklerinde çalışan stajyer öğrencilere çeşitli biçimlerde gözdağı vermek, kimlerle ilişkide olduklarını öğrenmek için hastanede beklemek, polis için sıradan bir iş haline gelmişti. Zaten kuruluş çalışması önceden yapılmış öğrenci derneğine tüzeli kişilik vermemek için rektörden hariç vali engeli dikilerek program dava edilmişti. Bunun için dernek kurucuları birçok kez gözaltına alınarak tehdit ediliyordu. Son zamanlarda baskılar daha da tımandırılarak dernek çalışmalarını yapan Ayfer Boşan ile Berrin Yaman gözaltına alınıyorlardı. Bu iki genç kız Türk ve Tıp Fakültesi öğrencileri olmalarına rağmen, nişanlılarıyla birlikte PKK örgütünde yer aldıkları ve savaşa katıldıktan sonra tekrar geri gönderildikleri iddia edilerek İzmir Cezaevi'ne konmak üzerine DGM'ce tutuklandılar.

Gözaltına alınan ve açık takibe uğrayan sadece öğrenciler olmamaktadır. Buradan her gün gerilla mücadelesine katılan insanların sayısının artması karşısında evlerde kaç kişi kaldığı, yollarında mısafır olarak barınan insanların isim ve adresleri sorulmaktadır. İnşaatlarda çalışan işçilere ise kuma postuna bürünerek yollarına giden polisler, sigortasını yapmak için geldikleri, herhangi bir kaza durumunda çeşitli haklardan yararlanabilacakları aldatmacalarıyla Kürt yurtseverleri kontrol altına almaya çalışıyorlar. Şehit düğün gerillalarının buradaki ailelerinin evlerinde karakollar kurularak tehditlere ve ailelerine gösterilen ilgiyi sürdürmek istiyorlar. Servet Yılmaz'ın şahadet olayı, bu baskıların sonucu vermediğini, aksine halktaki yurtsever-devrimci duyguların gelişmesine yol açtığını göstermiştir. Servet Yılmaz yaklaşık 1,5 yıldan beri Botan ve Xezan alanlarında mücadele sürdüren bir devrimciydi. Servet Yılmaz ailesinin geçirisiyle bir süre ilgilendikten sonra yurtsever, tanınmış bir karateci olarak gerilla mücadelesine katılmıştı. Bu yönü Antalya'daki yurtseverler arasında büyük bir ilgiye sahipti. Şehit düştükten sonra cenazesi ailesine verilmemesine karşın, Antalya'daki aile evlerine her gün düşmanın gözü önünde yoğun kitle ziyaretleri yapılmaktadır.

Köylülerin silah alması için şimdi de şeyhlere baskı

Tûx (Berxwedan): Sömürgeci güvenlik güçlerinin bütün çabalarına rağmen Bêdlis'in Xizan (Hizan) ve Tûx (Tatvan) ilçelerine bağlı köyler korucu olmayı kabul etmedi. Aşiretçilik ve ağırlığın cıız olduğu bu bölgelerde devlet, koruculuğu geliştirmek için başka yollara başvuruyor.

Şeyhlere baskı

1990 yılının Aralık ayı başlarında Xizan'ın kaymakamı, müftüsü ve karakol komutanları, muhtarlarla "Huzur toplantısı" yaptılar. Xizan'ın Çemê Xanê (Yorganlar) köyünde yapılan toplantıda konuşan kaymakam, "...diniz bir, ırkımız birdir, onlar (PKK'lılar) kafırdır, gelin silahınızı alın, evinizde oturun" demiş. Muhtarlar da köylülerle konuşacaklarını söylemiş ama yapılan toplantı sonuç vermemişti.

Bunun üzerine sömürgeci güçler, yörede etkinliği olan kişileri araştırmaya başladılar. İki şeyh üzerinde durdular. Biri Aşık Cemal, diğeri Sultan Veled. Tûx'ta yapılan görüşmede Aşık ve Sultan'dan köylülerin silah almaya ikna etmeleri istendi. Sultan Veled, "Benim temsil ettiğim iki-üç hane var, beni dinleyeceklerini sanmıyorum" dedi. Aşık Cemal de, "İsterseniz ben alırım, ama başkalarına söylemem fayda etmez" diye konuştu. Görüşmeden sonra köylüler dolaşarak devletin isteğini anlatan Sultan ve Aşık'tan da devletin isteği doğrultusunda bir sonuç çıkmadı.

Bundan sonra sömürgeci güvenlik güçlerinin tavrı daha da sertleşti. 7 Aralık 1991 günü köylüler toplanarak Tûx kara-

Gerilla kılığında özel tim

Xizan'a bağlı köylerde son günlerde olaylar başladı. Köylülerin anlattıklarına göre, "PKK'lı olduklarını söyleyen bir grup köylere çıkmış. Gözaltı da bunlara bağlı olarak geliyormuş. Kemal ve Zozan adlı karı-koca olduğunu iddia eden iki kişinin yönetimindeki grup 16 kişiden oluşuyormuş. Salıca'da bir köylü, "20 gün evvel evime geldiler, sofrada ailemle birlikte yemek yiyorduk. Yollarını kaybettiklerini söyleyerek yardım istediler. Sofraya davet ettim, propaganda yapmaya başladılar, sonra gittiler. Ertesi gün timler geldi, sofrada kim varsa, ne konuşmuşsak teker teker söylediler, bizi alıp götürdüler" dedi. Xizan'a bağlı Kûlat köyünden biri, aynı grubun köylere de geldiğini söyledi. Burada yapılan propagandada PKK'lı olduğunu iddia eden grup, "Biz de PKK'lıyız, fakat ayrılacağız, çünkü onların hepsi Ermeni'dir, sakın onlara inanmayın..." diyor.

Köylülerin kuşkulandığı "gerilla grubu", 24 Aralık günü Siyamir köyüne giriyor. Anlatılanlara göre saat gündüz 9.00'da gelen grup doğrudan muhtarın evine yöneldi. Muhtarın evinde PKK'nın propagandasını yaptı ve muhtara, "Madem ki bizi destekliyorsun silahın nerede senin" diye sordular. Muhtar da, "Benim kleyşim var, fakat mermilerim yok" diye cevap veriyor. Bunun üzerine muhtara 70 mermi satan grup, "Biz bu kış buradayız" deyip ayrılıyor.

Ertesi gün jandarmalar muhtarın evini bastı. Karakola geti-

diyerek tekme tokat dışarı attı" diye anlattı. Uskunduz (Kayadeler) köyü imamı İbrahim Döner, iki ay önce cami içinde öldürülmüştü. Sömürgeciler, imamın intihar ettiğini söylemişlerdi.

Zorla imzalatılan "Kendi rızamla köyü terkettim" kağıtları

Xizan'a bağlı köylülerden korucu olmayı kabul etmeyenlere karşı baskı devam ediyor. Köylülerden çoğu Xizan ya da Bêdlis'e göçüyor. "Bu göçler bizim istemizle olmuyor, askerler zorla göçettirdi" diyor bir köylü. Hazılık köyünden Hacı Şeref de, "Kendi rızasıyla köyü terketti" şeklinde bir belge imzalatıldığını söyledi ve sözlerine şunları ekledi, "Devletin baskısı bu şekilde devam ederse, baharda bütün köyler boşalır."

Xizan ve Tûx'a bağlı köylerde oturan köylüler, kaymakamlıklara verdikleri dilekçelerde korucu olmak istemediklerini belirterek, "Zorla da olsa almaya-çalış" dediler.

Köylüler silah almamak için kaymakamlığa başvurdular:

"Kaymakamlık Makamına

Tatvan Kısıklı köyündeniz. 15 gün kadar önce köyden Jandarma Bölük Komutanlığına götür-

Korucular: Kurbanlık koyunlar gibi, gelecekleri karanlık

Foto: Berxwedan

koluna getirildi. "Sizi hızya getireceğim" diyordu karakol komutanı. Ertesi gün de Salıca köylülerini karakola getirildi. Daha sonra Siyamir (Kısıtlı), Yorganlar, Zinzuruk, Bigêr, Akhis, Hişê köylülerini karakolda toplatıldı. Tûx Alay Komutanı, "Alacaklarınız yoksa..." tehditinde bulundu. Karakola getirilen köylüler, "Biz aşiret sahibi değiliz, ailemizi tehlikeye atmak istemiyoruz, korkuyoruz" diyerek silah almayı bir daha reddettiler.

ritlen muhtara, "Hani senin kleyşin var, mermileri yoktu..." denilerek gözaltına alınıp, Amed'e sevk edildi.

Baskılara dayanamayan bazı köylüler silah almaya razı oldular. Bigêr, Akhis, Hişê, ve Zinzuruk köylerinden silah alanlar oldu. Uskunduz köyü eski muhtarı kendi adına Tûx Alay Komutanına başvurarak silah istemiş, ancak verilmemiş. Muhtar, "Alay komutanı 'silahu ve relim de bize karşı kullanın'

rülerek istemimiz dışında bize köy korucusu olmamız için baskı yapıp imzamızı aldılar.

Korucu olmak için istemimiz yoktur. Çoluk çocuk sahibimiz, ailelerimizi tehlikeye atmak istemiyoruz. Zorla da olsa görev almayacağız. Köy korucusu olmak istemiyoruz.

Gerekli işlemlerin yapılmasını saygıyla arz ediyoruz.

22.11.1990

Mahir Karataş, Mahmut Maçin, Bedrettin Güç

AVRUPA'DA KÜRDİSTANLI YURTSEVER KİTLELERİN ETKİNLİKLERİ

Bielefeld'de coşkulu gece

Bielefeld (Berxwedan): Avrupa'da yaşayan Kürdistanlı kitleler 1991 yılı Newroz'unu serihildan ruhu ve heyecanı ile karşılıyor. Ulusal birlik, direniş ve isyan geleneği olan Newroz bayramını kutlama gecelerinin ilki Almanya'nın Bielefeld kentinde yapıldı. 23 Şubat 1991 tarihinde 1600'ün üzerinde bir kitlenin katılımıyla yapılan gece, baştan sona canlı ve coşkulu geçti.

Yaklaşık 7 saat süren gecenin zengin programı, şehitler anısına yapılan saygı duruşu ile başladı. Koro ve folklor ekiplerinin yanı sıra, ozanlar Peyman, Zamanî, Seyidxan ve Xemgîn Kürtçe ve Türkçe devrimci türküler sundular. Ayrıca Bielefeld Koma Cesur müzik grubu ile Koma Berxwedan'ın sunduğu müzik şöleni de büyük bir beğeni ile izlendi. Kürdistan'da Koma Gel'lerin işlevi ve sömürgeci ordunun çıkmazını konu alan tiyatro, her zaman olduğu gibi dikkat ve ilgi ile izlendi.

Sürgünlere karşı Kıbrıs'ta protesto yürüyüşü

Lefkoşe (Berxwedan): Kıbrıs'taki Kürdistan Komite'nin düzenlediği, Kürt yurtseverleri ile Kıbrıslı demokratların katıldığı bir yürüyüşle, TC'nin Kürdistan halkına karşı uyguladığı sürgünler protesto edildi. Başkent Lefkoşe'nin otobüs terminalinden başlayıp Kıbrıs parlamentosuna kadar devam eden yürüyüşe 50 kadar yurtsever katıldı.

Kıbrıs ve Kürdistanlılardan oluşan bir heyet, Parlamento Başkanı ve aynı zamanda Sosyalist Parti (EDEK) Başkanı Lyssarides tarafından kabul edilerek kendisine bir metin sundular. Metinde, faşist TC'nin Kürdistan'da uyguladığı kırılsız özel savaşın kınanması amacıyla

ERNK adına yapılan Kürtçe, Türkçe ve Almanca konuşmalar da, 1991 yılı Newroz'unun ulusal kurtuluş mücadelemiz açısından anlam ve önemi vurgulandı. Bielefeld Yeşiller Örgütü adına yapılan bir konuşmada da, Kürdistan ulusal kurtuluş mücadelesine duyulan sempati ve sunulması gereken destek dile getirildi.

Geceye şu örgüt, kişi ve kuruluşlardan da dayanışma mesajları geldi: Şehit ve Tutuklu Aileleriyle Dayanışma Derneği (Hevkom), Feyka-Kurdistan, YKWK Avrupa Merkezi, YXK Avrupa Merkezi, Almanya-PKK Davası tutukluları, Bielefeld ve çevresi Türkiyeli işçi ve öğrenci derneği (DİDİF), Yeşiller Bielefeld Örgütü, SPD Milletvekili Günter Rixe, "Antikriegs" komitesi, "Antifa" Komitesi, Gericiliğe-Faşizme ve Savaşa Karşı Halk Cephesi (Volksfront) Eyalet Örgütü, "Arbeitskreis" Kurdistan-Münster, "Die Falken", YRWK.

la parlamento ve tüm partilerin harekete geçirilmesi talep edilmektedir.

Parlamento Başkanı Lyssarides, heyetin önerisini tüm partilere sunacağını ve onlardan istenen doğrultuda hareket etmelerini isteyeceğini belirtti.

21 Şubat günü yapılan yürüyüşe Kıbrıs TV ve radyo haber bültenlerinde, Kürdistan ile Dayanışma Komitesi üyelerinin demecileriyle birlikte genişçe yer verildi. Ayrıca haber Cyprus See-kiy, Filefteros, Haravgi, Simerini Ortam (Toplumsal Kurtuluş Partisi'nin organı) ve Yeni Düzen (Cumhuriyetçi Türk Partisi'nin organı) adlı İngilizce, Rumca ve Türkçe gazetelerde de yer aldı.

Bremen'de panel

Bremen (Berxwedan): Körfez krizinin bir savaşa dönüşeceğinin kaçınılmaz olarak görüldüğü günlerde ERNK, TKİB, Devrimci İşçi ve TKS taraftarlarınınca Bremen'de oluşturulan ve Kürdistan Basın Komitesi adı altında kamuoyuna yönelik çalışmalarla başlayan ve daha sonra adı Kürdistan ve Türkiye Basın Komitesi olarak değiştirilen komite, 24 Şubat 1991 tarihinde Bielefeld'de bir panel gerçekleştirdi.

Panelde "Körfez krizinden önce dünyanın ve Ortadoğu'nun durumunu", "Körfez savaşı ve Kürdistan", "Körfez savaşı ve TC'nin rolü", "Türk-Alman ilişkileri", "Körfez savaşı ve sansür" ve "Kürtçe üzerindeki yasağın kaldırılması" konuları işlendi. İki avukat, bir Alman profesör ile Türkiyeli bir gazetecinin konuşmaları okunarak katılımcıların panelde kamuoyuna yönelik bir de bildirge yayınlandı. Bildirgede TC terörü kınandı ve dil yasağının kaldırıldığı aldatmacası ile Kürdistan ulusal kurtuluş mü-

cadelesinin gelişiminin engellenmeye çalışıldığı belirtildi.

Yaklaşık 200 kişinin katıldığı panel şu somut teleplerle kamuoyunu Kürdistan halkı ve Türkiye işçi sınıfı ile dayanışmaya çağırıldı:

1- Bölge halklarının imhasına yönelen Körfez savaşı durdurulsun. 2- ABD ve tüm emperyalist güçler Ortadoğu'dan çekilsin. 3- NATO Çevik kuvverleri Kürdistan'dan geri çekilsin. 4- Kürdistan ve Filistin halklarının kendi kaderlerini tayin hakkı güvence altına alınsın. 5- FAC'nin PKK'ye karşı 129a maddesine dayanarak açtığı göstermelik davalar iptal edilip Kürdistanlı devrimciler serbest bırakılsın. 6- FAC savaş bahanesiyle Arap, Kürt, Türk vd. devrimci, demokrat örgüt, kişi ve çevrelere uyguladığı polisiye baskılara son versin. 7- TC'ye verilen her türlü maddi ve askeri yardım durdurulsun. 8- TC'nin savaş hali bahanesiyle getirdiği tüm yasaklar kaldırılsın.

Şehit Zeynel AKYAR (Fırat) yoldaş Karlsruhe'de düzenlenen gecede anıldı

Karlsruhe (Berxwedan): 16 Şubat 1991 tarihinde Karlsruhe'de YXK taraftarlarının düzenlediği Şehit Fırat yoldaşı anma gecesine 1.200 Kürdistanlı yurtsever katıldı. Türkçe ve Almanca konuşmalarda, ulusal kurtuluş mücadelemizde gençliğin yeri ve rolü ile şehit Fırat yoldaşın örnek kişiliği üzerinde duruldu. Ayrıca folklor, müzik, tiyatro ve skeçlerden oluşan zen-

gin bir kültür programının da sunulduğu gecede okunan Nuri Dersimi'nin gençliğe hitabesi, kitleler üzerinde büyük etki yarattı. Yakın alanlarda bulunan ERNK taraftarları ile ERNK'ye bağlı kadın, gençlik ve işçi birlikleri mesajlarıyla geceye dayanışmalarını dile getirirken, bazı yurtseverler de tertip komitesine çeşitli hediyeler sunarak, halkımızın şehitlerine bağlılığını simgelediler.

Bayreuth Üniversitesi panelinde Kürt sorunu

Bayreuth (Berxwedan): 13 Şubat 1991 tarihinde Bayreuth Üniversitesi'nde Körfez savaşına ilişkin düzenlenen bir panelde Kürt sorunu da gündeme geldi, tartışıldı. Kürdistan Komite'nin bir temsilcisi de resmi davetli olarak konuşmacıların arasında yer aldı. Oldukça büyük ilgi gören panele binlerce öğrenci ve öğretim üyesi dinleyici olarak katıldı.

"Kürtlerin durumu" konulu bilgilendirme toplantısında, Kürdistan Komite temsilcisi Kürt halkının tarihi ve güncel durumu üzerine bilgi verdi. Panelin en önemli etkinliği, 700 kadar kişinin katıldığı son toplantı oldu. Divanda konuşmacı olarak İranlı tarihçi Dr. Ekbal, İsrailli yazar Dr. Seligmann, Alman hava kuvvetleri komutanlarından Albay

Teichmann, Bavyera eyalet hükümeti danışmanı ve protestan din adamı Prof. Ritter, Federal dışişleri bakanlığı danışmanı ve politolog Prof. Wagner'in yanı sıra Kürdistan Komite'nin temsilcisi de yer aldı.

Kürdistan Komite temsilcisi belirlenen konular hakkında geniş açıklamalarda bulunurken, konuşmacılardan Prof. Wagner ise bölgede kalıcı bir barışın sağlanması için bağımsız bir Kürt devletinin kurulmasının şart olduğu görüşünü savundu. Albay Teichmann daha çok TC ve NATO'nun görüşlerini savundu ve dinleyicilerin alay konusu oldu. İsrailli yazar Dr. Seligmann'ın emperyalist savaş taraftarlığı ise dinleyicilerin tepkisini topladı.

Londra, 23 Şubat '91

Foto: Berxwedan

Londra'da işgal ve yürüyüş

Londra (Berxwedan): 6 Şubat günü, kadın ve çocuklardan oluşan ERNK taraftarı bir grup Kürdistanlı, Londra'daki Kızılhaç binasını işgal ederek, Kuzey-Batı Kürdistan'da çadırlarda yaşayan Kürdistanlılara gaz maskesi verilmesini istediler. Göstericiler, Kürdistanlıların bir gaz saldırısı tehlikesiyle karşı karşıya bulunduklarını söylediler.

Öte yandan yine Londra'da, 23 Şubat 1991 tarihinde, faşist TC'nin Kürdistan üzerinde geliştirdiği terör, sürgün ve kat-

liamlar ile Botan ve Güney Kürdistan'a yönelik bombalamalarını protesto etmek amacıyla bir yürüyüş yapıldı. Jeremy Corby de, Kürdistan ulusal kurtuluş mücadelesinin haklılığı ve Kürt halkının kurtuluşunun bağımsızlıkla mümkün olacağı doğrultusunda bir konuşma yaptı.

Yürüyüşe Dev. Partizan İngiltere taraftarları, TKP-B Londra taraftarları, İngiliz Devrimci Komünist Grubu, Yahudi Sosyalist Grubu ve İngiliz Ordusu İrlanda'dan Çekilsin Grubu da destekçi olarak katıldılar.

ÇAĞRI

Özgürlük bizim kavgamızdır!

Kürdistanlı yurtsever kadınlar, özgürlükten yana her kesi "8 Mart Dünya Emekçi Kadınlar Günü"nü ortak kutlamaya çağırıyor. Bu amaçla 9 Mart günü yapılacak kutlamada bir araya gelelim!

Adres: Konrad Adenauer Gymnasium, Max Blancke Str. 24-36, 5300 Bonn / Bad Godesberg

Zaman: 9 Mart 1991, saat 15.00'te

Bielefeld'de yürüyüş

Bielefeld (Berxwedan): Ortadoğu'daki emperyalist saldırıganlığı protesto ve Kürdistan halkıyla dayanışma amacıyla 14 Şubat günü Bielefeld'de bir yürüyüş yapıldı. Bazı barış grupları ile Kürdistan Zentrum'un ortak çağrısıyla gerçekleştirilen yürüyüşe 1.500 civarında Alman ve Kürt katıldı. Başlangıç alanında, Kürdistan Zentrum adına yapılan konuşmada Kürdistan'ın ve Kürt halkının içinde bulunduğu durum açıklandı. Yürüyüşün bitiminde de, Kürdistan Zentrum'un önünde bir Alman dost, Kürt halkını destekleyen bir konuşma yaptı.

Berlin'de savaşı kınama gecesi

Berlin (Berxwedan): "Türkiye ve Kürdistan işçi sınıfıyla Dayanışma Komitesi" tarafından Ortadoğu'daki gerici emperyalist savaşı kınama ve Türkiye'deki işçi direnişi ile dayanışma amacıyla Berlin'de bir gece düzenlendi. 9 Şubat 1991 tarihindeki geceye 400'ün üzerinde Türkiye ve Kürdistanlı devrimci, demokrat ve yurtsever katıldı. Ozan Ali Asker, Ozan Şiar, Ozan Şah Turna ile Ozan Seyidxan da, devrimci direniş türkülleriyle geceye renk kattılar.

Den Haag'da savaşı protesto yürüyüşü

Den Haag (Berxwedan): Ortadoğu'daki emperyalist savaşı protesto etmek amacıyla Hollanda ERNK taraftarları Den Haag'da bir yürüyüş düzenledi. 16 Şubat günü yapılan yürüyüş 600 civarında kişinin katılımıyla başladı. Çevreden katılımlarla bu sayı 3.000'e ulaştı. ABD ve TC aleyhine sloganların yoğunca atıldığı yürüyüş, çevreden de ilgi ile izlendi.

Newroz Belçika'da da coşku ile kutlandı

Liege (Berxwedan): Belçika'da yaşayan Kürdistanlı kitleler de, 23 Şubat'ta Liege kentinde yaptıkları coşkulu bir gece ile Newroz'u kutladılar. 1.000'i aşkın kişinin katılımıyla gerçekleşen gece, alanda şimdide kadar yapılanların en büyüğü oldu.

Kürtçe, Türkçe ve Fransızca yapılan konuşmaların yanı sıra, zengin bir müzik ve folklor programının da sergilendiği gecede kitleler 8 saat boyunca Kürdistan'ı yaşadılar. Ozanlardan Aram, Zozan, Şiar ve Şemdîn'in sundukları direniş türkülleri beğeni ile izlendi.

1991 Newroz gecelerinin tarihleri

16 Mart 1991 Stuttgart
23 Mart 1991 Frankfurt
24 Mart 1991 Duisburg
24 Mart 1991 Paris
30 Mart 1991 Berlin
30 Mart 1991 İsveçre
30 Mart 1991 Kanada
30 Mart 1991 Avusturya
31 Mart 1991 Nürnberg
6 Nisan 1991 Den Haag
6 Nisan 1991 Hamburg
13 Nisan 1991 Avusturya
13 Nisan 1991 İsveç
20 Nisan 1991 Bonn, Danimarka, İngiltere
27 Nisan 1991 Norveç

31 Ağustos 1990'da Nisêbîn'de şehit edilen yurtsever Nedim KAYA'nın anısına:

NEDİM HOCA KÜRDİSTAN ŞEHİDİDİR

Olay nasıl oldu

1 Eylül 1990 günü Nedim Hoca'nın düğünü vardı. Düğün olmadı, çünkü bir gün önce, 31 Ağustos gecesi saat 23.00'te kapısını, muhbir ve ajan Kerim Kerimoğlu'nun uşağı Şükrü Akman çaldı.

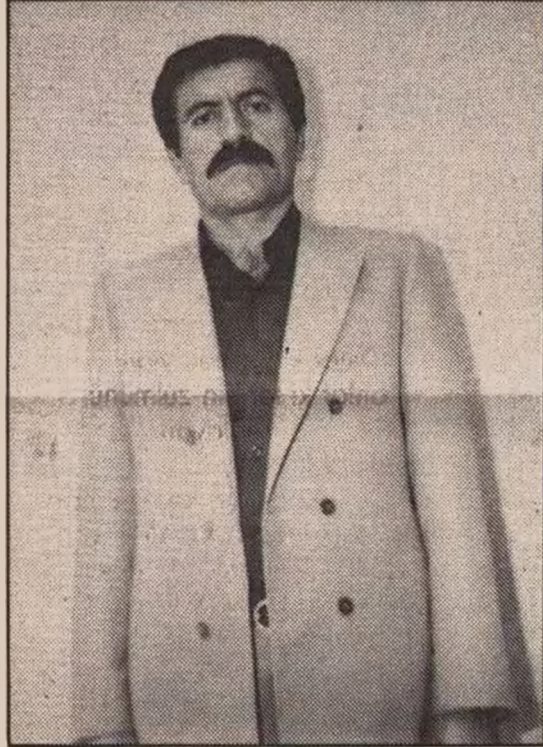
Şükrü, 1980 öncesi dönemde KUK'çu Vahap'ın kardeşi idi. Vahap, Mala Hamo çeteleri tarafından katledilmişti. Aynı dönemde Nedim Hoca da KUK'un içindeydi. Bu nedenle Şükrü ile belli bir tanışıklığı vardı.

Kapıda aralarında belli bir süre bazı konuşmalar oldu. Komşu bir kadın bu konuşmanın bir kesimine şahit oldu:

"Şükrü: Kerim Kerimoğlu'nun evine gideceğiz.

"Nedim Hoca: Neden?

"Şükrü: Hasan Kerimoğlu cinayeti üzerine konuşacağız, kim ve neden vurdu?"

Konuşmanın bundan sonrası bilinmiyor. Nedim Hoca bilinmeyen ıssız bir yere götürülür. Yakın mesafeden kurşun sıkılarak katledilir. Cesedi taburun karşısındaki polis karakolu yakınlarında bir sokağa atılır. Cesedinde 8 kurşun yarası tespit edilir.

Gizlenmekle beraber cinayeti dört kişinin ortaklaşa işlediği tespit edilir. Bunlar: Fikret Aslan, köy korucusu ve muhbir; Nihat Aslan, köy korucusu ve muhbir; Kerim Kerimoğlu, ajan ve muhbir; Şükrü Akman, muhbir. Fikret ve Nihat Aslan, Mala Hamo çetelerinden. Fikret Aslan ve Ağustos '90 ayı içinde ARGK gerillaları tarafından cezalandırılan ajan ve aynı zamanda Kerim Kerimoğlu'nun kardeşi Hasan Kerimoğlu bacanaktır. Bu ajan-çete grubu cinayeti polis ve MİT'le birlikte tezgahladılar.

Nedim Hoca yönünü götükçe daha isabetli kaydeden bir yurtseverdi

Nedim Hoca 1953 doğumlu. 20 yıla yakın yurtsever mücadele içinde oldu. 1980 öncesi dönemde KUK hareketi içinde yer aldı. Aile çevresi de yurtseverdi. Bu nedenle KUK'la çatışmasında Mala Hamolar, Nedim Hoca ve

ailesini hedef alarak, çelişkilerini kan davasına dönüştürmek istediler.

Nedim Hoca askeri darbeden bir hafta önce tutuklandı ve 1983 yılına kadar Amed askeri cezaevinde kaldı. Burada Mazlum DOĞAN'ı tanıdı, ondan etkilendi. Nedim Hoca, cezaevinden çıkınca artık KUK'çu değildi ve bu sürede Nisêbîn'de çok şey değişmişti.

1984'te Mala Hamo çeteleri, çarşı ortasında abisi Mecit Kaya ve amcaoğlu Sabri Kaya'yı kurşun yağmuruna tutarak katlettiler. Olay yerine yakın olan Nedim Hoca, katilleri kovaladı. Birini yakaladı ve elinden tabancasını alarak kafasına dayadı. Ancak şarjörde mermi kalmamıştı.

1985'te bu defa Nedim Hoca, kahvede oturmakta olan Hamo çetelerini taradı. Bazıları yaralandı. Bu olay nedeniyle tutuklanarak 1988'e kadar cezaevinde kaldı.

Nedim Hoca cezaevinden çıktığında Nisêbîn'de durum çok değişmiş, kitle PKK, ERNK ve ARGK saflarına akın etmişti. Bu dönümünde Nedim Hoca'nın aile fertleri de yer almıştı. Nedim Hoca, PKK sempatisini olmuş, propagandasını yapıyor, tanıdıklarını desteğe teşvik ediyordu. Ancak aktif çalışıp çalışmama konusunda belli bir kararsızlık gösteriyordu. Aile fertlerinin açıkladığına göre o, çok fazla de-

şifre olduğundan ve MİT tarafından sürekli izlendiğinden, ilçede aktif görev alması durumunda iradesi dışında mücadeleye zarar verebileceğinden endişe duyuyordu.

Ajan Hasan Kerimoğlu, ARGK gerillaları tarafından vurulunca MİT, olayla bağlantısı olabileceği varsayımıyla tekrar Nedim Hoca'ya yöneldi. Cinayeti işleyen ajan-çete işbirlikçiler, aynı zamanda olayı PKK'ye yükleyerek, onun aile çevresini PKK'den uzaklaştırmayı ve de Nisêbîn'de 1980 öncesi dönemin iç çatışma ortamını yaratmayı hedeflediler.

Ancak sömürgeciler ve cinayeti işleyen uşakları bu propagandalarında başarısız oldular. Halk kısa sürede katilleri tanıdı ve cinayetin amaçlarını algıladı. Cinayeti işleyenlerden Kerim Kerimoğlu, olaydan sonra, "Kalaşnikof" taşımaya başladı. Nedenlerini soranlara da, "Artık tabanca yetmez" cevabını verdi.

KUK'un boş ve çarpıtma çabaları

Olaydan sonra İsveç'te bildiri dağıtan KUK, Nedim Hoca'nın KUK'çu olduğunu iddia ederek, bu yurtseverin anısını suistimal etmeyi hedefledi. Bu duruma en çok Nedim Hoca'nın yakınları

tepki duydular. Onların doğrudan gazetemize aktardıklarına göre, Nedim Hoca'nın KUK'la hiçbir ilişkisi kalmamış; ülkede hiç adı kalmayan, 1980 öncesi provokasyonları nedeniyle sürekli lanetlenerek anılan, İsveç'te dar bir göçmen grubuna dönüşen KUK, birkaç defa Nedim Hoca'ya ilişki için haber yollamış, o ise bunlara her defasında "Nereden geldiyseniz oraya dönünüz" cevabını vermiştir.

ARGK, Nedim Hoca'nın intikamını alacağını açıkladı

Bölgedeki ARGK Gerilla Komutanlığı, olaya derhal el koyarak katilleri araştırmaya başladı ve kısa sürede buna muvaffak oldu.

"ARGK Dicle-Fırat Havzası Askeri Konseyi"nin 14 Ekim '90 tarihinde Mêrdîn eyaletinde dağıttığı ve 15 Ekim '90 tarihli Berxwedan gazetesinde yayınlanan bildirisinde, konuyla ilgili şu açıklama yapıldı:

"Düşman yediği ağır darbeler karşısında çeşitli provokasyonları da geliştirmeyi bir yöntem olarak öteden beri uygulamaktadır. Bunlardan biri de halk güçlerini birbirine düşürme, çeşitli halk çevrelerini Partimize düşman etme çabalarıdır..

Ağustos ayı sonlarına doğru Nisêbîn şehir merkezinde Partimizin bir sempatisini, alçakça bir komplo sonucu katledilmiş ve ajan odaklar, bu cinayeti Partimize yüklemeye çabalamışlardır. Ancak daha ilk günlerde durumu araştıran devrimci istihbarat güçlerimiz, şu gerçekleri açığa çıkarmıştır:

"Nedim Hoca olarak bilinen PKK sempatisini, Partimize cezalandırılan ajan Hasan Kerimoğlu'nun dahil olduğu Kerim Kerimoğlu diye bilinen ajan-işbirlikçi çevre tarafından katledildi. Güya bu komployla bir yandan PKK'den intikam alınmaya çalışılmış, öte yandan Nedim Hoca çevresi Partimiz üzerine kızdırılmak istenmiştir. Ancak bu alçakça cinayet ve komplo hedeftleri günümüzde tamamen aydınlanmıştır. Ve tüm ARGK birliklerimiz, milis kuvvetlerimiz, özel intikam hücrelerimiz Kerim Kerimoğlu ailesi konusunda talimatlandırılmıştır. Kerimoğlu ailesi ve bu soyadı taşıyan bütün kişiler, mal ve can varlıklarıyla birlikte devrimci şiddetimizin hedefidir ve bu alçakça ilan olunur. Tüm yurtsever güçler, bu ve benzer işbirlikçi odakların komplo-ları karşısında uyanık olmalı ve bu odakların dağıtılmasını üzerlerine düşen görevleri yerine getirmelidirler."

Tutarlı ve sürekli ileriye kararlıca yürüyen bir yurtsever mücadelenin temsilcisi Nedim Hoca'nın intikamı mutlaka alınacak ve O, sürekli gelişen ulusal kurtuluş mücadelemizde yaşatılacaktır.

- Kürdistan bağımsızlık ve özgürlük şehitleri ölümsüzdür!

Amed YOWK (Yekîtiya Oldarên Welatparêzên Kurdistan/ Kürdistan Yurtsever Dindarlar Birliği)'nin 12 Şubat 1991 tarihli Amed'te dağıtılan bildirisini kısaltarak veriyoruz:

FAŞİST TÜRK SÖMÜRGEÇİLİĞİ KAYBEDECEK KÜRDİSTAN HALKI KAZANACAKTIR!

Başından beri savaş çıkartkanlığı yapan sömürgeci faşist TC. safını net olarak belirlemiştir. Hızla fiili savaş hazırlıklarına girişmiştir. Bu savaşta niyeti çok açık ve nettir, ulusal halk direnişimiz karşısında çaresiz kalan sömürgeci rejim, yeni bir paylaşım savaşını, varlığını devam ettirmenin tek yolu olarak görmektedir. Türk devleti savaşla genişlemek; ülkesinin güney parçasını da işgal etmek, özel savaşını doruğa ulaştırarak, ulusal kurtuluş mücadelemizi bastırmak ve bölgede emperyalist çıkarların korunması için jandarmalık rolünü güçlendirmek istiyor. Bu amaçla sömürgeci TC, Körfez savaşı bahanesiyle Kürdistan'a kimyasal silahlar, tanklar, toplar, uçaklar ve sadece Botan'a 300.000'e yakın asker yığmıştır. Türk devleti askeri yığnağı, propagandası ve zor yöntemleriyle halkta kaos yaratmayı, sindirmeyi ve bu yolla halkı göç ettirmeyi hedeflemektedir. Bu uygulamaların bir parçası olarak tüm il ve ilçelerde büyük bir terör estirilmekte, "Güvenlik" adı altında yasak bölgeler yaratılmakta, günde yüzlerce yurtsever tutuklanıp zindanlara atılmaktadır. Daha şimdiden Silopi ilçemizin yarısından fazlası boşaltılmış, Diyarbakır ve Batman gibi büyük yerleşim alanlarımızda da yoğun bir göç yaşanmaktadır. Öte yandan Kürdistan'ın topraklarında siyonist ve emperyalist ABD ve mütteliklerine savaş uçaklarını kullanırma imkanını sunmuştur. Faşist TC. devletini Irak'ın muhtemel saldırısına karşı korumak aldatmacasıyla Malatya-Erhaç, Diyarbakır, Muş, Batman emperyalizminin masum ve savunmasız halklara kan kusturan bir silah cephanesi haline getirilerek, bu yerlerden havalandıran savaş uçakları Botan ve Güney Kürdistan'ı zaman zaman bombalayıp, ne kadar vahşi ve barbar olduklarını bütün dünyaya bir kez daha göstermektedirler.

Hedef sadece dilimizi değil; devrimle bütün ulusal değerlerimizi özgürleştirmektir!

Türk sömürgecileri, 25 Ocak 1991 günü MGK kararıyla ve hükümet aracılığıyla Kürt dilini yasaklayan 2932 sayılı yasa yürürlükten kaldırarak yerine yeni bir yasa çıkaracaklarını açıkladılar. TC, bir savaşa hazırlanmakta ve bunu da bir savaş manevrası olarak ele almaktadır. Partimiz önderliğinde yükselen ulusal kurtuluş mücadelemizin intifadalarla kitleleştiği, gerillaya katılımın yaygın ve etkin bir boyuta ulaştığı ve uluslararası alanda Kürdistan halkının mücadelesi etrafında büyük bir dayanışma çemberinin oluştuğu bir ortamda dilimiz üzerindeki yasağın kalkması sömürgeci güçlerden direnişle alınmış olan

bir hakttır.

Bu karar sömürgecilerin iddia ettiği gibi bir ayıptan kurtulma değil, bir insanlık ayıbının ve suçunun itiraf edilmesi-dir. Bir halkın kendisine kölelik ve ölüm, diline özgürlük gibi hiçbir insanlık ölçüsüne sığmayan ve bir benzeri daha bulunmayan bu insanlık dışı uygulama ve politikanın sahibi sömürgeci-faşist Türk devletidir. Yine bu karar, PKK ve PKK öncülüğündeki Kürdistan ulusal kurtuluş mücadelesine karşı bir savaş oyunudur.

Görevimiz özgür Kürdistan için savaşımdır!

Mevcut savaş hazırlıklarına, olabilecek bir bölgesel savaşa ve şimdiden Kürdistan'da sürdürülen fiili özel savaşa karşı tutumumuz nettir: Görev, hem Türk hem Irak sömürgeciliği ve arkalarındaki işgalci emperyalist güçlere karşı savaşımdır. Her Kürt yurtseverinin en temel görevi sadece ve sadece "Özgür bir Kürdistan için savaşmaktır." TC devletine yardım eden herkes düşmanımızdır.

Bu savaşın ana hedefi Kürt halkını yok etme, bağımsızlık mücadelemizi erteleme, her türden biyolojik, kimyasal ve nükleer silahları Kürt halkına karşı kullanmaktır. İkinci bir Halepçe'yi yaşamamak için, bütün Kürt halkı olarak Partimiz PKK, Cephemiz ERNK ve Ordumuz ARGK'de yerimizi alalım.

Yurtsever Kürt halkı!

Müslüman Kürt halkının yaşadığı topraklar sömürgeci zalimler tarafından işgal altındadır. Faşist Türk devleti halkımızı katliamdan, işkenceden geçirmekte, eşine az rastlanırlı zulümlerle yaşamakta, onursuz ve kölece bir yaşamı reva görmektedir. Buna karşı çıkmak, dur demek her müslüman Kürt'ün en başta gelen görevleridir. Nitekim Allah ü Teala "Kim size saldırırsa, onun size saldırdığı kadar siz de ona saldırın" buyurmuşlardır. Hz. Muhammed (S.A.V) "Vatanınıza tecavüz edenlere şiddetle karşı koyunuz" buyurmuştur. Yine Cenabî Hâk, bir başka ayet-i kerimesinde, "Size harp açanlarla siz de savaşın, döğüşün" (Bakara: 190) buyurmuşlardır. Yine yüce Allah, "Ey iman edenler, düşmana karşı hazırlığınızı görün ve silahlarınızı çıkararak cenge hazır olun da, birlikler halinde savaşa çıkan, yahut toptan seferber olun" (Nisa: 71) buyurmuşlardır.

Yukarıda belirtildiği gibi yüce Allah'ımızın ve yüce peygamberimiz Hz. Muhammed (S.A.V.)'in Ayet-i Kerim ve Hadisi şeriflerinde aydınlatıldığı üzere faşist ve sömürgeci TC devletinin, Kürdistan topraklarından sökülmesi için canımız, namusumuz ve malımızla savaşarak, gerçek insanlık ve müslümanlık görevimizi yerine getirip nihai zaferimize ulaşalım.

- Kahrolsun faşist Türk sömürgeçiliği, emperyalizm ve her türden gericiilik!
- Yaşamın bağımsız ve özgür bir Kürdistanı!
- Dil serbestisi huzağı sökmeyecek!
- Yaşamın PKK, ERNK, ARGK!
- Yaşamın ulusal önderimiz APOİ

ERNK-YOWK
(Yekîtiya Oldarên Welatparêzên Kurdistan)
Amed, 12 Şubat 1991

Palî-Hênê-Dara Hênê ayaklanması 66 yaşında:

İdam sehpasında, "Dünya yaşantımın sonu geldi. Ulusum için kurban edildiğimden dolayı pişmanlık duymuyorum. Yeter ki torunlarımız bizi düşmanlarımızın önünde mahcup etmesinler" diyen Şêx Seîd'in vasiyeti gerçekleşti

1925 Palî, Hênê, Dara Hênê ayaklanmasının üstünden tam 66 yıl geçti. Osmanlı imparatorluğunun yıkıntıları üzerinde kurulan, imparatorluğun mirasçısı Kemalist Türk devleti, Türk egemen sınıflarının tüm sömürgeci deneylerini Kürt halkı üzerinde denemeye geçirdi. Kemalist burjuvazinin programında Kürdistan denen bir ülke ve Kürt denen bir halk yoktu. Bu durumda fiziki olarak varolan Kürt halkı ya kaderine boyun eğecek, yok olmayı, Türkleşmeyi kabullenecek ya da neye mal olursa ve olanakları ne olursa olsun direnecekti.

Kemalist burjuvazi başka seçenek bırakmıyordu. Bunun için güvenceleri de vardı. Özünde Kürt halkına da birşey vermeyen Sevr Antlaşması'nın hükümleri boşa çıkarılmış, Lozan'da Kemalizmin Kürdistan programı emperyalist yönetimlere onaylatılmıştı.

Kemalist ordu Kürdistan'a adım adım yayılıyor, yerleştiği her yerde katliam yapıyor, Kürtlük adına ne varsa ortadan kaldırıyor, mecburi askerlik ve ağır vergi uygulamasını hayata geçiriyordu. Hedef halkı teslim almak, direnemecek noktaya getirmek, Kemalist asimilasyon programını gerçekleştirmekti.

Kürt halkının önünde direnme dışında yol kalmıyordu. Kürdistan aşiret yapısı içindiydi, savaş halkı kırmıştı, her yerde yoksulluk vardı, halk silahsız ve çağdaş örgütlenmeden yoksundu, etkili politik güçler Kürt halkının köleliğine karar vermişlerdi. Sınırlı sayıdaki aydınların çoğu ya asılmış ya da cezaevlerindeydi. Kalanlar da etkisizleştirilmişlerdi.

Yine de Kürdistan'da yoğun bir hareketlilik, tartışma ve direniş hazırlığı da vardı.

Ancak Kemalist burjuvazi de boş durmuyordu. Tıpkı Koçgiri'de olduğu gibi provokasyona başvurarak ayaklanmanın erken başlamasına yolaçtı. Pîran (Dicle) düşman karakolu Şeyh Sait hakkında tutuklama kararı çıkardı. Şeyh Sait'in oğlu'nun 8 Şubat'ta karakola saldırarak esirleri kurtarması, ayaklanmanın başlangıç işareti rolünü gördü.

Ayaklanmanın güçlü bir örgütlenmesi yoktu. Din adamları ve aşiret reisleri yönetiminde etkindiler. Ayaklanmacıların etkili silahları da yoktu. Dış ittifaklar da yoktu. Ayaklanabilecek tüm alanlarla da bağlantı sağlanmamıştı.

Buna rağmen ayaklanma sayı ve silahça üstün Türk ordusuna karşı büyük başarılar sağladı. Amed, Mûş, Mazra arası ayaklanmanın merkezi haline geldi. Pîran, Hênê, Çewlîk (Bingöl), Licê, Dara Hênê (Genç) ve Mazra (Elazığ) Kürt direniş güçlerinin eline geçti. Direnişçiler Amed'in de bazı mahallelerine geçici olarak egemen oldular. Ayaklanmanın sınırları batıda Girê Sor (Siverek), Kuzey'de Mûş'a kadar vardı. Ancak direniş halindeki Mêrdîn, Sason, Botan ve Gridax (Ağrı) aşiretleriyle bağlantı sağlanamadı. Dersim aşiretleri ayaklanmaya destek sunmadı. Pekçok aşiret reisi de Kemalist orduya bağlılığını bildirdi. Bunlardan çete birlikleri oluşturuldu. Fransızlar, 1921 Ankara Antlaşması'nın hükümlerine sığınarak Türk birliklerinin işgal bölgesinden geçerek ayaklanmayı arkadan kuşatmasına destek sundu. Şeyh

Mahmud Berzenci ayaklanma-sıyla uğraşan İngilizler de Güney Kürdistan'ın sınırlarını tutarak bir anlamda Kemalist burjuvaziyle işbirliği yaptı.

İki ay geçmeden ayaklanmanın akıbeti belli oldu. Öncülükte dönekler çıktı. Sonuna kadar direnen kahramanlar da oldu. Şeyh Sait'in esir düşmesi ayaklanmanın sonu anlamına geldi.

Ayaklanmadan sonraki süreç tam bir vahşettir. Yazılı belgelere göre 15 binden fazla masum Kürt, yaşlısı ve çocuğuyla birlikte katledildi. Onlarca köy haritadan silindi. İstiklal mahkemeleri savaş meydanından daha çok Kürt canı aldı. Cezaevleri dolu olduğu için mahkemeye çıkarılanlara, salt bu nedenle ölüm kararı verildi. Zorla silah toplatıldı. Kürdistan yıllarca sürecektir "Takrir-i Sükûn (Huzur Yasası)" yasalarının kapsamına alındı. "Mecburi İskan" yasası çıkarıldı. Ayaklanmanın yenilmesi İngilizlerle Kemalistlere Kürdistan üzerinde nihai antlaşmaya varma olanağı sağladı.

En ağır ceza da, ayaklanma önderlerinin ve bu vesile ile öncülük konumunda olan yüzlerce yurtseverin idam edilmesi ve cesetlerinin imha edilmesi oldu. Kemalist burjuvazi, kendi deyimiyle neye mal olursa olsun "Kürtlük ruhunu öldürmeye" karar vermişti.

Evet, aradan 66 yıl geçti, Kemalist burjuvazi Kürtlük ruhunu öldürebildi mi, başarılı olabildi mi? Kesinlikle hayır! Bugün de askeri valiler (Olağanüstü Hal Bölge Valisi), zorla silah toplama uygulaması, milisler, sürgün yasası ve hepsinin ötesinde 6 yıldır yürütülen özel savaş var. Ancak Kürt sorunu şimdi çok daha güçlü ve çok daha direngen. Şeyh Sait ve ayaklanmanın diğer önderleri, gözleri açık gitmediler. Oğulları, torunları şimdi intikamlarını alıyor.

Ayaklanmanın ardından idam edilen Amedli Fuad'ın idam sehpasında belirttiği gibi, "Bu toprağa (Kürdistan'a) bağımsızlık bayrağı dikilecektir."

Halk ayaklanmasının ölüm-süz kahramanlarını bir kez daha saygıyla anıyoruz.

İdam edilen Şêx Seîd ayaklanması liderlerinin idam sehpasında Kürt halkına vasiyetleri:

Cıbranlı Halid (Gumgum/Varto): "Karşınızda yalnız değilim. Arkamda İran, Mezopotamya ve Türkiye'de muazzam bir Kürt ulusu bulunmaktadır. Bugün beni asıyorsunuz, fakat hiç şüphemiz yoktur ki yarın torunlarımız da sizleri yok edeceklerdir."

Yusuf Ziya (Bêdlîs): "Bize mevki ve rütbe bahsetmek suretiyle bizi aldatabilirsiniz endişesi içindeydim. Şükür Allaha ki bizi mermi ve ipe karşılıyorsunuz ve bundan dolayı biz hiç pişman değiliz. Verdiğiniz ders sayesinde torunlarımız öcümüzü alacaklardır."

Doktor Fuad (Amed): "Vatanım için yiğitçe kurban olmayı devamlı düşünürdüm. Şüphesiz ki asılmakta olduğumuz bu toprağa bağımsızlık bayrağı dikilecektir."

Avukat Tevfik (Amed): "Cesedimi bütün dünyaya gösteriniz ve herkes bilsin ki kişisel haklar için değil, ulusal haklar için savaşıyorum. Yaşasın Kürdistan."

Koçzade Ali Rıza (Bêdlîs): "Elimdeki silahı ulusuma karşı kullanmayıp, düşmanımız Türke karşı yöneltmiş olduğumdan dolayı mutluyum. İşte şimdi hayatımı Kürtlük uğruna kurban ediyorum."

Şair Molla Abdurrahman (Sêrt): "Sefiller!.. Sizi ayağımızın altında çok alçak ve küçük görüyorum. Biliniz ki Kürt bir ağaç değildir, ölür fakat eğilmez."

Hizanizade Şair Kemal Fevzi (Bêdlîs): "Cennet Kürdistan bizindir. Ev sahibi biziz ve kim ne derse desin, biz yine içeri gireceğiz, buna hiçbir güç engel olamaz, çünkü O bizimdir."

VE KIRMIZI KARANFİL FİŞKIRACAK ARKASINDAN

Ha dedik babo
Dersim'den Koçgiri'den
Zilan'dan

ha dedik ha
Şeyh Sait'ten Seyit
Rızo'dan
ha dedik.

Bir avuçtuk
parçadan parça
zulme, sömürüye, baskıya
karşıydık
ayaklandık.
Bir avuçtuk babo bir avuç
bir avuç silahşör
cengaverdik
kadındık, kızdık,
delikanlıydık...

yeni bırığı terlemiş,
ihtiyardık babo ihtiyar
saç sakal ak
iki büklümdük.
Üstüne üstüne yürüdük
düşmanın
kaçmadık önünden
yedi sülalemizin
intikamını aldı
kurşunlarımız

bilcümle şehitlerimizin
babayığitlerin
toy delikanlıların
kadınlarımızın
kadınlarımızın babo.
Onlar ki yiğitten yiğit
onlar ki tarihin zulmünü
sırtlayan
onlar ki babo
canpareleri karınlarında
dünyaya süngü
ucunda gelen.

Kan vardı arpacıkta
kan vardı kan
başlık
başlık
başlık tetiğe
bilcümle şehitlerimizin
anısına

Parça parçaydık ya babo
parçadan parça
yolun sonunu göremezdik
evvelen
bir duvar gibi kaplamışlardı
çıkarları uğruna bile değil
parçalanmışlık işlemişti
uşaklık, kalleslik işlemişti
pis bedenlerine.

Bir duvar gibiydi önümüzde
kapkaranlık, korkütük
ve hain feodal reis takımı
birleşemedik, birleşemedik
Ağrı'yla, Palu'yla
Genç'le

birleşemedik babo
ve yenildik.
Kan akıyordu isyandan
kan akıyordu oluk oluk
körpe bedenler
namlusunda
mitralyözlerin
genç ihtiyar, çoluk çocuk
ve iplerde sallandık
üstünü üstüne yürüdük
ölü bedenlerimizle ihanetin
boyun eğmedik.

SAVAŞMADAN YENİLGİ ALAN TÜRK SÖMÜRGEÇİLİĞİ ŞİMDİ İÇ ÇELİŞKİLERİYLE YÜZYÜZE

Baştarafı 1. sayfada
çeciler ve meşhur Kürt kökenli
uşak Abdulkadir Aksu'yu mu-
halefet, yani bir muhalefet odağı
göstermenin ne anlamı olabilir?
Güya bunlar muhafazakar, Sem-
ra Özal ve destekçileri de liberal.
Kavramlar bu grupların kişi-
liğinde olduğu kadar hiç bu ka-
dar yozlaştırılmadı.

Toplum bu tür kişiliksizlerle
dolu, bunlar değer birikimleri
olmayan, ilkesiz insanlar. Tekel-
ler ve faşist generaller en iyi
böyleleriyle iktidarlarını sürdür-
rüler. Tabi onlara da talan ve
politika yapma alanı bırakarak.

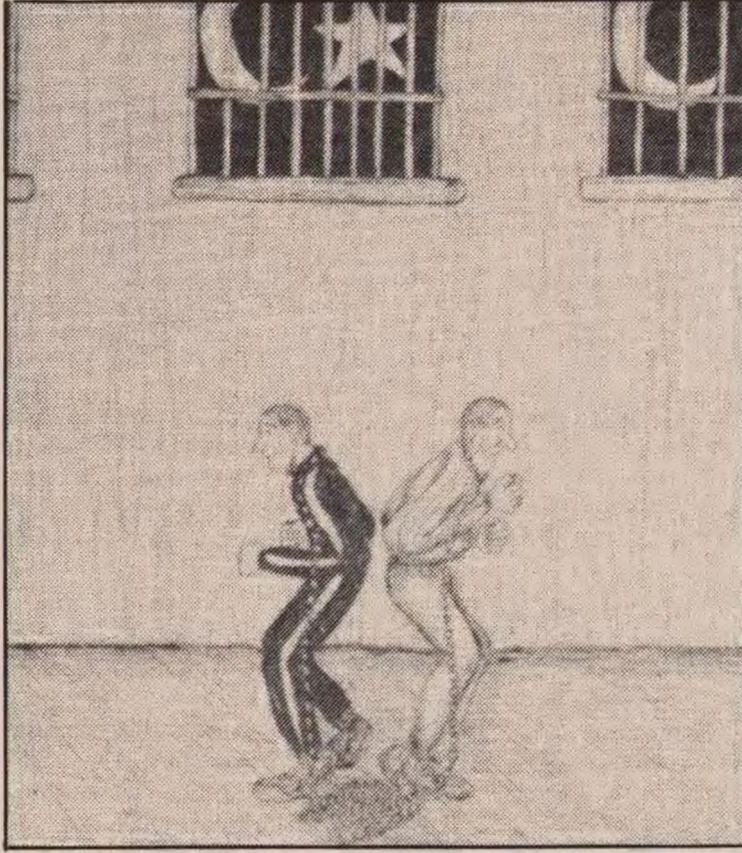
Peki neye göre liberal, ya da
neye göre muhafazakar? Ayrılık
ve çelişki hangi temel ilke üze-
rinde? Demokrasi, işçi hakları,
Kürdistan'da insan hakları, ABD'-
den bağımsızlaşma vb. hangi ko-
nuda bunlar çelişki içindeler?

ANAP, ABD ve 12 Eylül rej-
minin ürünü bir lümpenler top-
luluğu. Akrep yuvasını andıran
bu topluluk, uşaklık, yozluk ve
talan üzerine kurulmuş. Olsa ol-
sa daha fazla uşaklık ve talanda
aralarında çelişkiler olabilir.

Bunların durumunu en iyi
Marx tanımlamaktadır: "Bur-
juva rejimi tepede ahlaksızlık-
tır." Bazıları Özal, Atatürkçü-
lüğü lekeliyor diyorlar. Bizce
bunlar Özal'a haksızlık ediyor-
lar. Türkiye'nin İmelda'sı Bayan
Özal, en iyi Atatürkçü. Turgut
Özal da Mustafa Kemal'e en ya-
kışan yönetici. Mustafa Kemal
devleti bireysel kararlarla yöne-
tiyordu. Meşrutî krallıklar bile
Mustafa Kemal dönemindeki ka-
dar devleti keyfî kararlarla yö-
netmiyordu. Mustafa Kemal büt-
tün kararları içki masasında ve-
rirdi. O dönemde de sözde bir
meclis vardı. Özal çetesinin ah-
laksızlığı Mustafa Kemal'in ah-
laksızlığının yanında hiç kalır.
Semra Özal'ın "Papatyaları" ve
"Türk Kadını Güçlendirme Vak-
fı", Mustafa Kemal'in başlattığı
"Kadın özgürlüğü" ve "Laiklik
hareketi"nden daha az laik de-
ğildir. Mustafa Kemal de etra-
fına en kul, en kişiliksiz şahısları
alardı. İsmet İnönü ve Fevzi Çak-
mak'ın, Mustafa Kemal'in ar-
kadaşları arasında seçtiği en
kişiliksiz kişiler olduğu, di-
ğerlerinin kompolarla yönetim-
den uzaklaştırıldığı çok iyi bili-
nıyor. Bu anlamda beyaz gömlek
altına giydiği yeşil fanilasıyla
herkese alay konusu olan "Yetim
Hüsnü", "Hal Müdürü" Akbulut
ve "Çamur" Abdulkadir Aksu'n-
un durumunu fazla yadırgama-
mak gerekiyor. Zira toplum bu
tür düşkün insanlarla dolu.

Tipki izah etmeye çalıştığımız
çarpıtmalar gibi, Özal-ordu çeli-
şkisi de yapaydır. Ordu her
zaman Türkiye'de yönetici güç-
tür. 12 Eylül rejimi ordunun sı-
rursız iktidarındır ve bu iktidar
göstermelik sivil kurumlara ra-
ğmen halen etkisi artarak sü-
rüyor. Özal, IMF, CIA ve 12 Eylül-
ün ürünüdür. Özal'ın hiçbir
uygulaması ABD'nin ve TC or-
dusunun onayı dışında değildir.

15 Şubat tarihli Milliyet gaz-
tesinde Yalçın Doğan, "Penta-
gon, Özal'a tutkun" başlıklı yazı-
sında şunları yazıyor: "Penta-
gon şunu düşünüyor Özal'la ilgili
olarak: 'Türkiye'de gelmiş geç-
miş başbakan ve cumhurbaş-
kanları arasında Washington'u
en iyi anlayan ve Amerika ile

TC, işkence rejimidir

Çizim: Zülkacar Tok

birlikte en seri karar alabilen,
Cumhurbaşkanı Özal oldu. Böl-
gede İsrail dışında, Amerika'nın
kendisine en çok güvenebileceği
lider Turgut Özal'dır."

17 Şubat tarihli Cumhuriyet
gazetesinde de Uğur Mumcu, Ö-
zal ile generallerin ilişkilerini ir-
deliyor; Özal'ın yükselişinin 12

sına yansıyan çelişkiler hiç mi
mevcut değil?

ANAP içindeki çelişkiler so-
mut. Hatta bu çelişkiler rejimin
asıl çelişkilerinin yansıması bile al-
nabilir. Çelişkilerin "Kürdistan
sorunu" ve "Kürt dil serbestisi
yasası"yla da doğrudan ilişkisi
var. Muhafazakar olarak bilinen

Eylül darbesiyle başladığını, Ev-
ren ve diğer generaller tarafın-
dan kollandığını, Kürt yasası'nın
(Dil serbestisi oyunu - bn.) Milli
Güvenlik Kurulu'nda alındığını,
Recep Ergün, Kemal Yamak,
Burhanettin Bigalı, Hayri Ündül,
Necdet Uğur vd. 12 Eylül gene-
rallerinin emekliliklerinden son-
ra da Özal'la yakın çalışma için-
de olduklarını yazıyor.

Peki neden özellikle bu dö-
nemde ANAP içindeki çelişkiler,
toplumun temel tartışma konu-
su haline getirilmek istendi? Ba-

kesimler yasaya şiddetle karşı
çıkıyorlardı. Tabi bu diğer kes-
min dil serbestisinden yana ol-
duğu anlamına gelmemeli.
ANAP içinde sahte dinci-mu-
hafazakar kesimler palazlanı-
yordu. Bu gelişme bir düzeye
varınca bazı çevreleri rahatsız
etti. Rejim kendine liberal görü-
nümü verebilmek, ABD ve Av-
rupa'ya hoş görünmek için eliyle
şişirerek büyüttüğü lider taslağı
uşakları şimdi elemek istiyor. 21
Şubat tarihli Milliyet, ABD'nin
muhafazakar olarak bilinen ka-

nadın tasfiyesini istediğini haber
yaptı.

Bunlar birer gerekçe, ancak
asıl gerekçe toplumun dikkatle-
rini temel konulardan başka

yönlere çekme ve rejimin asıl
zayıflıklarını gizleme, rejimin
stratejik hatalarının faturasını
bazı küçük kurbanlar vererek
gidermeye yöneliktir.

Nedir TC rejiminin temel çıkmazları?

TC, Körfez savaşından bekle-
diklerini alamadı. Güney Kürdis-
tan'ı işgal etmek istiyordu, bunu
gerçekleştiremedi. Kürdistan ul-
usal kurtuluş mücadelesi ve
PKK'yi tasfiye etmek istiyordu,
bu amacına da ulaşamadı. Kür-
distan'a yığılan ordu görünümün-
dedir. Zafer naraları atarak Kür-
distan'a giden birlikler şimdi ça-
mur içinde yüzyüyorlar. Arabala-
rının depolarını Musul ve Ker-
kük'te doldurmaktan bahseden-
ler her nedense sükut oldular.
TC'nin savaş çıtırtkanlığı Avru-
pa'daki NATO'lu dostlarının da
büyük tepkisine yolaçtı. AT'ye
girmenin artık bir hayal olduğu,
Türkiye'de herkesin ortak fikri
durumunda. Kıbrıs sorunu bun-
dan sonra ele alınacak temel
sorunlardan biri konumunu ko-
ruyor. TC, bu konuda bir iler-
leme sağlayamadı. Son hızla si-
lahlanan TC, Balkan devletleri
arasında TC karşıtı yakın-
laşmayı doğurdu. TC'nin ABD
uşaklığı bölge halkları nezdinde
etkisi yıllarca sürecek bir kin
birikiminin doğmasına yolaçtı.

Özal, Batı nezdinde TC'nin iti-
bar kazanmasıyla böbürlene-
liyordu. Evet, emperyalist devlet-
ler rejimi beslemekte ve silah-
landırmaktadırlar, ancak sade-
ce bir bekçi köpeği olarak kaldığı
sürece. Batının TC'ye verdiği
önem en iyi 1 Mart tarihli Mil-
liyet gazetesinin "Açık Pencere"
köşesinde yeralan İngiltere'de
yayınlanan "Daily Telegraph" ga-
zetesinin "John Keagen" imzalı
şu yazısında yansıtılmaktadır:
"Batı'nın yapacağı yardım, Tür-
kiye'yi Ortadoğu'nun, rahatsız
edildiği zaman hurlayan, kıskır-
tıldığı zaman da ısırın akıllı
köpeğine dönüştürmeye yeter."

İç cephede TC'nin durumu çok
daha kötüdür. Hükümet grev-
leri, her türlü toplantı ve gösteri
hakkını askıya almıştır. Devlet
terörü son hızıyla sürüyor. Bir
ayda işkencede katledilenlerin

sayısı 20'yi geçti. İşkence olay-
ları dizboyu. Gözaltı ve tutuklu-
luk o kadar kabark ki artık
izlenemiyor.

Rejimin Körfez bunalımındaki
kayı 10 milyar doları aştı. Yıllık
4 milyar dolarlık turizm geliri de
bu yıl yok. İnşaat, küçük işlet-
mecilik ve nakliyat sektörünün
durumu felç. Binlerce işçi bu
yasak-terör ortamında işten atı-
lıyor. 14 Şubat tarihli Cumhu-
riyet gazetesinde çıkan kaba bir
istatistiğe göre, sadece Ege böl-
gesinde iki ay içinde 4.000 sana-
yi işçisi, köy hizmetlerinde ça-
lışan 35.000 işçi, Metal-İş ko-
lunda 10.000, tekstilde (Türkiye
geneli) 40.000, otomobil dalında
10.000, Bursa'da 1000, Adana'-
da 2.500, Antep'te 3.000, Riha
(Urfa)'da 1.400, Amed'te 1.700,
Mersin'de 500 işçi işten atıldı. Bun-
lar tespit edilenler. Gerçek rakam
bu sayıların çok çok üstünde.

Ekonominin Kürdistan cep-
hesi çok çok daha feci durumda.
Yatırımlar durmuş, Amed Kural-
kızı, Elîh (Batman) ve Dicle ba-
rajlarının inşaatı durmuş. Ban-
kalar kredi vermiyor. Devlet ü-
reticilere olan borcunu ödemi-
yor ya da ödeyemiyor. Sadece
Riha'da 1400 dükkân kilitlendi,
164'ü de kapandı. Bu sayı Amed,
Cizra Botan tarafına varınca
binleri geçiyor. Kürdistan'da yıl-
lık ortalama gelir, en yoksul Af-
rika ülkelerindekinden de geri;
240.000 TL. kadar.

TC'nin savaş sonrası Körfez
ülkelerinin inşası hareketinde
yer alması iddiası da boş. 18 Şu-
bat tarihli Milliyet, pastanın şim-
diden paylaşıldığını yazıyor. Pas-
tayı kapandı da ABD, Almanya,
İngiltere, Fransa vd. TC'nin pa-
yına düşen ise "hiç" tir.

İşte bu nedenle TC'nin şimdi iç
bunalımıyla başbaşa kaldığını
belirtiyoruz. Sorunları üstüste
binen rejim, şimdi pathıyor. Gün-
deme çıkarılan ANAP içindeki
çelişkiler, işte bu çelişkilerin sa-
dece bir görünümü.

Türk burjuva basını, Kürdistan ulusal birlik çalışmalarını parçalamayı amaçlıyor

Türk sömürgeci basının gün-
deminde insan hakları, demok-
rasi, işçi hakları, Kürdistan'da
insan hakları, özgürlüğü vb. tem-
el sorunlar yok. Olsa da pratik-
leriyle sergiledikleri, inandırıcı-
lıklarını ortadan kaldırıyor. Ba-
sın kendi kendini sansüre uğrat-
mış. Kimi ABD, kimi Almanya tez-
lerini savunuyor. Basın daha çok
kime dayanulması gerektiğinin
tartışmasını yürütüyor.

Basının diğer bir ilgi konusu
da Kürdistan. Gün geçmiyor ki,
Kürdistan'la ilgili bir haber çık-
masın ya da Kürdistan'la ilgili
bir dizi başlatılmasın. Basın
özellikle Güney Kürdistanlı güç-
lerin röportaj ve demeçlerini
vermeye yatkın. Hergün Cum-
huriyet, Milliyet, Güneş gibi ga-
zetelerle Nokta gibi dergiler
mutlaka bunların demeçlerin-
den birini, bire bin katarak ya-

yınlamaktadırlar. Tümünde iş-
lenen tema ya da sorulan soru-
lar, bu güçlerin PKK'ye karşı
tutumu olmakta.

Birden bire neden bu Kürdis-
tan ilgisi? Neden işkenceler iş-
lenmiyor, neden boşaltılan köy-
lerden bahsedilmiyor? Belli ki
basın görev almış, istihbarat top-
luyor, bozgunculuk yapıyor.
Türk burjuva basınının MİT'in
ildz kardeşi olduğu ve devletin
şoven-sömürgeci çıkarını her tür-
lü ahlaki değerün üstünde tut-
tuğu gerçeğini bilen bizler için
basının bu tutumu yadırgatıcı
değil. Ancak özellikle bu dönem-
de artan Kürdistan ilgisi de bo-
şuna değil.

PKK, 1990 yılını zaferle ka-
pattı. 1991'de PKK'nin ciddi ka-
yıpları söz konusu değildir. PKK,

Devamı 17. sayfada

PKK Düsseldorf davası Kürt politikacılarından Selahattin Erdem'in 18 Şubat 1991 günü mahkemede yaptığı konuşmayı kısaltarak yayınlıyoruz:

BİR KOMPLONUN ÇÖZÜMLENMESİ

Söyleyeceklerimizin burada fazla geçerliliğinin olmayacağını biliyoruz. Bu, istediğimiz değil, karşı karşıya olduğumuz bir durumdur. Buna rağmen, olguları öğrenmek isteyen sağduyu sahiplerinin ve kamuoyunun gerçekleri anlamasına yardımcı olmak ve daha çok da tarih için yaşananları belgelendirmek amacıyla kısaca bazı şeyler söylememiz gerekiyor. Çünkü, daha şimdiden, 'Nusret Arslan'dan geriye ne kaldı?' sorusu sorulabilir. Bu soruya verilecek cevap, çoğu eğlendirici gülüşmelerle geçen bir tutam anının kaldığıdır. Yarın belleklerden bunlar da silinip gidecek, geriye hiçbir şey kalmayacaktır. Bize göre, buradaki altı aylık sorgulanması sürecinde Nusret Arslan'ın bir yalancı şahit olduğu açığa çıkmıştır. Federal Savcılığa göre ise, Nusret Arslan başarılı bir şahitlik yapmış ve kendi iddiaları için sağlam bir kanıt olmuştur. Görüldüğü gibi, herkesin vardığı sonuç kendinedir ve bunlar birbirine taban tabana zıttır. Peki, bunların hangisinin doğru olduğu nasıl anlaşılacaktır? Gerçekte anlaşılamayacaktır, çünkü ortada söylenmiş olanları gösteren bir belge yoktur. Olanları ve söylenenleri belgelendirmekten, yani bunların tutanağının tutulmasından korkulmuş ve kaçılmıştır. Bunun için de, buraya, delillerin ortaya çıkarıldığı yer değil, delillerin ortadan kaldırıldığı yer demek daha doğrudur. Bu nedenle de bizim birçok şeyi ortaya koymamız gerekli ve zorunludur.

Daha önce Hasan Doğan da burada konuşturulmamıştı. O zaman biz, Hasan Doğan'ın konuşturulmadığını ve ifade vermektan kaçırıldığını söylerken, aynı şeyin Nusret Arslan ve diğerleri için de yapılacağını belirtmiştik. Daha sonraki süreçte 'acaba yanıldık mı?' diye düşünür olmuştuk. Bu konuda elbette yanılmak isterdik, çünkü bizim çıkarınıza olan buydu. Ancak şimdi, meydana gelen gelişmelerle bu konuda da yanılmadığımız ortaya çıktı. İstediklerimiz değil, ama olacağını söylediğimiz oldu. Bizim subjektif düşündüğümüzü söyleyenler, pratikte söylediklerimizi doğrulamaktan başka birşey yapmıyorlar. Burada olacaklara ilişkin çok önceden söylediklerimizin hepsi bir bir doğrulanıyor. Neden? Çünkü, yapılanları biz anlayabiliyoruz ve zaten yapanlar da ne yaptıklarını bilerek yapıyorlar.

Nusret Arslan'ın artık sözüm ona tanıklık yapmaması üzerine hem kendisinin ve hem de Federal Savcılığın ileri sürdüğü gerekçeler gerçekçi değildir. Her şeyden önce, bu iki gerekçe birbirine terstir ve birbirini geçersiz kılmaktadır. Gerçi aynı evde doğup büyümelerine ve delikanlı olmalarına rağmen kız kardeşini ancak otuz yaşını aşkıttan sonra dayısından öğrenerek tanıdığını söyleyen birinin, yani Nusret Arslan'ın, burada altı ay konuşturulan sonra bir yakınının bulunduğunu farketmesi fazla yadırgatıcı değildir. Bunu yadırgamamak, fakat doğru olarak da kabul etmemek gerekir. Eğer bu-

rada bir yakını bulunduğu için ifade vermeyecek idiyse, o zaman altı ay önce neredeydi? O zaman burada bir yakınının bulunduğunu söyleyerek buna rağmen ifade vermeyi neden kabul etti? Bu nedenle, Nusret Arslan'ın içine düştüğü durumun adı, kanuni haklardan yararlanma değil, bir yalancı şahidin sorular karşısında tıkanması ve pes etmesidir. Bu durum yasal olsa bile mantıklı ve meşru değildir ve meşru olarak görmemek gerekir.

Diğer taraftan Federal Savcılığın "avukatların sorgulama yöntemlerinin buna yol açtığı" biçimindeki gerekçesi de gerçekçi değildir. Bir kabadayı gibi avukatları hesaplamaya davet eden biri için bu tür bir gerekçe ileri sürülemez. Fakat Federal Savcılığın ileri sürdüğü gerekçenin esas önemi daha farklıdır. Birincisi, Federal Savcılığın ileri sürdüğü gerekçe, ifade vermemek için Nusret Arslan'ın ileri sürdüğü gerekçeyi geçersiz kılmıştır. İkincisi, ifade vermeyenin Nusret Arslan olduğunu değil, ifade verilmemesini isteyen Federal Savcılık olduğunu ortaya koymuştur. Bunlar oldukça önemlidir ve dikkate alınmaları gerekir. Bu noktada şu hususları da kesin olarak belirlemek lazımdır. Nusret Arslan da, tıpkı Hasan Doğan gibi kendisi konuşmak istememiştir, bizzat Federal Savcılık tarafından konuşturulmamıştır. Bu konuda kararı veren Nusret Arslan değil, Federal Savcılığın kendisidir. Bu durum ileri sürdüğü gerekçeden de bellidir. Nusret Arslan, burada bir yakını olduğu için değil, gerçekleri daha fazla gizlemesinin ve çarpıtmasının mümkün olmaması sonucunda ifade vermez hale gelmiştir. Federal Savcılık, ileri sürdüğü tanığını, gerçek yüzü, yani yalancı tanıklığı ortaya çıkarmaya başlayınca buradan kaçırılmak zorunda kalmıştır. Gerçekler tamamen böyledir ve bu biçimde belirlenip kabul edilmeleri gerekir. Kendisine temel aldığı üç tanuktan ikisini ifade vermektan kaçırılan iddia makamının ileri sürdüğü iddiaların niteliğini belirlemek de artık zor değildir. Bu nedenle, bundan sonraki olgular üzerine konuşmak artık fazla anlam taşımıyor.

Nusret Arslan'ın ifade vermektan neden şimdi kaçırıldığını da yeterince anlamak gerekir. Bu konuda en başta gelen ve esas olan neden, daha önce belirttiğimiz husustur, yani artık gerçekleri gizleyemez hale gelmesi ve yalancılığın iyice açığa çıkıyor olmasıdır. Bu temel nedene bağlı olarak, içinde bulunduğumuz koşulların da bu durum üzerinde belli bir etkisi vardır. Bir ayı aşkın süredir Ortadoğu tam bir kan gölü haline getirilmiştir. Bu gölün ne kadar büyüyeceği ve olayların nereye varacağı ise henüz belli değildir. Her yıl "PKK'nin teröristliği" üzerine birkaç rapor yayınlayan ABD, yaptıkları ile tüm dünyaya terörizm konusunda adeta eğitim vermektedir. Ortadoğu'daki savaş, Kürdistan ve Kürt ulusunun kurtuluş sorununu birincil önemde bir sorun olarak öne çıkarmış bulunmaktadır. Ya-

şanan ve yaşanacak olan gelişmeler Kürdistan'ın bu durumunu sürekli geliştirmektedir. Bu durum, Kürdistan üzerinde egemenlik sürdüren güçleri ciddi bir biçimde zorlamaktadır. Bu nedenledir ki, Türk devleti her gün yeni bir kanunla oynayarak, sürekli ve kararlılıkların numaralarını değiştirerek reform yapmakta olduğu konusunda halkı ve dünya kamuoyunu aldatmaya çalışmaktadır. Bu biçimde yetmiş yıllık çirkinliğini, faşist ve sömürgeci yüzünü mas-

Den Haag/Hollanda, 15 Şubat '91

Foto: Berxwedan

kelemek istemektedir. Tam da böyle bir dönemde Nusret Arslan'ın ifade vermektan kaçırılması, tıpkı Özal'ın meclisten ve kendi partisinden kanun kaçırmasına benzemektedir. Savaş ortamı fırsat bilinerek alelacele sorundan kurtulunmak istenmektedir. Ama bu, ABD-TC ortaklığının bir yöntemidir. ABD-TC ortaklığının gemisine binenlerin gideceği yer ise Körfez bağı ve savaştır. Hükümetin politikası ne olursa olsun Alman toplumu böyle bir gemiye binmek istemediğini açıkça ortaya koymaktadır. Demek ki, Alman kamuoyunu aldatmak öyle kolay olmamaktadır.

Buradaki durumun bir ilkokul düzeninde uzayıp gitmesinden biz de yana değiliz. Hatta Almanya Federal Cumhuriyeti gereken para ve insanı ayırarak bu işi istediği kadar uzatabilir, ama bizim durumumuz öyle değildir. Biz, her türlü oyun ve katliamla yokedilmek istenen bir halkın mensuplarıyız, bu konuda görev ve sorumluluklarımız var, olanaklarımız ve zamanımız ise o kadar çok değil. Bu açıdan biz davanın uzatılmasından yana olamayız. Fakat kısaltmak da bu biçimde olmaz ve olmamalıdır. Eğer süreç kısaltılmak isteniyorsa, bu, gerçeğin teslim edilmesi ve bütün olanlara rağmen hakkaniyeti esas alan yöntemlerin bulunması temelinde olmalıdır.

Nusret Arslan'ın Alman polisinin yanına gitmesinin hemen

ardından dönemin Türk İçişleri Bakanının Almanya'ya geldiği, Almanya Federal Cumhuriyeti yetkilileriyle görüşmeler yaptığı ve ardından PKK aleyhinde açıklamalarda bulunduğu bilinmektedir. Türkiye Cumhuriyeti'nin birçok bakanının ve Almanya'daki elçilik görevlilerinin o zamanın Federal Başsavcısı Rebmann ile defalarca görüştükleri çokça basına yansımıştır. Ayrıca PKK'ye karşı özel savaşı organize eden Türk Özel Harp Dairesi, Türkiye NATO'ya gir-

Federal Cumhuriyeti istihbarat örgütü arasındaki ilişki konusunda da şunları söylüyor: "Alman servisi ile her üç ayda bir yine Münih'te ve Ankara'da istihbarat teatisi temasları yapılır ve bu temaslarda bütün dünya devletleri hakkında elde edilmiş olan haberlere istinaden hazırlanmış bulunan muharebe istihbaratı, stratejik istihbarat, ekonomik-sosyal ve siyasi istihbarat raporları onlara verilir, bu raporlar üzerinde müzakereler yapılır." Bu aktarma, MİT ile iyi ve yakın ilişki içinde bulunan gazeteci Cüneyt Arcayürek'in "Darbeler ve Gizli Servisler" adlı kitabının 241 sayfasından yapılmıştır, yani Türk devletinin düşmanlarının uydurmaları değildir. Bu bilgiler, sadece iki devletin istihbarat örgütleri arasındaki ortak çalışmayı göstermekle kalmamakta, aynı zamanda Bavyera Eyalet Hükümetinin bizler için özel bir cezaevi yapmayı önerecek kadar gayretkar davranmasının nedenini de ortaya koymaktadır.

Bunlara bir de Nusret Arslan'ın söylediklerini ve bu davanın başlangıç biçimini ekleyelim. Nusret Arslan, buradaki konuşmalarında "Köln'e hiç gitmediğini" ve "PKK'lilerle hiç görüşmediğini" söylemiştir; fakat buna rağmen, hemen ikinci gün Köln'de ev basılmış ve örneğin H. Hayri Güler tutuklanmıştır. Nusret Arslan, burada, polise gittiğinin birinci ve ikinci günü kendisine çok sayıda fotoğrafın gösterildiğini ve Ali Saçık'ı bu fotoğraflardan tanıdığını söylemiştir. Bunlara rağmen, bu davanın Nusret Arslan'ın verdiği bilgilerle açıldığı söylenmektedir. Halbuki gerçekte her şeyin çok önceden yürütüldüğü ve hazırlandığı, Nusret Arslan'ın ise bunda sadece basit bir veri ve maske olduğu görülmektedir. Bu durumda Nusret Arslan'ın bir "ismarlama tanık" olduğu ortaya çıkmaktadır. Almanya'dan ısmarlanmış, Türkiye'den ise postalanmıştır. Her şey, bu işteki ortaklık, işte bu denli açıktır.

Sonuç olarak, her şeye rağmen, geline bu noktada Nusret Arslan'ın bir yalancı tanık ve kaçırıldığı senaryosunun ise PKK'ye karşı düzenlenmiş bir komplo olduğunun kabul edilmesi ve buna göre gereken yasal düzenlemelerin yapılması gerektiği kanısındayız. Böyle bir işlem, bizim için değil, Almanya Federal Cumhuriyeti hukuk sistemi ve adaleti için gereklidir. Bize karşı yapılanlar, zaten telafisi mümkün olmayan şeylerdir. Fakat Alman hukuk sistemi, son yıllarda geliştirilmek istenen ve gerçekte hukuka da aykırı olan bir takım şeylerden kurtarılabilir. Nusret Arslan'ın içine düştüğü durum, bu düzeydeki bir yalancı tanıklığı hukuka uydurmanın mümkün olamaması, bunun için bir veri yapılabilir. Federal Savcılık, Nusret Arslan'ı ifade vermektan kaçırarak belki senaryosunu yürütebilir, burada içine düştüğü durumdan geçici olarak kendini kurtarabilir. Fakat bununla kamuoyu aldatılamayacak, PKK'ye karşı düzenlenen bu komplo tarihin gerçek hükümünden kurtulamayacaktır.

YENİ ÜLKE'DE NELER OLUYOR?

Y. Ülke'nin yayın hayatına başladığından bu yana bir takım eksiklikler taşımakla birlikte yararlı bir iş yaptığına inanıyoruz. Özellikle haber yorum konusunda içinde olduğumuz ve bölgedeki olaylarla ilgili, yine kimi siyasi teşhir konularında son sayılarında gelişmeler kaydetti. Bütün bunları ilgiyle izliyorduk. Neler vereceğini düşünüyorduk. Mesajları doğru vereceğine inanıyorduk.

Ama öyle oluyor ki, halkımızın beklentileri ve gerçekleştirenler kimi zaman çıkışmıyor. Ancak sözünü edeceğimiz o bir takım eksiklikler giderek büyüdü ve 12'nci sayıda daha bir öne açılan ve Y. Ülke'nin misyonu ile tamamen bir çelişki içerisine giren ve hatta Ülke'nin değerli sayfaalarında karşılıklılaşmaması gereken bir boyuta ne yazık ki çıktı.

Kanımızca Ülke'nin yayıncılık politikası ve perspektifle ilgili yedamsal önemdeki tavrılardan kendini daha bir netleştirmeye ihtiyacı var. Bu konudaki eksiklikler okuru rahatsız edecek türdendir. Yalnızca eksiklikler değil, temel ilkelere yaklaşımında ilke hataları yapılmaktadır. Öyle ki Ülke'nin 12. sayısındaki başyazıda (Ülke'den-G.A.) reformizmin propagandası yapılmaktadır. Halkımızın kurtuluş ve halk demokrasisi sorunu ile Türkiye'deki devrimci demokrasi sorununa çok yanlış yaklaşmaktadır. Burjuva demokrasisini savunanlar halk demokrasisinin öncüsü olarak gösterilmektedir.

Kendi bindiği dalı kendi kesmek buna denir. Hem temel ve hayatı bir konuda konuşulacak, diğer yandan Ülke'nin hitap ettiği okur kitlesi ve üzerine dayandığı temel ve halk gücü unutulur, aşağıdan gelen kitlelere dayanan demokrasinin asıl sahipleri bir tarafa bırakılarak, reformizmin seçeneği bu konunun merkezine ve hatta öncülüğüne konulacak. Ülkemizde demokrasinin kurucuları, yaratıcıları, öncüleri SERİHILDAN'larda tarihin öznesi rolünü oynayan kitleler, gerilla dinamiği, en genel anlamıyla kurtuluş sürecinde yer alanlardır, bunun mücadelesini verenlerdir. Halk demokrasisinin gelişimi bu dinamiklere dayanıyor. Halk komiteleri bunun somut adımlarıdır.

Türkiye'de devrimci demokrasi seçeneği işçi sınıfı mücadelesine ve diğer emekçi kesimlerin her düzeyde komiteleşmesine ve yine alttan gelecek devrimci dalgayaya dayanır.

Her iki toplumsal kesitten demokrasinin merkezinde bu güçler yer alır. "Zonguldak Botan el ele" sloganı bu seçeneğin en somut ifade biçimi olarak doğdu. 12. sayıda başyazıda sözü edilen "Demokrasi Öncüleri", kısaca vurgulamaya çalıştığımız demokrasi sorununun merkezinde değil, ancak çevresinde yer alabilirler.

Temel konular ciddi, hayati sorunlardır. Politikada hangi güçlere dayanıldığı, ne adına konuşulduğu önemlidir. Yazıda bu yönlü çelişki de görüyoruz. Adına hareket edeceği esas dinamikler unutulup, başkaları adına politika yapmak yanlışına düşülmüştür. Kaldı ki söylenenler yeni değildir. Başyazıda söylenenleri, başkaları kendi

adına başka biçimlerde ifade etmişlerdir. Çizgileri, yönelimleri dikkate alınırsa kendi başında bunlar tutarlıdır. Başyazıda ise ayrı tutarlılığı görmek mümkün değil, özgüce güven, özgür halk olma sürecine ve atılımına dayanma, onun adına konuşma yerine, başkalarının, ezen ulusta başgösteren reformizmin söyledikleri dile getirilmiştir. Tutarlılığın kendisi burada yatıyor.

Göze batan ikinci nokta, "Sonsuzluk Ülkesinden Masallar" köşesinde Yalçın Küçük'e yöneltilen "eleştiriler ve eleştiri üslubudur." Bu yazıyı çok garip karşıladık. Hemen bunun eleştiri ölçütleriyle ilgisi olmadığını söyleyelim. Yalçın Küçük'ün düşünceleri değil, "kişiliği" eleştirilmiştir(!) Hatta ahlaki ölçüler zorlanarak basit karalama yöntemlerine gidilmiştir.

Toplumsal Kurtuluş'un ve Yalçın Küçük'ün Kürt sorununda bir çoğunun sessiz kaldığı bir süreçte bir şeyler söylediği, bir tavrın sahibi olduğu biliniyor. Sezar'ın hakkını Sezar'a vermek gerekir. Sorunumuz Yalçın Küçük çizgisini savunmak sorunu değil, ama hakkını da teslim etmek zorundayız. Halkımıza dostluk elini uzatan birine söylenen sözler, dostluğa sığmayan ibret verici sözlerdir.

Bir kez, ister katılımla, ister katılmayalım Y. Küçük'ün söyledikleri ciddi ve teorik konulardır. Bu tür konular "Sonsuzluk Ülkesinden Masallar" köşesinde ezop diliyle eleştirilemez. Eleştiri konusu yapılacak noktalar daha ciddi köşelerde yapılmalıdır. Kaldı ki Ülke bu tür teorik yazıların eleştirisinin yapıldığı bir düzlem değildir diye düşünüyoruz. Üstelik eleştiride düzeyli olmak, siyasi ve ahlaki ölçülere, eleştiri diline bağlı kalmak gerekir. Örneğin; "Büyükler büyüğü Yalçın büyüğün, en yeni eseri. En üstün etleri", "Yakında devletlerarası tezler ve ticaret piyasası tezleriyle yeni karayolları inşa edilecek, üçüncü Yalçın köprüsüyle de Kürtler tarafından değerli hocamız ödüllendirilecektir", "Anlaşılan bu kitabı Ankara DGM'sine verdiği söz üzerine yazmış", "Tez olmadan tezleşen tezler", "Masal bu ya biz yazalım kimse kudurmasın", "...Oryantalist eğilimler taşıyor", "...Bu yüzden kartkurtlar üzerine değil kartkurtlar üzerine tezleri", "Mahmut ve Hamit ve Mustafa'nın siyasi manevralarıyla ve kafalarındaki planlarla oluşturulan bir tarihtir" vb. vb. gibi çoğaltmak mümkün. Hatta yazının bütünü bu tür bir anlayışı ve yaklaşımı sergiliyor.

M. Çiyayî, senin bu yazıda söylediklerinle Y. Küçük'ün görüşlerini eleştirdiğini düşünüyoruz. Böyle eleştiri yöntemi sakattır, yanlışlıktır. Üstelik yaptığın bu "eleştirilere" bakılırsa Y. Küçük'ü anladığını da sanmıyoruz. Eleştirmek için, kavramak gerekir. Kürt halkının duygularını, düşüncelerini yansıttığına ve kurtuluş mücadelemize yarar getirdiğine de inanmıyoruz.

Hele şunu söylemek çok düşündürücüdür; "Diğer namuslu, dürüst bilim adamı hoca aydınlarımız da acıyor. Madem uşaklık yapacaksınız, bari resmi ve bedelli olsun. Sayın ve de say-

gideğer bu aydın olmayan aydınlara bir önerim var, bari yapacağınız karalamaların bedelini alın. Sadece ve sadece uşaklığınızla yetinmeyin."

Böyle bir "eleştiriyi" talihlessiz olarak kabul ediyoruz. Üzerinde söylenecek çok şeyler var. Kendimizi tutup fazla bir şey söylemeyeceğiz. Yalçın Küçük'ü böyle karalarken acaba hangi akla hizmet ediliyor? Anlamak mümkün değil. Ulusal kurtuluşçuluk en başta sorumluluk ve düzeyli davranmayı gerektirir.

Dostluklar öyle kolay kurulmuyor. Yaratılan değer ve ilişkileri birinin kalkıp kendini tatmin için ayaklar altına alması hoş karşılanacak durum değil.

Aydın olma adına eleştiride basite düşmeyelim. Yoksa ortaya aydın değil, aydın taslağı tipi çıkar. Bu tür "eleştirileri" başka "aydınlar"dan okuduk/gördük. Bundan hiç ders çıkarılmadı mı?

"Yazarın titizliğini bildiğim için buradaki Türkçe bozukluklarını hastalığına veriyorum." M. Çiyayî bari bunları sen söyleme! Gülerler insana...

Bir noktaya daha dikkat çekelim; ezen ulusa mensup yığınla sosyal-göven, aydın taslağı kişi dururken, sizin Yalçın Küçük'ü hedef alıp "eleştirmeniz" her şey bir yana siyasi bir gaftır. Şunun da ayırımında olmalıyız; şüphe-siz ki bize dostluk elini uzatanlara da eleştirilerimiz olabilir. Bunun da, biçimi, uygun zaman ve yer tespiti ve uygun üslubu var. Dostluğu yıkmaya değil, geliştirmeye hizmet etmelidir.

BİRAKÇ SÖZ DAHA

Y. Ülke'nin bütün sayılarını takip ediyor ve eleştirel bir gözle de okuyoruz.

Nasıl bir işlev ve misyon yüklediğini, ezilenlere verdiği mesajların kapsamını algılamaya çalışırken en genel anlamıyla ulusal kurtuluş sorununa bir yönüyle cevap vermek istediği çok açık. En geniş yelpaze ve çok seslilik buna hizmet temelinde düşünülmeli, ele alınmalıdır. Bir boyutu ile demokratlığı ve yurtseverliği geliştirecek yapı yönünde adımlar atarken, diğer yandan aydınlanmayı sağlayacak yönleri olmalıdır. Ülkede olup bitenleri belli çerçeveleriyle yansıtmaya çalışırken, siyasi teşhiri gerçekleştirmek diye bir derdi de vardır.

Bir boşluğu doldururken, yurtdışında söylediklerimiz espri çerçevesinde yazanların da aydın olma, politikacı olma bilinciyle yazmayı önüne koyması gerekiyor. Demokratına, yurtseverine, sosyalistine kadar herkes bir yönüyle katılım sağlamalıdır. Keza ezen ulustan dostlara kapıların açık tutulduğu da biliniyor.

Eski kimi yazılarda neyin amaçlandığı ve verilmek istendiği unutulmuştu. Geriye dönüp tek tek ele almayı gerekli görmüyoruz.

Kürdün aydın olanına rastlanmak istenirse, doğrusu arayanın pek şanslı olduğu söylenemez. Kürdün bu türü en kıt olanıdır. Sanmıyoruz ki, kendi aydınını yaratmada bu kadar yoksul, bu kadar şanssız bir başka toplum olmuş olsun.

Tarihinde kendi adına hareket eden, düşünen bir aydın kesimi (şair, edebiyat, tarih, toplum bilimi, felsefe, ekonomi, vb. alanlarda) yaratamayan Kürt toplumu bugün politik alanda önemli adımlar atmasına rağmen, ne

yazık ki bu konuda hala emeklemekte ve epeyce geride kalmayan sancılarını çekmektedir. Ulusal kurtuluşun ruhuna, ağırlığına ve ciddiyetine denk düşecek bir aydın kesiminin yaratılması en büyük sorun olarak orta yerde durmaktadır.

Özgür halk olma süreci muazzam olanak ve değişimler sunmakta, toplumun her kesimini sarsmakta, etkilemektedir. Aydınlarımızın da bir deprem yaşamama zamanı geldi, geçiyor bile.

Çok ciddi, açılması, çözülmesi gereken sorunlarımız var. Üzerinde durulması, işlenmesi gereken bolca sorun, olay ve olgu var. Yazacak konu mu yok, düşmanın teşhir edilecek oyunu mu yok? Kazanmak için dostta ihtiyaç mı yok? Söyler misiniz; toplumumuzda sahip olduğumuz olumlu yönler gelişmeye yeni başlarken, olumsuzluk adına ne yok?

İşte, yeni değerler oluşuyor, yaratılıyor. Onun sözcüsü ve geliştiricisi olmaya çalışalım. Top-

lumumuzda zerresine rastlanılmayan insan haklarının, ulusal ve demokratik görevlerin yerine getirilmesinin, hakların elde edilmesinin takipçisi olalım, mücadelesini verelim. Bir boydan bir boya boşaltılan, sürgün ve zoraki göç ettirilen halkımızın sorununa eğilelim, özel savaşı teşhir edelim. Halkımıza dost ve düşman kavramını tanıtalım. Yapılması gerekenleri söyleyelim. Eğer aydınsak az çok, onların geleceğini aydınlatalım. Ama böyle olmaz!

Y. Ülke çıkarken bazı eksikliklerle çıktığını biliyoruz. Üzerinde demoklesin kılıcının sallandığının farkındayız. Eksiklikler zamanla giderilir ve çerçeve çabalar doğrultusunda doldurulurdu. Bizim vurgu yapmak istediğimiz, çıkış çerçevesi ve yayın politikası dışında temel hatalara düşülmüş olmasıdır. Tehlikeli olan budur.

D. Ali Küçük, Mehmet Çimen
9 Şubat 1991, Çanakkale

Pakistan'da bulunan Güney Kürdistanlı mültecilerin dünya kamuoyuna çağrısı

"Irak sömürgeciliğinin vahşi uygulamaları ve Güney Kürdistan hareketlerinin yanlış strateji ve önderliklerinin kurbanları olarak ülkemizden ayrılmak zorunda kaldık.

Sözde mazlum halkları koruma amacıyla 1.5.1989'da Pakistan-Quetta şehrinde kurulan UNHCR (Birleşmiş Milletler)'nin şubesine sığınmışız. İki yıldan beri bu şehirde yaşamaktayız. BM, şu ana kadar bize hiçbir insani yaklaşım göstermemiştir. Aydan aya bize verilen çok az bir parayla hayvanca bir yaşantıya terk edilmişiz. Daha önceleri bizzat BM tarafından İran veya Irak'a dönmemiz için teşvik ediliyorduk. Bu yüzden bazılarımız Irak'a döndü. Döndüklerinden bu yana onlardan hiçbir haber alamadık.

Bu iki yıl içinde beşi çocuk 13 Kürt mülteci çeşitli hastalıklardan yaşamını yitirdi. Şu anda yedi kadın ve beş erkek, 12 mülteci hastanededir. Günden güne hastalarımızın sayısı artmaktadır.

Bilindiği üzere, Asya ülkeleri her türlü hastalığın kol gezdiği yerlerdir. Özellikle kaldığımız şehirde durum iyi değildir. Tifo, sıtma vb. hastalıklar aramızda olağan hale gelmiştir.

Bizler defalarca durumumuzu, ölümleri ve hastalıkları BM'e bildirdik. Buna rağmen hiçbir müdahale yapılmadı. Bu durumu protesto amacıyla bir komite oluşturduk. Komite aracılığıyla protestolarımızı Cenevre'ye BM İslamabad Şubesi'ne ve buradaki şubeye ilettik. Ama yine de herhangi bir gelişme olmadı.

Bu nedenle, 12.10.1990'da bulunduğumuz şehrin UNHCR şubesi önünde üç günlük bir oturma eyleminde bulunduk. Eylemin son gününde Pakistan polisi müdahalede bulundu. 88 arkadaşımız yakalanıp cezaevine konuldu. Uygulamayı protesto amacıyla eylemimizi açlık grevine dönüştürdük. Direnişimiz üzerine UNHCR ve Pakistan polisi bizlere sözlü teminatlar verdiler. Ardından direnişimizi durdurdular. Pakistan polisi sözünü yerine getirdi ve 6 gün tutukluluktan sonra arkadaşlarımız serbest bırakıldı. Fakat UNHCR sözünde durmadı. 15 gün içinde tüm sorunlarımızı halledecekti. Verilen tüm sözler lafta kaldı. 15 gün zarfında, eğer sorunlarımıza çözüm bulunmazsa topluca açlık grevine başlayacağımızı bildirmiştik. 15 günün ardından ama, Körfez bunalımı patlak verdi. Bu, eylemimizi engelledi.

Bunalımdan sonra durumumuz daha da kötüleşti. Bulunduğumuz şehrin sakinlerinin ağırlıklı kesimi müslümandır. İslami örgütler etkindir. Bunlar, bize karşı düşmanca bir tavır içine girmişlerdir. Bize islamın düşmanları gözleriyle bakıyorlar. Ülkelerini terk etmemiz için devamlı tehdit ediliyorlar. Bu yüzden birçok Kürt mülteci bazı islami örgüt eliyle dövülmüştür. Bir mültecinin evi ateşe verildi. Durumu UNHCR'ye de ilettik. Cenevre'ye de detaylı bir mektup yazdık.

UNHCR'ye yaptığımız başvuruda da bize, "Kendinizi koruyun, fazla dolaşmayın, yakında sorunlarınızı halledeceğiz" denildi. Ama artık biz bu sözleri inanmıyoruz. Zaten UNHCR'nin tüm memurları Körfez bunalımı nedeniyle ülkelerine dönmüşler. Sadece bir temsilci burada kalmıştır. O da, polis koruması altında şubeye gidip geliyor. Bizler ise, her türlü korumadan yoksun bırakılmışız. Her gün tehdit ediliyoruz. Ev sahipleri bizleri evlerden çıkarma teşebbüslerinde bulunuyorlar. Fırıncılar bize ekmek vermiyor. Eczaneler hastalarımıza ilaç satmıyor.

Evet, bu tür sorunlarla da başbaşa bırakılmışız. Bu nedenle, Avrupa'da bulunan tüm Kürt komiteleri ve ilgili kuruluşların bu sorunlarımızla biraz da olsa ilgilenmelerini ve bizlere yardımcı olmalarını rica ediyoruz.

Yardımlarınız için şimdiden teşekkür ediyoruz.

Güney Kürdistanlı mülteciler adına Xalid Yusuf Ali

Diyarbakır'da öğrenci-gençlik ulusal kutuluş mücadelesi saflarına akıyor

Kürdistan ve dünya uygarlığının merkezlerinden biri olan Diyarbakır kentinde bulunan Dicle Üniversitesi'nde büyük çoğunluğu Kürt olan 8.000 öğrenci okumaktadır.

Sömürgeci-faşist Türk devleti, Kürdistan'daki diğer üniversitelerde olduğu gibi bu üniversiteye de, özellikle askeri kökenli yerli faşistleri rektör olarak atamaktadır. En son olarak sömürgeciler yerli faşist general Sedat Arıtürk'ü atadı. Bununla, üniversiteyi bir millî istihbarat merkezine dönüştürmeyi amaçlamaktadırlar. Üniversite binasının hemen girişinde istihbarat elemanı polisler özel bir oda tahsis edilmiştir. Burası hemen hemen günün her saatinde yoğun bir faaliyet içindedir. İlginç olan noktalardan birisi de, tüm fakülte ve diğer yüksek okulların hemen her sınıfına istihbarat elemanı polislerin öğrenci kisvesi altında yerleştirilmiş olmasıdır. Denilebilir ki, ortalama birkaç öğrenciye bir istihbaratçı düşmektedir. Bütün okul ve yurt idareleri, siyasi polis ve istihbarat merkezine ulaştırmak amacıyla bütün öğrencilerden özgeçmişlerine ilişkin bilgiler alıyorlar. Öğrenciler üzerinde bu zorunlu bir işlem gibi uygulanmakta ve özgeçmiş alınan kişiye, özgeçmiş belgesi imzalatılmaktadır. Özgeçmiş alınan bazı öğrenciler, alınan belgelerin fotokopi edilerek belli polis merkezlerine iletildiğine şahit olmuşlardır. Okullara yerleştirilen istihbarat elemanı polislerin temel görevi, öğrencileri yıldırma, muhtemel eylemleri provoke etmek, onları ulusal ve sınıfsal mücadeleden mümkün oldukça uzak tutmak biçiminde formüle edilebilir. Bunlar tehdit ve benzeri yöntemlerle, öğrencileri para karşılığında işbirliğine zorlamakta ve bir yandan da öğrencileri teröriste etmektedirler. Tabi bütün bunlar, okul ve yurt idareleri işbirliğiyle oluyor.

Son dönemlerde, halk ayaklanmalarının olduğu ve ulusal kurtuluş savaşının yoğunlaştığı bölgelerden gelen öğrencilere yönelik saldırılar özellikle artmaktadır. Bu bölgelerden ve Diyar-

bakır merkezden öğrenciler her türlü yol ve yöntemle tehdit edilmekte, korkmaları ve yılmaları için her şey yapılmaktadır. Ulusal kurtuluş savaşı konusunda duyarlı olan öğrenciler sürekli takip ediliyor, evleri basılıyor ve bir ufak gerekçe bulunduğu anda işkenceye alınıyorlar. Aslında bunun için aktif olmaya da gerek yok, yurtsever olmak her türlü cefayı yaşamaya yeterli olabilir. Sonuçta, yıldırma ve provokasyon çabalarıyla, periyodik gözaltına alma ve tutuklamalarla, yurtsever öğrencilerin öğrenimi engellenmektedir.

Sömürgeci-faşist Türk devletinin, Kürt halkını imha için asırlardan beri temel aldığı metodlardan biri de, halkın dini duygularını istismarıdır. Halk ayaklanmalarından sonra, amaçlarına ulaşmada yeniden ve fazlasıyla dine sarıldıkları gözlemlenmektedir. Dini temelde yaratılmak istenen örgütlemeye yerli işbirlikçiler kullanılmaktadır.

Aydın-geçliğin yoğunlaştığı okul ve yurt çevrelerinde, Milli İstihbarat Teşkilatı, çeşitli dini yapılanmaları yaratmaya ve bunları yaygınlaştırmaya çalışıyor. Diyarbakır'da bu konuda yoğun bir çaba sarfediliyor. Örneğin, Türkiye Cumhuriyeti Turgut Özal'ın kardeşi Korkut Özal'ın girişimleri ve aracılığıyla, Suudi Arabistan tarafından finanse edilen ve MİT'in kuruluşunu gerçekleştirdiği bir "İslam Kültür Merkezi", Diyarbakır Dicle Üniversitesi kampüsünde inşa edilmiştir. İslami kültür merkez binasının inşa edildiği nokta dikkat çekicidir. Üniversite çevresinde kurulan çeşitli kuruluşların tam ortasında yer alıyor. Güney'de Ziya Gökalp Erkek Öğrenci Yurdu, batısında üniversite lojmanları ve polis karakolu, kuzeyinde Dicle Üniversitesi binaları ve doğusunda üniversiteyi Diyarbakır'a bağlayan anayol bulunuyor.

Tüm bunlar niye yapıyor? Bilindiği gibi bağımsız ve özgür Kürdistan'ı yaratmada ulusal kurtuluş mücadelemiz, sömürgecileri başkına çevirmiş, korku içine itmiş ve son derece saldırganlaştırmıştır. Yükselen mücadele karşısında gün geçtikçe ya-

pılabilecekler azaldığından, tekrar tekrar bayatlamış yöntemler devreye sokuluyor. Ne yapacaklarını bilemediklerinden, bu gibi faaliyetlerle genelde halkımızı özelde ise aydın-geçliğin aldatılabileceklerini sanıyorlar. Ama nafi bir çaba!

Sömürgeciler ne yaparlarsa yapsınlar, Kürt halkının bir kesimini oluşturan aydın-geçliğin mücadelesinde yerini almasını engelleyemeyeceklerdir. Her geçen gün Kürt öğrencileri sorumluluklarının bilincine daha iyi varıyor. Bu bilinç, görevlerin yerine getirilmesinde artık yeterliliğe kavuşuyor ve hızlı bir gelişim sağlıyor. Üniversitelerde gerillalarını desteklemek amacıyla faaliyetler yoğunlaşıyor ve destek eylemleri gerçekleştiriliyor. Yeni yeni dinamikler yetişerek devrimin sosyal potansiyelini her yönden güçlendiriyor.

Kürt halkının okuyan kesimi de artık sömürgecilerin elindeki alet olmuyor ve faşist Türk devletini aşmıştır. İtaatsızlık, başkaldırı ve sömürgeci otoriteyi tanımama aydın-geçliğin özelliği bir karakteri olmaya yol alıyor. Kürt öğrencilerin büyük çoğunluğu ulusal davasını kavramış, bağımsızlık bilincine erişmiştir. Bu uğurda, canını seve seve feda etmeye hazırdır. Ulusal kurtuluş şehidimiz, halkımızın kahraman kızı Zekiye ALKAN tüm bunlara en iyi örnektir. Sayısız Zekiyelelerimiz yetişmekte, çoğalmakta...

İfade etmeye çalıştığım bunlar, sadece Diyarbakır için değil, diğer kentler için de geçerlidir. Buna orta öğrenim kurumları da dahildir.

Böylesi önemli gelişmelerin ortaya çıktığı bu aşamada, her bir bireyin sorumlulukları da artıyor, verimli olmayı gerektiriyor. Bu kapsamda yapılması gerekenler hususunda bazı ihtiyaçlara ve perspektiflere gereksinim duyuyoruz. Görevlerin üstesinden gelebilmek için bazı konularda çalışmalar yürütmek ve bazı sorunlara el atmak ihtiyacı doğmuştur. (...)

Devrimci selamlarımızla...

Diyarbakır Dicle Üniversitesi'nden bir grup yurtsever öğrenci

Katran karanlığında
her yer
geleceği gördüm
çocukların gözbebeklerinde
ve saf gülüşünde
masum duruşlarında
ve gelecekteki bayramları
bayramları çocuklara
adadım
Ey çocuklar!
bir bayram yaratıyoruz
yaş belirmeyecek
gözlerinizde
ve evlatlar için onaların
kucaklaşacak insanları
kardeşçesine
o bayram sizin olacak
ve sizler
tarihin tekerleğini çocuklar
yeni bayramları
yaratacaksınız...

Mervan

NATO Çevik Kuvveti Üzerine

Yaşamak için ölümün kucağında uyuyan, daha insanca ve özgürce yaşamak için kendi insanlık gururunu kalkan yaparak, toplumsal onuru pahasına ve sayısız yargılanmadan infazlara karşılık gelişen halkımızın muhalefet gücünü NATO'nun Çevik Kuvveti bile geriletemeyecektir. Çünkü çok iyi biliyoruz ki, TC'nin NATO Çevik Kuvvetleri'ni bölgemize davet etmesinin temel amacı, gelişen halk muhalefetini yok etmek ve "Askıya aldım" dediği insan haklarını tamamen ortadan kaldırmaktır. Ne gariptir ki Avrupalılarca "Barbarlık Türk uygarlığının bir parçasıdır" belirlemesi dile getiriliyorken; bu sefer de TC "Askıya aldım" dediği bölgemizin insan haklarını yok etmek için Avrupalılar NATO Çevik Kuvvetlerini görevlendiriyorlar.

Avrupalılar, önce AKKUM'la bölgemizi silah deposu haline getirdiler. Çünkü silahsızlandırma ve silah indirimi antlaşmaları gereği ellerinden çıkarmak istedikleri silahları, bu anlaşma dışında bırakılan bölgemize gönderme yarışına giriştiler. Bu yetmiyormuş gibi Demoklesin Kılıcı benzeri halkımızın başında sallarcasına Çevik Kuvvet gönderdiler. Başta Amerika Birleşik Devletleri olmak üzere, Avrupa ve TC'nin işbirliği ile gerçekleştirilen bu icraat, halkımızın süreç içerisinde gelişen muhalefetini yok etmekten başka hiçbir hedefe yönelik değildir. Körfez krizi, Saddam'ın tehdidi hikayedir. Dünya kamuoyunun, ben insanım diyen herkesin, bunun böyle olduğunu bilmelerinde fayda vardır.

Geçmiş tarihlerde olduğu gibi günümüzde de tasarlanan bu tip imha senaryolarının da fıyasko ile sonuçlanacağını vurgulamak isterim. Eğer imha planları tarihte muvaffak olsaydı, bugün bizleri yoketmeye gelen ve Çevik Kuvvet göndermekte başrol oynayan Almanların atası olan Hitler, bugün dünyanın başbelası kesilen Yahudiler yeryüzünden silinmiş olacaktı. Anlaşıyorki ataları olan Hitler'den devraldıkları faşist damarları kabağan Almanlar, bu sefer Kürt halkını imha için seferber oluyorlar. Ne yazık ki İtalyanlar da ataları olan Mussolini'den devraldıkları faşist geleneklerle aynı koroya iştirak etmişlerdir.

Bu iki devletin tarihte böyle vasıfları varken, Belçika devletinin bu topluluğa iştirak etme olayını çözümlüyemedim. Ancak şunu söylemek lazım; Belçika'nın bu topluluğa iştirake, kendi tarihine ve halkına karşı yapmış olduğu bir hiyanettir. Bunun hesabı Belçika için hem tarih önünde hem de halkı önünde çok ağır olacağı akıldan çıkarılmamalıdır. Demokrasinin beşiği, insan haklarının savunulduğu merkez olarak bilinen Belçika'nın bu hareketi, bir çifte standarttır, bir insanlık suçudur. Ayrıca demokrasi havariliğini yapan Belçika'nın TC'nin oyununa geldiği unutulmamalıdır. Belçika gibi bir devletin ezilen halklara sırt çıkması gerekirken Kürt halkını ezen kuvvete ivme kazandırmakla tarih önünde başıslanamaz bir konuma düşmüştür. Düştüğü bu konum bir insanlık ayıbıdır. Belçika, TC'nin isteği üzerine bölgemize Çevik Kuvvet göndermekle zaten olmayan insan hakları ihlaline çanak tutmakla kalmamış, bundan böyle bölgemizde vuku bulacak yargılamasız in-

fazlardan dolayı oluşacak katliamlar sonucu meydana gelecek kan gölgesinin ortaklığına üye olacaktır.

Bir de bazı Avrupa heyetleri bizlerle görüşürken "Kürt sorunu neden dünya gündemine çıkmıyor" diye soruyorlar. Neden çıkmadığı açıktır. Çünkü Avrupalılar bırakmıyor. Çünkü Avrupalılar bir yandan bu soruyu bize sorarlarken öbür taraftan Kürt sorunu tam dünya gündemine oturtmak üzereyken gelişen halk muhalefetini yok etmek için TC'nin isteğine uyarak, bölgemize Çevik Kuvvet göndermekten kaçınmıyorlar.

Bu duruma göre Kürt sorununun neden dünya gündemine oturmadığına dair bir açıklamaya gerek kalıyor mu? Elbetteki hayır. Çünkü bu sorunu dünya gündemine oturtmaya engel olan Avrupalılardır. Bunun böyle olduğu günümüzde cereyan eden olaylardan anlaşılmıyor mu?

Bütün bunlara rağmen unutulmamalıdır ki, geçmişteki çağlar insanlığın karanlık denizi ise, çağımız da insanlığın haklı şafağında uyandı, daha insanca ve özgürce yaşamak için yasaların, düzenlerin bile zorlandığı, duvarların yıkıldığı bir çağdır. Kürt halkı da daha özgür ve insanca yaşamak için Avrupa'nın Çevik Kuvvetine rağmen kanı pahasına bile olsa yasaları ve düzeni zorlayarak, karnamelerle ve özel rejimlerle oluşturulan utanç duvarlarını yıkip, insanca ve özgürce yaşayan halkların kervanına katılacaktır. Bundan kimsenin şüphesi olmasın. Yeter ki halkımız kararlılığından vazgeçmesin. Çünkü azimli olmak başarmak demektir. Çünkü her başarının altında azimli olmak ve kararlılığın mevcudiyetinin rolü inkar edilemez bir gerçektir.

Bütün tabular yıkılmaya mahkumdur!

Dr. Cemal Kahraman
İnsan Hakları Derneği
Nusaybin İlçe Temsilcisi
7 Ocak 1991

Kürt halkına

*Uyanın uyanın artık
yetmedi mi
yattığınız uzun yıllar
İnanmayın
emperyalizmin
oyunlarına
Vietnamı alın
gözlerinizin önüne
Dağılmayalım
dünyanın
dört bir yanına
Toplanalım
ülkemizin dört
parçasına
Düşünmeyelim
ayrı ayrı dallarda
Yürüyelim
PKK'nin yolunda
Botan'da Cudi'de
gerilla
Zindanlarda
işkencelerde
direniş
Çağırıyorum sizleri
Parti-Cephe-Ordu
saflarına
Yürüyelim APO'nun
ışıklı yolunda
Özlem / Stokholm*

Sömürgeciler çocuklarımızdan da korkuyor

Ufak bir çocuğun büyük bir yüreği ile yaptığı bir eylemi anlatmak istiyorum. Serihildan'dan bir gün sonra sokağa çıkma yasağı uygulanmış. Benim kardeşim de silaha olan tutkusu nedeniyle oyuncak tabancasıyla "Testim ol, yoksa seni öldürürüm", diyor. Özel tim elemanı bakıyor, tabanca hakkısına benziyor. Benzediği için korkarak elini kaldırıyor ve "Tamam, gel yanıma" diyor. Kardeşim de biraz yanaşiyor ve özel time, "Kusura bakma seni öldüreceğim, sen dün burada dört kişi öldürdün" diyor. Özel tim, ölüm kelimesinin verdiği korkuyla bir fırsatını bulup kardeşimin elindeki tabancayı kapıyor ve tartaklıyor, arkasından çocuğun yaşına bakmaksızın alıp karakola götürüyorlar ve ora-

da sorguya çekiyorlar.

"Kim sana böyle yap dedi" sorusuna, 11 yaşındaki kardeşim, "Önderden emir gelmiş" cevabını verince, sorgucular, "Bu önder de kim" diye sorarlar. Kardeşim de bu defa, "Başkan Apo" cevabını verir. "Peki, bu Başkan APO nereededir" sorusuna kardeşim, "Bilmiyorum, ama emrin ondan geldiğini biliyorum" der.

Yapılan sorgudan sonra kardeşimi eve götürülen özel tim ekibi, evi de sıkı bir aramadan geçiriyor ve bir sürü hakarete bulunuyor.

Küçük bir örnek de olsa bu olay, halkımızın yediden yetmişine ne kadar nasıl ulusal kurtuluş direnişiyle dolu olduğunu gösteriyor.

Metin / Frankfurt

Körfez'de ateşkes:

Savaşın sonu mu, yeni bir aşamanın başlangıcı mı?

Baştarafı 1. sayfada işgal etti ve kısa bir süre sonra da, Kuveyt'in Irak'ın 19. ili olduğu ilan edildi. Zaten böyle bir fırsat bekleyen ABD emperyalizmi hemen harekete geçerek, bir yandan bölgeye yoğun biçimde asker ve silah yağmaya başladı, diğer yandan da BM'de,

Foto: Der Spiegel

en geniş ekonomik ambargo da dahil -buna abluka demek daha doğru olacak- Irak aleyhine bir dizi karar çıkarttı. Bunlardan 29 Kasım 1990 tarihli BM Güvenlik Konseyi kararı, Kuveyt'ten çekilmesi için Irak'a altı hafta süre tanıyor ve bu sürede çekilmezse, ABD ve müttefiklerinin askeri güç kullanmasına icazet veriyordu. Bunda, Güvenlik Konseyi'nin veto hakkı bulunan beş daimi üyesinden SSCB ile Çin'in de onayı vardır.

Tanınan sürenin bitiminden bir gün sonra, 16 Ocak günü, ABD emperyalistleri ile müttefikleri Irak'a yönelik yoğun bir hava saldırısı başlattı. Günde binlerce uçuş yapılarak Irak'ın üzerine yüzbinlerce ton bomba atıldı. Yaklaşık dört hafta sonra, 15 Şubat'ta Irak ilk kez bir yuvarlama belirtisi göstererek Kuveyt'ten koşullu olarak çekilebileceğini açıkladı. Ancak ABD bunu "Zalimce bir hile" olarak nitelendirerek, Irak halkını Saddam'ı devirmeye çağırdı. Ayrıca İngiltere, Türkiye ve İsrail de bu öneriye derhal karşı çıktılar. Özellikle TC ve İsrail, beliren küçük bir barış olasılığı karşısında adeta paniğe kapıldılar. Bu arada Gorbacov tarafından ortaya atılan barış planının da sonuçsuz kalması ardından, 24 Şubat günü, çıkıp çıkmayacağı konusunda çokça tartışmalar yürütülen kara savaşı da başlatıldı. Herkes Irak ordusunun neler yapabileceğini, ne sürprizler hazırladığını merakla beklerken, 26 Şubat'ta Saddam, birliklerine Kuveyt'ten çekilme emri verdi. Ertesi gün de Irak'ın tüm koşulları kabul etmesi üzerine, ateşkes ilan edildi.

Şimdi akla şu soru geliyor: Ateşkes sağlandı mı ve Kuveyt de "kurtarıldı mı" göre savaş artık sona erecek mi? Ortadoğu'da barış dönemine mi girilecek? Bu soruya olumlu yanıt verebilmek ne yazık ki olanaklı görünmüyor. Bazı olgulara biraz daha yakından bakıldığında durum daha da anlaşılır oluyor.

Gorbacov'un "Barış planı" neden tutmadı?

ABD emperyalizmine, gerek BM'deki oylamalarda ve gerekse diğer tavır ve tutumlarıyla cömertçe destek ve kolaylıklar sağlayan ve yanubasında kopan kuyamete altı ay boyunca sessiz kalan Sovyetler, aniden diplomatik bir atak geliştirerek ortaya bir barış planı attı. Herşeye rağmen bu plan pekçok çevrede, kara savaşı başlamadan sorunun diplomasi yoluyla halledilebileceği hususunda, küçük de olsa bir umut ışığı yarattı. Ancak ABD ve İngiltere bu planı reddetmekte gecikmediler. Çünkü bu plan onların savaş planlarına, hesap ve amaçlarına ters düşmekteydi. Sekiz maddelik Gorbacov planına göre, "Irak güçlerinin tümüyle ve koşulsuz olarak geri çekileceği, geri çekiliş işlemine çatışmaların durmasının ikinci gününde başlanacağı" öngörülmekteydi ve bu plan Saddam tarafından da kabul edilmişti. Ayrıca başta İtalya ve Almanya gibi ülkeler olmak üzere, Avrupa ülkeleri de genelde bu plana olumlu baktıklarını açıkladılar.

Ancak ABD buna yanaşmadı. Bu durum emperyalistlerin amaçlarının "Kuveyt'i kurtarmak" olmadığını, bölge üzerinde daha değişik emeller beslediklerini açıkça ortaya koymaktaydı. Gorbacov planı, bu gerçeği gözler önüne serdiği için, ABD tarafından soğuk, hatta tepkiyle karşılandı. Pek iyi gittiği söylenen "ABD, Sovyet ilişkilerinde de bazı gerginlikler görüleceği beklentisi yaygınlık kazandı. Fakat kayda değer bir gerginlik yaşanmadı.

Sovyetlerin bir barış planıyla ortaya çıkıp "atak" yapması, Gorbacov'a önemli oranda prestij kazandı. Birçok çevre, Sovyetlerin bütün iddialarını henüz yitirmediklerini, ağırlığını koyabilecek ve dikkate alınması gereken bir güç olduğunu yeniden düşünmeye başladı. Ne var ki, bu planın ABD tarafından kabul edilmemesi, hemen ardından da kara savaşını başlatması ve buna karşı da Sovyetlerin sadece "üzgün" olduğunu belirtmekle yetinmesi, söz konusu prestijle birlikte o iyimser düşüncelerin de kısa sürede uçup gitmesine neden oldu.

"İlimliler kazanır, radikaller kaybeder"

Bu slogan, her zaman açık açık dile getirilmese de, ABD-Sovyet uzlaşması temelinde dünya'ya "yeni düzen" verilmesinde benimsenen temel bir slogan olarak dikkat çekmekteydi. Bütün diktatörlükler ortadan kaldırılacak, sözümona demokrasi ve barış getirilecekti. Bu üstü kapalı sloganın sonradan çoğu çevrelerce de kapalı bir yanı kalmadı. Ancak buna ilk dikkat çekenlerden birisi ERNK Başkanı A. ÖCALAN oldu. O, daha Ağustos ayında yaptığı bir değerlendirmede, Ortega'nun nasıl indirildiğini, Çavuşesku'nun nasıl devrildiğini ve bununla "bo-

yun eğerler kazanır, radikaller kaybeder" mesajı verildiğini ortaya koymuş ve buna dikkat çekmişti.

Sovyetler Birliği'nin onayı ile Doğu Avrupa'daki yönetimler tek tek ortadan kaldırılıp gözler Ortadoğu'ya çevrildiğinde, Saddam sıranın kendisine geldiğini anlamakta gecikmedi. Kuveyt işgalinin altında yatan olgular arasında bunun da önemli bir yeri vardır. Başkalarından önce kendisi harekete geçerek önlem almayı, bu doğrultuda yeni dünya dengesinden yararlanabileceğini düşündü. Ancak sonuçta bugünkü noktaya gelindi.

Kara savaşı öncesinde, Saddam'ın Kuveyt'ten çekileceğini açıklamasına ve Sovyet barış planına kulak asılmaması, Saddam'ın ayakta kalmasını sağlayacak hiç bir girişime rağbet edilmemesi gereği, ABD'deki "Şahinlerin" en ısrarlı tavrı oldu. Onlar, tek jandarmasının ABD emperyalistleri olduğu "yeni dünya düzeni"nin ancak bu yolla kurulabileceği görüşündeler. Nitekim ateşkesten sonra, ABD'nin eski dışişleri bakanlarından "kompolar ve karanlıklar prensi" olarak ün yapan Kissinger, bu politikanın doğruluğunu şöyle vurgulamaya çalışıyordu:

"Bölgede ilimliler kazandı, radikaller kaybettiler. ABD ile işbirliği yapmanın doğru olduğu ortaya çıktı. Şimdi dik kafalılık yapan diğer ülkeler, harekete geçmeden önce daha fazla düşünmelidir."

Bu sözlerin anlamı açıktır ve bunların "Kuveyt'in kurtarılması"yla bir ilişkisinin bulunmadığı da ortadadır. Zaten ABD emperyalistleri de esas amaçlarını artık gizleme gereği bile duymuyor. Kuveyt'in çok ötesinde hesapları olduğunu belirtiyorlar. Ortadoğu'ya yeni bir düzen, güvenlik sistemi getirebilmek, bölgedeki petrolleri denetlemenin bir

araç durumuna gelmiş bulunan BM, bütün bunları hangi hakla yapıyorsun diye sormuyor, sormayı aklına bile getirmiyor. Böylece BM'nin niteliği de daha iyi görülüp anlaşılabilir.

Kısacası "Kuveyt'i kurtarmak" adına savaşı başlatan ABD, şimdi farklı hedeflerden söz etmektedir. Eski savunma bakanlarından Casper Weinberger, 2. Dünya Savaşı sonrasının Avrupa'sı örnek göstererek, ABD işgal kuvvetlerinin uzun süre Irak ve Ortadoğu'dan çekilmemesi gerektiğini söylüyor. Bu, emperyalizmin niyetlerinin bir göstergesidir. Diğer yandan Kuveyt'te işlenen insanlık suçlarının hesabı sorulması gerektiğinden söz ediliyor. Batı'nın korkunç propaganda makinaları sık sık bunu işliyor. Ama kimse'nin aklına, emperyalistlerin işlemekte olduğu insanlık suçlarının hesabı ne olacak sorusu pek gelmiyor. Öldürdükleri binlerce Iraklı çocuk, kadın ve sivilin hesabının kimler tarafından verileceği emperyalistlere sorulmuyor. Her şey bir yana, çağdışı Kuveyt şeyhini hanedanıyla birlikte iktidara tekrar getirmenin, Suudi krallığını yaşatmanın, Ortadoğu'yu demokratikleştirmek ve bölgeye demokrasi getirmekle ne alakası olduğunu sormayı akıl eden çıkmıyor. Uyar(!) Avrupa'nın hür demokrasi tutkunlarının gözlerine ve bilinçlerine de, nedense çarpmıyor bu gerçekler.

Bütün bunlar emperyalistlerin yalanlarını ve riyakarlıklarını ortaya koymakla kalmıyor, bir gerçeği daha gözler önüne seriyor. O da şudur: Bugün varılmış bulunan ateşkes durumu, bunun da ötesinde emperyalistlerin Ortadoğu'da kurmaya çalıştıkları "yeni düzen", savaşın sonuçlandığı anlamına gelmeyecek, bölgede barış sağlanacağı anlamına hiç gelmeyecek; tam tersine daha büyük çatışma ve savaşlara zemin hazırlayacaktır.

Bomba, fabrika enkazı ve çocuklar-Bağdat, 1991

Foto: Der Spiegel

"Pastayı paylaşma" kavgası

Sorunun bir de son derece önem taşıyan ekonomik yönü vardır. Zaten petrol üzerinde denetim sağlama olgusu, pek çok çevre tarafından haklı olarak, bu savaşın asıl nedenlerinden biri olarak değerlendirilmiştir. Bu işin bir yanı.

Esas belirtmek istediğimiz, kapitalizm ve savaş olgularının yapışık kardeşler misali, birbirinden ayrı düşünülmesine olanak bulunmadığı gerçeğidir. Yani bu savaşın, özellikle ABD'de giderek ağırlaşan ekonomik buna-

lımla ve yine silah üreticisi çeşitli kapitalist-emperyalist ülkenin ekonomik çıkarlarıyla yakından ilişkili olması gerçeğidir.

Körfez savaşının günlük giderlerinin 1 milyar dolara yakın bir meblağa ulaştığı söyleniyor. Bu rakama bakıp emperyalistlerin, özelde ABD'nin maddi kayıplara uğradığı düşüncesine varmak doğru değildir. Çünkü ABD, giderlerinin büyük kısmını Suudi'ler başta olmak üzere petrol zengini Arap emirlik ve krallıklarından karşılamaktadır. Ayrıca Japonya'dan Almanya'ya kadar varan emperyalist ülkelerin bir çoğundan da, savaş giderlerine karşılık önemli meblağlarda maddi destek almaktadır. Dolayısıyla savaşın ABD'ye pek öyle bir maddi yük olması durumu söz konusu değildir.

Kaldı ki, silah tekellerinden pek çoğunun işleri durgunlaşmışken, savaşla birlikte büyük bir canlanma ve bunun getirdiği muazzam yeni karlar söz konusu oldu. Bir çok modern silah fabrikası günde üç vardiye çalışmasına rağmen sipariş yetiştiremez oldu. Bu ise, kapitalist-emperyalist tekellere oluk oluk kar akması anlamına gelmektedir. Dolayısıyla savaş, hızla bunalıma doğru giden ABD ekonomisinin düzlüğe çıkmasında, en azından belli bir süre toparlanmasında önemli bir rol oynadı.

Diğer yandan işin asıl önemli ve büyük karlar getirecek yanı, savaş sonrasında Kuveyt, Irak, Suudi Arabistan gibi ülkelerin yeniden imarı sorunudur. Savaşın en şiddetli biçimde devam ettiği günlerde, bir yandan da bu pastadan pay kapmanın yoğun mücadelesinin de yaşandığı anlaşıyor. Sadece Kuveyt'in imarının bile 100 milyar doları gereceği, yine bir Irak'ın imarı için bunun iki katından fazla bir maliyet söz konusu olacağı söylenmektedir.

Emperyalist tekellerin ağızlarını sulandıran bu pastanın önemli oranda daha şimdiden paylaşılmış bulunduğu ve bundan %80'lere varan aslan payının ABD tekellerince kapışıldığı, BBC tarafından bir kaç gün önce duyuruldu. Almanya, Japonya, İtalya, Sovyetler Birliği, Fransa vb. ülkelerin de, özellikle Irak piyasasından pay almak üzere yoğun faaliyetler sürdürdüğü bilinmektedir. Hatta Özal bile pastadan pay kapmaktan söz edebilmektedir. ABD ve müttefik emperyalistler, Irak ve Kuveyt üzerine yüzbinlerce ton bomba -ki askeri sözcüleri, "halı silkeleme metoduyla" bombardıman yaptıklarını söylemişti- sanki paylaşılacak pastayı daha da büyütmek için özellikle dökmüşlerdi. Öyle ya, yıkım ne denli büyük olursa, emperyalist şirketlerin karları da o denli artacaktır.

Sonuç olarak, ekonomik, siyasal ve askeri bütün olgular, Körfez'de mevcut durumda sağlanmış bulunan ateşkesin, savaşın sonu olmayacağını, olsa olsa yeni bir aşamanın başlangıcı olabileceğini göstermektedir. Çünkü bölgede hiçbir sorun ve çelişki çözülmüş değil, tam tersine daha da ağırlaşmış ve sivrilmiştir. Mevcut statüko bir kez yerinden oynamaz, ittifaklar sarsılmazdır. Saddam'ın gitmesi veya kalması bu gerçeği değiştirmeyecektir.

Savaşmadan yenilgi alan Türk...

Baştarafı 12. sayfada

4. Kongresi'ni başarıyla gerçekleştirdi. TC, uygulamalarıyla halkı mücadeleye itti, artık bunu önleme gücü de yok. PKK'nın, özellikle Güney Kürdistanlı güçlerle Ulusal Kongre'yi toplama hazırlıkları içinde olduğu da biliniyor. Bunun çalışması gizli de yürütülmüyor, her an bu çalışmanın sonucu da açıklanabilir. Bu gelişmede PKK'nın çalışması belirleyicidir. Kurulacak her birlik ulusal bağımsızlık ilkesini temel alacaktır. PKK'nın kuraacağı her birlik, dıştan çok içe, halkın mücadelesini yükseltmeye yönelik olacaktır.

TC, bu gelişmeyi görüyor, var gücüyle önlemeye çalışıyor. Ancak TC ve basınınun boşuna gayret sarfettiğini belirtelim. Ulusal bağımsızlık talebi Kuzey Kürdistan'ın sınırlarını da aşan, halkın egemen talebi haline gelmiştir.

Bu kadar asker ve silahla Kürdistan'da ne yapılacak?

Türk ordusu Kürdistan'da önceden en az 300.000 asker bulunuyordu. Körfez bunalımıyla birlikte 200.000 askerini daha Kürdistan'a aktarıldığı, resmi TC yetkililerince açıklanmıştı. Kürdistan'ın her tarafı ağır silahlarla dolduruldu.

Şimdi bu silahlarla ne yapılacak? TC, Kürdistan sorunu ve Irak'ın durumunu bahane ederek ordu yığılmıştı. Güney Kürdistan'da bir Kürt devleti kurulmadı. Bu anlamda TC, kendini başarılı hissedebilir. Irak, tehlike olmaktan çıkarıldı. O halde neden halen bu kadar silah ve asker?

İşte TC'nin bu noktada niyeti ortaya çıkıyor. Asıl korkusu PKK ve PKK öncülüğündeki Kürdistan ulusal kurtuluş mücadelesi. TC, Kürdistan'a ordu yığarken beşinci ordu kurmayı amaçlıyordu. Şimdi bu niyetini pratiğe geçirmek istiyor. TC, bir kısım ordusunu çekmeden ve bir kısım emperyalist silahlar geri alınmadan halkı ezmek istiyor. Bunun için şimdiden provokasyonlara girişiyor.

Düne kadar "ille de Saddam düşmeli" diyen Özal, şimdi Saddam'la birlikte yaşanabileceğinden ve "kardeş Irak halkına olan dostluk duyguları"ndan dem vuruyor. Rejimin korkusu Kürdis-

tan'dır ve iki rejimin kısa sürede Kürdistan üzerinde bir ittifaka gitmesi de söz konusu olabilir.

TC, ordusuna güvenebilir, ancak Saddam'ın da güçlü ordusu vardı. TC, emperyalist güçlerin verdiği modası geçmiş silah yığınınna güvenebilir, ancak şunu unutmamalı ki, iç sorunları karşısında bu silahlar ve ordu, rejimin boynunda değirmen taşına dönecektir ve şimdiden dönmüştür de denilebilir.

Tarihte birkaç defa olan du-

Dil serbestisi oyunundan sonra, şimdi de "PKK'lılara af" oyunu

ANAP'ın dil serbestisi oyunu tutmadı. Tutmadığı için de, yasaların meclis komisyonlarında tartışılması gelecek yıla bırakıldı. ANAP, ordu destekli yeni oyunların peşinde. Haberi 21 Şubat tarihli Milliyet'te. Çolamerg (Hakkari)'in Kürt kökenli Milletvekili Naim Geylanı'ye göre; Kendileri reisicumhurlarıyla görüşmüşlermiş, bu görüşmede sayın cumhurbaşkanları eğer PKK'lılar yanlış yaptıklarını farkederlerse, onlar için af çıkarabileceklerini söylemişlermiş!.. Sadece bu kadar değil, aynı şekilde Türk Ceza Yasası'nun fikir suçlarını içeren maddelerinin değişeceği de bilinçli bir tarzda basına yansıtılıyor. Amaç belli; kriz içinde olduğu bu dönemde rejimin toparlanmasını sağ-

rum bir anlamda bir daha doğdu. TC'nin elinde kala kala sadece Kürdistan kaldı. TC, şimdi bütün gerici gücünü kullanarak Kürdistan'a abanmak istiyor. Özal, ABD'yi bölgede asker bulundurmaya ve bölge güvenliğini sağlamaya, Türkiye'de daha fazla üstün yararlanma ve daha fazla asker bulundurmaya çağırıyor. Niyet belli; sadık bir bekçi köpeği olmak.

Bu defaki durumun değişik koşulları da var; rejimin aşmaya olanağı olmayan iç sorunları, bilinçli kitlelerin eyleme dönüştürme hareketi, ulusal bağımsızlık için ayağa kalkan Kürdistan halkı ve direnişi.

İlamak ve halkın gündemini değiştirerek; "Hani Kerkük ve Musul alınacaktı", "Hani Körfez pazarından pay alacaktık", "Hani AT'ye girecektik", "Hani Avrupa bizi baş tacı yapacaktı", "Neden bu kadar işkence", "Neden bu kadar işten atılma" vb. sorularını sormasını ve üzerinde yoğunlaşmasını önlemek.

Üstelik halen olağanüstü hal yasası ortadayken, terör diz boyuyken, MGK halen köyleri boşaltmayı planlarken, ağzına kadar silahlı ordu Kürdistan'dayken PKK affından bahsediliyor. Sıkışan TC, acizlik oyunlarına başvuruyor. Amaç PKK'yi masaya çekmek, etrafını kuşatmak, sorunun boyutlarını daraltmak ve halkın bilincini çelmek.

Direnış Kahramanımız: Latif TEPE...

Baştarafı 2. sayfada

dan çiğnendikten ve ulus köleden daha aşağı bir statüde yaşaduktan sonra, namuslu bir yaşamdan söz edilemezdi. Namuslu olmak vatanın ve ulusun namusuna sahip çıkmak ve bu temelde sömürgeci düşmana karşı savaşmaktan geçiyordu. Latif yoldaş böyle bir durumda da tercihi doğru ve kararlıca yapmakta tereddüde düşmedi. Ailesini, işini ve düzenle bütün bağlantılarını arkada bırakarak silahlı mücadeleye atıldı. Darbeyle birlikte kaçıklık gelişir ve ülke toprakları huzla terkedilirken, özgül sorunlarına rağmen Latif yoldaşın mücadelede kararlı kalması ve direniş yolunu seçmesi, O'nun yurtsever özünün sağlamlığının ve PKK'nın direniş çizgisine bağlılığının gös-

tergesiydi.

Latif yoldaş bir yıldan daha uzun bir süre dağlarda yaşadı. Bu dönemde bölgede ciddi sorunlar vardı. Sorunlar sadece dinmeyen düşman saldırılarından ve maddi koşulların ağırlığından kaynaklanıyordu. Hatta bunlar sorundan bile sayılmıyordu. Savaş ortamının bu tür zorlukları çok önceden biliniyordu ve bu zorluklara katlanma kararlılığı daha ilk günde biçimlenmişti. Kötü olan içte ortaya çıkan sorunlardı. Düşman faşist-sömürgeci saldırıları sonucunda partinin bölgeyle bağlantıları kesilmişti. Provokatörlerin bölgede ipleri ele geçirmeleri ve bireysel yaşam kaygılarının körüklemeleri, saflarda ciddi olumsuzluklar yaratmıştı. Provo-

katörler savaşçıları demoralize ederek safları terketmeye ve düşmana teslim olmaya çalışıyorlardı. Latif yoldaş böyle bir ortamda partinin bölgeyle yeniden ilişkiye geçerek kendilerine sahip çıkacağını biliyor, bu doğrultuda savaşçılara güven aşıyor, olumsuzlukların aşılacağını ve partinin provokatörlerden hesap soracağını belirtiyordu. Darbeden sonra gerçekten de Parti bölgeyle yeniden ilişki kurdu. Latif yoldaş bir grup arkadaşıyla birlikte yurt dışına çıktı ve Lübnan'a geçti. Beklentileri gerçekleşmişti ve bundan engin bir mutluluk duyuyordu. Ama O'nun asıl mutluluğu gerçek ortamını tanımış olmasından kaynaklanıyordu. Bu süreçte PKK'nın siyasal ve askeri eğitiminden geçti. 1982 Haziran'ında İsrail siyonistlerinin Lübnan'a karşı giriştiği saldırılar sırasında Beyrut'ta bulunuyordu. Ağır hasta olmasına ve korkunç ölçüde zayıflamasına rağmen, Beyrut'un işgali sırasında Filistinli savaşçılarla birlikte en ön saflarda yer aldı. Uzun süre düşman kuşatması altında yaşadı. Daha sonra yine Filistinli savaşçılarla birlikte Beyrut'tan ayrıldı. Yaşadığı ortam savaş deneyiminin gelişmesine önemli katkılarda bulundu.

Latif yoldaş, 1983 yılında Parti tarafından faaliyetlere katılmak üzere Avrupa'ya gönderildi. 1989 yılı başına kadar bu alanda değişik görevler üstlendi. Çeşitli bölgelerde örgütsel faaliyetler yürüttü. Alanın mali faaliyetlerinin sorumluluğunu yaptı. Bu zeminde kaldığı süre içinde, partinin varlığını tehdit eden iki büyük provokasyona tanık oldu. Provokatörler Dersim alanından geliyorlar ve yörenin özümsemiş özelliklerine hitap ederek tarafı kazanmaya çalışıyorlardı. Latif yoldaş da provokatörlerin kirlili oyunlarına alet edilmek istendi. Ancak O partinin direniş çizgisinden ve Parti değerlerine bağlılığından hiç bir zaman ödün vermedi. Provokasyona karşı mücadele etti. Her zaman partinin ve Parti Önderliği'nin yanında yer aldı. Alçakgönüllü, fedakar ve kararlı tutumuyla üstlendiği görevleri yerine getirmenin yoğun çabası içinde oldu.

Ülkeye dönmek, dağlara kavuşmak, halkın içinde olmak ve sömürgeci düşmanla nihai hesaplaşma kavgası içinde yer almak, Latif yoldaşta kesinlikle dinmeyen bir tutkuydu. Avrupa'da kaldığı süre uzayıp yıllara yayıldı. Bu tutkusu daha da yoğunlaşıyor ve savaşıma özlemi

bütün varlığını sarıyordu. Yoldaşlarının, "Sen yaşlısın, artık dağlarda savaşamazsın" biçimindeki takımlarına, "kendimi 18 yaşında bir delikanlı gibi hissediyorum, düşmanla savaşmakta gençlerle yarışmaya hazırım" diye karşılık veriyordu. Bu güzel beklentisi de gerçeğe dönüşecek ve 1989 Nisan'ında Avrupa'dan ayrılacak Lübnan'a geçecekti. Burada Akademik'nin çalışmalarına katılacak, kendini yenileyecek ve her açıdan savaşa hazır hale gelecekti. Ancak burada bu kez fazla kalmayacak; bir grup yoldaşıyla birlikte savaşın bütün görkemiyle boyutlandığı Kürdistan'ın yaşam fıskıran bir alanına/Botan'a doğru yola çıkacaktı. Latif yoldaş şahadetiyle daha da güçlendireceği Kürdistan'daki yeni yaşama yönelirken, "...53 yaşında biri değilim, gencecik kardeşlerimin duyduğu coşkanın ve heyecanın belki de daha fazlasını duyuyorum. Sorun uzun süre mücadele içinde olmak değildir. Aslında bugün duyduğum coşku ve heyecan partinin vermiş olduğu ve yaratmış olduğu bir coşkudur. Cesaretimi, gücümü ve enerjimi oradan alıyorum. Bu anlamda kendimi yaşlı değil, her zaman 18 yaşında gibi hissediyorum. Ve şu anda ülkeye yönelirken de aynı ruhla yöneliyorum" diyordu. O devrimimizin bedeni yaşlanmaya yüz tutmuş, ama yüreği hep genç olarak kalmış yiğit bir delikanlıydı.

Latif yoldaş ulusal kurtuluş mücadelesine katılma ve düşmana karşı savaşmanın yaşının olmadığını gösterdi. 15 Mart 1990 tarihinde düşmanla girdiği bir çatışmada şehit düştüğünde 54 yaşındaydı. Ama bu yaşlarda sömürgeci egemenliğe karşı yine öfke dolu, yine savaşıma ve kazanma azim ve kararlılığıyla yüküldü. Bu anlamda O'nun şahadeti, yaşı ne olursa olsun, vatana karşı borçlu olan her Kürt insanına yapılmış bir kaynağa dönüş ve savaş çağrısıdır. Her Kürt yurtseveri bu çağrıya gereken karşılığı vermek ve Kürdistan'ın bağımsızlığı mücadelesine katılmakla yükümlüdür. Latif yoldaş bağımsızlık ve özgürlük mücadelemizde sonsuza dek yaşayacak; Bağımsız ve Özgür bir Kürdistan O'nun ve bütün direniş şehitlerimizin anısına dikilmiş en anlamlı ve görkemli anıt olacaktır.

Yolumuz devrim şehitlerinin yoludur!

Bir mücadele arkadaşı

Dörtlerin Gecesi
- Savunma -

ÇIKTI

// Ölüm ve direniş haberleri tez ulaşır... Mazlumların, Ferhatların, Hayrilerin ölüm haberleri ve Eylül direnişi Ortadoğu'da duyurulur. Lübnan ve Güney Kürdistan'daki gerillolar silahlarını kuşanır, her biri bir Prometheus, bir Mazlum, bir Kemal, bir Hayri, bir Ferhat, bir Akif, bir Ali, bir Necmi, bir Mahmut, bir Eşref oluverir. Ve doğarlar Kürdistan'ın kararlığına birer katre alev gibi... //

Küçük
Pêşmerge

ÇIKTI

// Adlê ana eğilip mezan bir daha öptü. Ayağa kalktı; sessizce, dik ve emin adımlarla köye doğru yürüdü. Köylüler sessizce ayağa kalkıp ardından yürüdüler. Başlar dik, yürekler kinli, bakışlar öfkeliydi; yumruklar sertçe sıkılmış, silahlar sağlamca kavranmıştı. Bir halk, topyekün ayağa kalkmıştı!.. Bağımsızlık için!.. Özgürlük için!.. Sömürgecilğe ve ağalığa kölelikten kurtulmak için!.. //

کەشتیک بو

بەکووری کوردستان

DI ÇAPÊ DE YE

MILAZGIR

Du gêrillayên ARGKê 16 saetan şerê bi hezaran eskerên dijminî kirin. Du endamên komên taybetî û çar askerên dijminî hatine kuştin. Di nava wan de hinde "subay" bêhtirî 10 eskerên dijminî hatine birîndar kirin. Gava di berxwedana qehremanî de şervanê bi navê EGÎD şehîd ketiye, şervanê bi navê ÇIYA jî xedar birîndar ketiye destê dijminî

Milazgir (Berxwedan): Gelek li nêzikê Milazgirê, li ser rîya diçe navçeya Kopê, li gundê Okçiyânê, şerê mezî derket. Hêzên dijminî agahî standibûn, ku li vi gundî hihek gerrilla hene. Ji beyana roja 28'ê Sibatê pêve hêzên dijminî dora gund pêçandin. Ji Milazgir û Kopê bi hezaran esker tevli tankan hatibûn gund. Ji Mûşê jî, bi helikopteran û navgînên leşkerî hêzên çalaki kişandin gund.

Dagirker, bi panzeran û dozerekê tenê êrişî xaniyê ku gerrilla tede bûn, kirin. Dixwestin xani bihilweşin. Lê gerrilla reşandin ser wan. Şer dora saet 7'ê beyanê destpêkir. Hîna di destpêka şerî de, herdu gerrillayên ARGK ên qehreman, ajotkarê dozerê Kemal Namli birîndar kirin, ku sixûr û ajanekî nevdêr e û ji dijminan hatirê erîşî dikir û dixwest xani bihilweşîne.

Wêne: Berxwedan

Heya nivrojê, du endamên komên taybetî û çar serbaz hatin kuştinê. "Ustegmen"ek, "assuhay"ek û şeş esker jî birîndar bûn. Piştî ku dijminî, mirî û birîndarên xwe rakire nexweşxaneyê Mûşê, gel jî agahdarê hundabûnê ji dijminî bû. Bi saetan dengê çekan diçû şerîyê Milazgirê.

Şer heya 10.30'ê êvarî domar. Ji herdu gerrillayan e ciwan Egîd şehîd ket. Çiya jî nexweşekî giran bû. Xedar birîndar ket û paşê jî kete destê dijminî. Dijmin wî bire nexweşxaneyê Mûşê. Şehîd jî, li kêleka gund, di goristana gund de, hate binaxkirin.

Di vi şerî de keçiyeke piçûk jî ma di navbera herdu aliyên şer dikirin de û

bi berikên leşkerên dijminî hate kuştin. Jineke gundî jî, guman heye diya keçikê ye, birîndar ket.

Hêzên dijminî, piştî ku berikên gerrillayên neman, bi tank û topan û rûxandina xani, karin berxwedana gerrillayan bişikinin. Xaniyê hati rûxandin, ê welatparêzê bi navê Mihe-medê Fehîm bû. 35 sewal û dewarên wî yê di axurê de jî hatin kuştinê.

Paşê dagirker êrişên xwe zivirandin ser gundiyan. Hîna jî em agahdar nebûne, çend gundî hatine girtin.

Şervanê şehîd Egîd, nuh tevli rêzên ARGKê bibû. Lê disa jî bi hostayî şerê xwe kir û bi berxwedana xwe ya qehremanî tirsê berda dilê dijminî.

Şervanê birîndar Çiya, jî sala 1987'an vir ve gerrilla bû. Lê ji demê ke dirêj e, nexweşekî giran bû. Lewma hatibû nêzikê Milazgirê û dixwest derbasê cihekî din bibe.

Berxwedana herdu têkoşeran, ji niha ve li êrdimê, bûye destanek. Navçeya Milazgirê bi berxwedana wan, serê xwe bi rûmetî bilind dike. Herdu qehremanên xwe jî, di dilê xwe de bi cih kir. Ev şer lêdaneke mezin li dijminî exist û ev jî bûye şahiya şerîyê Milazgirê. Destana Okçiyânê, di diroka têkoşina ARGK de, bû rûpeleke zêrîn.

PAZARCIX

ARGK livbaziyeke sabotajê bire ser trênekê: 24 vagon gindirîn, ajotkar û gelek esker mirin, zîrarên mezin gihan dijminî

Pazarcix (Berxwedan): Di nivê meha Sibatê de gerrillayên ARGKê, li dora gundê "Sariuşaxî" navçeya Pazarcixê hinde hêsinên rîya trêne jî cih hulkirin û bi vi awahî livbaziyeke sabotajê birin ser trêneke barkêşiyê ya

HEZEX û WAN

Du sixûrên çavsor hatin kuştinê

Nisêbin û Wan (Berxwedan): Şeva 14 û 15'ê Sibatê li gunde Xanikê navçeya Hezexê sixûrê bi navê Kurtîlo (Ahmet Tan) jî aliye gerrillayên ARGKê hate kuştinê. Gerrillayên ARGKê vê rojê çûbûn gund û civinekê çêkiribûn. Piştî civinê Kurtîlo pirsîyar kirin û wî bi mirinê ceza kirin. Ev bîbext jî salan vir ve xebatên sixûrî birêvedibû û zîrarên mezin digihand gelê me.

Piştî ku gerrilla jî gund derketin, hêzên dagirkeran avêtin ser gund. Gundîyan dan ber lêdanê. Welatparêzên bi navên Hacı İşıq, Abdurrahman Akyuz û Xelef Saxlem û sê gundiyan din girtin.

Berî niha gerrilla bi gelek caran, agahî gihandibûn bextreşî, ku dev ji gemariya xwe berde. Lê dîlkirê sixûrîya xwe domand, heya ku ceza xwe bi mirina xwe girti.

Livbaziya duwemîn jî li Wanê çebû. Roja 16'ê Sibatê sixûreki Farqînî yê bi navê Xalid hate kuştinê. Ev kes, di bin navê bazarganiyê de, ji Amedê heya Wanê toreya sixûran ava dikir.

Piştî vê bûyerê polis û endamên komên xweser dest bi girtina mirovan kirin. Ên hatine girtin, welatparêzên bi tevayî bê hay in.

STANBOL

Xwendekarên zanîngehê livbaziyeke piştgiriya serîhildana Şirnexê û berxwedana Milazgirê bilind kirin

Stanol (Berxwedan): Roja 1'ê Adarê, bi sadan xwendekarên Kurdistanî yê di zanîngeha Stanbolê de, bi serpirîştî (Inisiyatîf) û biryara ERNKê mîtingeke hevîrtîna serîhildana Şirnexê û berxwedana Milazgirê çêkirin. Livbazi di qadeke Stanbolê ya neven-di de çebû. Xwendekar hinde pankartan jî vekirin û dirûşmeyên PKKê û ERNKê bangin.

Bi sedan polisên hêzên taybetî, paşê erîş birin ser xwendekaran.

Xwendekar bi kûç û "molotof kokteylan" bersiv dan. Ji ber ku xwendekar bi militanî li ber xwe dan, hêzên çalaki bîgav man, da birevin. Paşê polisên nuh hatin û li pêşiya zanîngehê erîşî xwendekaran kirin. Xwendekarên ku livbaziya xwe bi jêhatibûn biribûn seri, di hewşa zanîngehê de jî xwepêşdana xwe domandin û li vir xwendekarên din jî tevli livbaziye bûn. Têv bi hev re erîşan protesto kirin û hevkarîya xwe jî bo Şîmex û Milazgirê anin zimên.

Di domana livbaziyan de gelek jî polisên sivil û resmi birîndar bûn.

Lê em agahdar nebûn, ka çend xwendekar birîndar bûne yan jî hatine girtinê.

Televîzyonên gelek welatên Ewropî livbaziya xwendekaran weşandin. Ev livbaziya xwendekaran a serketî, livbaziya yekemîn e, ku bi rêberiyê ERNKê litanbolê çebûye.

SÊRT

Kesbuna gerrillaya ARGKê ya şehîd diyar bû

Sêrt (Berxwedan): Şeva 4 û 5'ê Sibatê li Sêrtê gerrillayeka ARGKê du polîsan birîndar kiribû û paşê şehîd ketibû. Navê wê Yıldız ŞİNGÜL e. Bi xwe jî gundê Silêbinê navçeya Gercewê bû, lê malbata wê li Nisêbinê rûdine. Navên Zozan û Siltan bikardihani. Berî salek û nivê tevli ARGKê bibû.

CIZIRA BOTAN

Kesbûnên heft welatparêzên hatibûn kuştinê, hîna diyar nebûne

Cizira Botan û Nisêbin (Berxwedan): Şeva 22 û 23'ê Sibatê 10 kilometre dûr ji Cizira Botan, di navbera gundên Hezexê yê bi navên Narinciyê û Dûpiçê, li nêzikê Narinciyê li ser tixûbê başûrê-rojavayê Kurdistanê, 7 welatparêz ketin dafêke eskerên dijminî û bi hovîti hatin kuştin.

Berpirsiyarên dewleta Tirk gotin, ku ev endamên PKKê ne. Piştî bûyerê em li dûv agahiyan ketin. Em agahdar bûn ku yê hatine kuştinê tev gundiyan Kurdistanê ne. Lê disa jî me nekari agahiyan berfireh bicivînin. Agahiyan gihane me, ku ji hinde welatparêzên çûbûn ser cendekan me

standine, ev in:

"Demjimar, dirav, pênivîs û tiştên wan en din li hev kom kiribûn. Cendekan li cem hev dirêji erdê kiribûn. Filmên video hatin kişandin. Şehîdan li gundê Tilêbelê dan goristanê. Tilêbel jî gundekî Hezexê ye. Dagirker destûr nedan geli, ku tevli şîne bibe."

Dihê gotin, ku pîrraniya şehîdan ji başûrê-rojavayê Kurdistanê ne. Dido ji dorhêla Xêrkan bajarê Şîrnexê ne lê li başûrê rojavayê Kurdistanê rûdiniştin. Dido jî, ji Nisêbinê ne û birayên hevûdu ne: Navê yekî A. Aziz OZDEMİR e û navê birayê wî jî ku ev jî li başûrê rojavayê Kurdistanê rûdinişt, Şaphan OZDEMİR e.

Çi girêdaneke wan heft şehîdan bi gerrillayên ARGK re nebû.

AMED

Li gelek bajarên Kurdistanê belavokên ERNKê û PKKê hatin belav kirin

Amed (Berxwedan): Li Amed, Nisêbin, Êlih, Sêrt, Cizira Botan, Girgê Amo, Şîmex, Wan, Kosar, Mersin, İzmir û Stanbolê belavokên PKKê û ERNKê, herweha belavokên YXKê (Yekîtiya Xortên Şoreşgerên Welatparêzên Kurdistan) hatin belav kirin. Bili van, li Amedê Yekîtiya Oldarên Welatparêzên Kurdistan û li Mêrdînê jî ARGK û ERNK belavok belav kirin.

DİLÜK

Dilîyên cengê ji bo sê rojan greveka xwebirçîhiştine çêkirin

Amed (Berxwedan): Dilîyên cengê yê di girtigeha Dilûkê de, ku pîrraniya wan endamên PKKê ne, bi armanca protesto kirina girtinan, sîkenceyan û kuştina mirovan di qereqol û girtigehan de rojên 25, 26 û 27'ê Sibatê greveka xwebirçîhiştine çêkirin û bala berpirsiyaran kişandin ser van bûyeran.

Di van mehên pêşîn en sala 1991'ê de li Kurdistanê û Tirkiyê bi hezaran welatparêz, demokrat û şoreşger hatine girtin û bi kêmasî 15 di qereqol û girtigehan de hatine kuştin.

Cangoriyê welat, karkerê şoreşger û bazê azadiyê yê nemir

Ehmo (Mazlûm)

lûm) zarokiya xwe mîna her zarokên din derbas nekir. Weki ku me li jor anî zaman, di dema zarokiyê de, bav û

dê çûne dilovaniya xwe. Tenê du bira bûn, jêderên (çavkaniyên) wan ên debarbûnê tunebûn. Ne erd, ne milk, ne mal û ne ji pez û sewal. Ji ber vê sedemê bêgav (mejbûr) ma ku valahiya wê xizani û perîşaniya tûj û dijwar dagire.

Bi birayê xwe re her karê rencberî û karkeriyê kir. Ji kişandina kevîran, avakirina xaniyan, berdestiya li ber destê hostayan, û heya karê wî yê dawiyê, kişandin û necariya betonê. Tu kar tune ne, yên ku wî nekiribin, xwe di her kari re kir, tenê ji bo ku pariyê devê kulfet bidebirine. Vê yekê hişt ku, ew piştî xwe bide bin her barê giran û karê dijwar. Vê yekê hişt ku, ew piştî xwe ya teze û nermik ji zarokî ve bi dijiwariya jiyanê kul bike û bibe xembar û keserkêşê roj û şevan.

Rêhevalê ku di zikê dirokê de bi qehremanî navê xwe koland, nemir Ehmo. Ji şefaqê ve hişyar dibû, berî ku roj xwe ji xew bavêje û deng bi dikan ke ve, ew li ser kar bû. Di dilê wî de bûbû hesret ku xewa sibê ya şêrîn lê nehêrime. Di dilê wî de bûbû hesret ku hema bila tenê şevêkê bi canekî vehêhi têkeve nava nivînê û raze. Her dem di pêş tevayî karkeran de li ser kar bû, her weha li dû tevayî karkeran ji ser kar radibû. Sembolê karkerê zehmetkêş û pêşevan bû.

Nayê bira min ku qehremanê nemir Ehmo (Mazlûm), bi cejnêkê şabû ye û wî ji mîna her kesî kincên şabûnê li xwe kirine. Na! di cejnan de jî, kincên kar lê bûn. Mina egîtan dixebitî, nedizani westabûn, rawestan û xwepaşdan çine. Di vî varî de sembolek bû, weki ku dibêjin "berî her kesî hişyar dibû û piştî her kesî radiza". Gelo, ma ev taybetiya ne ya şoreşgeran e? Belê, kesên şoreşger weha ne. Lewra em dikarin bibêjin "Ehmo, ji zarokiya xwe ve karkerê şoreşger bû".

Ji ber perîşani, xizani û barê giran, rêheval Ehmo nikaribû biçûya dibistanê û wî ji para xwe ji zanistiyê bibira. Mixabin, nexwendî mezin bû. Lê di nava şoreşê de hinî her zanistiyê bû. Baş hin bû çawa bi zimanê kurdi binivise û bixwine. Di vir de em dikarin bêjin ku şoreş dibistana herî mezin e.

Berî vê bi demekê xwediyê wî nameyek di dermalfê jiyana wî de ji me re bi rêkiribûn. Di nameyê de gelekî li ser jiyana wî ya belengaz axifibûn. Em dikarin li jêr hinde birran binin ziman:

"Mîna gelek malhatên Kurdistanê yên xizan û perîşan, rêheval Ehmo jî, ji malbateke weha bê jêderên debariyê hate dinyayê. Bavê wî Ehmed, jiyana xwe di ber paleyê de dawî pê anî bû. Piştî mirina Ehmed (bavê Ehmo) bi sê mehan xwedê mizgînek diyari malbatê kir, ev mizgina jî Ehmo (Mazlûm) bû. Navi wî bi xwe ji li ser navê bavê wî

ye. Dema ku temenê (imîr) Ehmo bû 6 sal, diya wî jî çû ser dilovaniya xwe û mir. Ehmo ji herdu bav û diya xwe ve bû sêwî.

Ji ber ku ji herdu biran (ew û birayê xwe yê jê mezintir) pêve kesek tunebû ku pariyê debariya malbatê bidebirine. Ehmo ji hîna bi çûk bû dest bi zehmettîrîn karan kir, ew jî Necariya Betonê bû. Hîna hestiyên gewdeyê wî nazik û nerm bûn dema xwe da bin barê herî giran.

Dema ku temenê xwe gihande ciwaniyê, êdî dayin standina wî bi xortên di nava çalakîyên Partiyê de çê bû. Bi rastî mîna nexweşekî li ber candanê û dermanê xwe bibine. Weha raman û nexşeya Partiyê hebêze ber dilê xwe kir.

Belê, mîna guleke çilmisî, dema ku aveke zelal bi serde were dlopan-din, bişkivî, geş bû û rûpeleke nuh ji bo jiyanêke serbixwe û aza jêr e hate vekirin. Ji ber ku rêhevalê me yê serkêş û nemir Ehmo, hêviya qetandina çembera belengazî, xizani û sêwî bûnê di Partiya Karkerên Kurdistan (PKK) de dît, xwe bi can û bîr da ber xebat û çalakîyên nava gel.

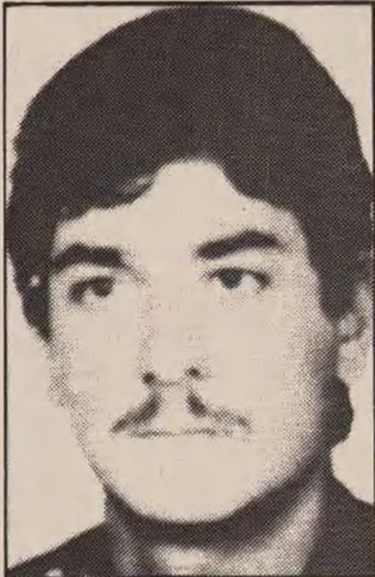
Bê guman e, PKK ji her hêlê ve berpirsiyariya çîna karker dike. Seroketiya qata jêrîn dike, derd û kulên wê derman dike, êş û kovanên wê rihet dike û vedihsine. Ji lew re em dibinin bi hezaran, deh hezaran karker, cotkar, zehmetkêş û her kesên ku di çîna karker de cih digirin tevî karwanê Partiyê dibin û heya bêhna dawiyê bi seroketiyê ve tene girêdan.

Piştî ku êdî tîkili di navbera wî û hevalan de xurt bû, hewl da xwe û li ser kesbûna xwe sekini. Biryara xwe da ku dev ji malbatê berde û here ji Partiyê re bixebite. Lewma gelek caran bi birayê xwe yê mezin re digot: "Ez dixwazim herim li derveyî Kobanê bixebitim, him ji bo xebatê û him ji bila çavên min rebin..."

Li cihekî din jî, name weha didomine:

Xwarîna herî xweş li cem Ehmo qewûrandina pivazê bû. Piştî ku tîkili bi Partiyê re danî, te digot qey ew bûye barhilgirê tevayî Kurdistan. Dema ku me jê dipirsi: Tu çima weha diki Ehmo, tu çima bi me re nên naxwî? Li me vedigerand û digot: "Da ku ez ji pê re birçî mam, zorê nekişinim, bila ez hin bibim Keko..." Dizani ku wê dev ji mal berde, wê xwe bavêje binaniya qehremaniya çîyan, dîzani wê tîfîngê bavêje ser millê xwe û jiyanêke nuh jiyana bibe...

Belê, êdî roj bi roj ji bo pêşeroja çarenivîsa xwe pîlan çêdikirin û rê li pêşîya xwe vedikir. Bi her awahî xwe ji bona barên giran amade dikir. Ji lew re berî çûyîna xwe hinî zor û zehmetiyên şoreşgerî dikir. Ji bo ku ji pêre westa nebe, ji hingê ve xwe dida ber her zorkêşiyê. Ji bo ku ji pêre bi ber zora birçibûnê nekeve, ji hingê ve gelek caran xwe birçî û tî dihişt. Û, ji bo ku di pêşerojê de xew zora wî nebe, ji hingê ve zora xewê dibir. Ji aliyekî din ve, gelekî li

ser kesbûna (şexsiyet) xwe disekini, da ku bigihêje radeya wî kesê ku dikare bibe şagirtê Akademîya Mahsûm KORKMAZ.

Rast e, ji bona ku gelek xwe bigihîne azadiya xwe, bi taybetî di vî demê de, divê çikûsiyê di herikandina xwinê de neke. Divê cangorî heya dawiyê bilind be, divê her tiştê giranbûna were pêşkêş kirin. Da ku ji pêre tiştê herî bi nîrx û bi rûmet serfiraz û serbest bibe. Ev rastîya êdî êşkere û li holê xwe şanî awiran dike. Her çendî şehîd werin dayin û gul bi xwinê werin avdan, hewqasî ji kêliya felatê ji tariyê der tê. Em dikarin di dermalfê vî rastiyê de nimûneyekê ji axaftina Serokê ERNK, rêheval Abdullah OCA-LAN binin, dema dibêje: "Tirsa min ne ji bêhtir herikandina xwinê ye, lê tirsa mezin ji sekinandina xwinê ye. Çiqasî em xwinê birjin, em hewqasî nêzika serxwebûnê dibin..."

Hevalê Ehmo, tevî xortekî nexwendî bû, baş tîgihîştibû ku, ji bili vî rastiyê tu rastî minin. Ji bili xwinê tiştê nikare gula welatan, Kurdistanê ji nav pençên dagirkarên hov rizgar bike. Ji hew re dema ku tîkiliyên wî di sala 1986'an de bi Partiyê re çêbûn, daxwaza xwe ya pêşemin derbasbûna qada gerim bû. Tevî ku rewşa wî ya diravî û malbatî ne başbû û xizaniyê konê xwe di mala wan de vegirtibû, lê disa ji evindariya wî ya ji bo welat di ser her tiştî re bû.

Piştî ku ji mal qut bû, ji serê beyanê heya ku roj diçû ava ji Partiya xwe re dixebitî. Bêyî ku kele-kela germa havînê, û qerisandina zivistanê hikari û bandoriya xwe li ser bir û baweriya wî bike, bîyî ku dudilî pêre çêbibe, her zehmetî dikêşand, her barê giran dida ser millê xwe. Nedizani bî kar û xebat bimîne, dema ku karê ew li ser diqediya diçû li yekî din dipirsi. Tenê ji bo ku vala nemîne, Ehmo tu kar nihişt ku nekiribe, xwe da bin her barî û bîyî ku bibêje "ez nikarim" hilgirtê ser millê xwe.

Gelekî li ser xwe sekini, bî fihêt pîrsên ku nizanibûn bersiva wan çîye dipirsi, herdemê kesekî pîrsiyar bû. Hewl dida xwe ku her tiştî zanibe. Me gelek caran jêre digot "Tu pîr ji pîrsan hezdiki, bi xwedê me hina tu kes mîna te neditiye..."

Wî jî, sivik dikeniya û digot: "Mirovê ku dixwaze bibe şoreşger, divê her tiştî bizanibe. Tiştêkî din ji heye, ji ber ku min mîna we nexwendîye, ku ez bî gelek tiştan bizanibim..."

Belê, rêheval Ehmo (Mazlûm), berî ku xwe bigihîne ser qada Akademîya Mahsûm KORKMAZ, di nava dewreyêke amadekirinê de cih girt. Di vî domanê de, û di nava hevalan de, Ehmo sembolê disiplîn û cangoriyê bû. Ji bona hevalên xwe bûbû nimûneyek.

Piştî wê perwerdekirinê, deliveyek peyda bû ku, hevalê nemir Ehmo xwe bigihîne Akademîyê.

Li Akademîyê jî, di nava hevalên xwe de, sembolê fedekari, dilsozî û dilpakîyê bû. Heya ku jê hat li ser kesbûna xwe sekini, ew ji ji bo ku xwe bigihîne xwedan tabetiyên seroketiyê. Xwe da ber gelek dijiwariyan, tek da ku bikaribe bibe serleşkerê ARGK ê di qada gerim de bêtar û bobelatan bi ser dijmin de bibarîne. Ji lew re bî dilovanî çû ser kêmasiyên xwe. Xwest mîna egîtan di dirokê de navê xwe bi tîpên zêrîn bikolê.

Di raporeke xwe de ji seroketiya Partiyê re weha dinivise:

"Daxwaza min a pêşemin, ez xwe bigihînim qada gerim, disa ji partî çî kari hilpesêre min ezê bî dudilî pêkbînim û li gora nexşeya (xeta) kongreya sêwemin bi rêvê biçim. Ezê di vî rêvêçûnê de heya dilopa xwîna xwe ya dawiyê girêdayî Partiyê, seroketiya partiyê û şehîdan bin. Disa dibêjim, xwesteka min a derbasbûna welat e, û bi taybetî Botan..."

Partiyê xwesteka wî bi cih anî û rê jê re vekir ku di qada şerê gerim de bi wan taybetiyên xwe yên proletêrî û şoreşgerî bibe serok.

Di Havîna 1988'an de, digel grûpekê derbasî Botanê bû. Li Botanê jî, tevî gelek çalakîyên cengê yên serkevtî bû. Di şer de, mîna şerêkî ku birin jan bide bû. Her tim di pêşîya hevalan de bû, nedizani xwe bide paş. Weki ku dibêjin, dema ku şer gerim dibû, weha digot: "Li şûna hevalê xwe bila ez şehîd bikevim... li şûna hevalê min birin bibe, bila ez birindar bikevim..."

Di Bihara 1990'an de, şerêkî mezin li êrdîma Erûh destpêkir. Vî şerî çend şev û rojan domandibû.

Di vî şerî de rêhevalê me yê nemir Ehmo (Mazlûm) bi qehremaniyeke ku ez nizanîm bêjim çawa bû, şehîd ket.

Bi vî şehîd ketina xwe, serê çîna proletêr, serê gelê Kurdistanê û bi taybetî şênîyê bajarê Kobanê bilind kir.

Bê guman e, min di dermalfê te de tiştêk negot, ji lew re min biborîn. Lê hema em soz didim ku emê heya mirinê û mirin nînê, girêdayî xwîna we, bir û baweriya we û seroketiya we bin.

Dost û heval, ciran, malbata te û em tev di vî newroza ku tu nemaye bibe mîvan, cejna te pîroz dikin, hevalen silav bike, û bi xatîrê te.

Gelo, ki ji we Ehmo (Mazlûm) dinase?

Ki ji we Ehmed OSO yê sêwî, ku dema zarok bû bav û dê mirin û çûne dilovaniya xwe dinase?

Ki ji we dikare li ser tiştêkî bêje û binivîse?

Kê ji we pê bihistiye û ki dixwaze bibihîse?

Belê,

Navê wî Ehmed bû, lê tu kesi jêre nedigot Ehmed. Heya bi kesên malbatê ji (Herdû xûşkan û birayê wî yê bi tenê) nedigotinê Ehmed. Min ji bi navê Ehmed ew hilnedida. Me tevan jêre digot Ehmo.

Dema ku min ew nasdikir hîna bi çûk bû. Temenê (imîr) wî li der dora 9-10 salan bû. Hîna bi xweşiya jiyanê nehisiya bû, nedizani jiyna çawa bi mirov xweş dibe û çawa ji bi mirov re dikene. Lê mixabin, di zaroketiya xwe de rastê reşiya jiyanê hat û tehliya wê dît.

Ji çûkaniya xwe ve bav û diya wî bi naxweşiyekê çûne dilovaniya xwedê û mirin. Wê demê zarok bû, hêştir ji çavan hatine xwar û serî lê hate tewandin.

Belê,

Ji çûkaniya xwe ve, bi dilovaniya dayikê nehisiya. Nedizani dayik çawa lewendên xwe hembêz dikir. Çawa bi serde dilorin û dibêjin:

De lorî, lorî

Kurê min lorî

Şev gelek sar e

Serma dijwar e

De raze dilo

Dayik bi gorî...

Sewiyekî bê deng, delal, bextereş, şêrîn û gerdênşikestî bû. Zarokêkî reng genimî, bejin bilind, gewde girs, çav reş û dev li ken bû. Nayê bira min ku, wî tu caran bi zarokên ciranan re şer kiribû. Şer li kuderê heba, ew gelekî dûrî wê derê diket. her tim aşitîxwaz û şer nexwaz bû. Xêra her kesî dixwest, ji lew re zarokên ciranan tev jê hezdikirin, ez ji yek ji wan zarokan bûm. Me gelekî ji hevûdin hez dikir, tevî ku ez nêzîka 4 salan jê mezintirbûm, disa ji em hema-hema bi hevûdin re mezinbûn. Deriyê mala me li hevûdin dinêrî, em hevsiyên (ciranên) hevûdin. Lewma ez ji nêzîk ve wî dinasim.

Ev hinek ji taybetiyên wî yên zarokî ne. Lê dema ku mirov hin pêve biçê, wî bibîne ku ew sembolê zarokên bê guneh, dilovan, li ber her dilî giran û kevokeke sipî ku her kes jê hez dike bû.

Rêhevalê nemir Ehmo (Maz-

Hevpeyvînek bi serokê "Tevgera Yekbûna Kurdên Sovyetê" Mihemed Silêman Babayêv re

"Şerê PKK serê Kurdan bilind dike, xîret û namûsa wan diparêze"

Di mējûya 3. Sibatê 1991'ê de bi navê rojnameya me Berxwedan, hevpeyvînek bi serokê "Tevgera Yekbûna Kurdên Sovyetê" M. Silêman Babayêv re li Yekîtiya Sovyetê hate çêkirin. Em vê hevpeyvîne li jêr belav dikin.

BERXWEDAN: Ji kerema xwe hema bi kurti be ji, jiyana xwe ji xwendevanên Rojnameya me re bine ziman.

M. S. BABAYÊV: Ez di sala 1923'an de li gundê Kurdomerê, nêzika Çiyayê Agirî hatime dinê. Di sala 1923'an de em koçberî Yêrivanê bûn, di wê demê de bavê min çû dilovaniya xwe.

Di sala 1929'an de ez çûme gundê Şawrikê û dest bi xwendina zimanê Kurdi kir. Di sala 1936'an de Texuikoma bi zimanê Kurdi bûm û derdora 2 salan min li wir xwend. Di pişt re em koçberî bajarê Alma-Ata kirin û hingê min Texnikoma Kurdi li wir temam kir.

Di destpêka şerê cihanê yê yekemîn de, min ji li ser eniya şer cih girt. Nêzika 3 salan ez di şer de mam. Di pişt re min gelek payên bilind bi dest xwe ve anîn. Piştî raweswtandina şer, min Înstîtûya Dîroki kuta kir (temam kir). Nêzika 10 salan, ez li Ermenistanê bûme serkarê sovxozêkî. Di pişt re ji min Înstîtûya Kîşt-kaleyê (ziraet) tamam kir.

Di sala 1970'i de, ez derbasî Azerbeycanê bûm. Li wir bûm alikarê Wezirê Kîşt û Kaleyê. Ji sala 1939'an ve, ez di xebata tevgerkirina kurdan de bûme profesyonel.

BERXWEDAN: Beri ku hûn li ser koç kirina xwe blaxîfîn, em dixwazîn hineki di dermafê Otonomîya Kurdi ya li Sovyetê blaxîfîn. Di nava wê Otonomîyê de jiyana we çawa bû?

M. S. BABAYÊV: Serkarê Otonomîyê Gûsî Gacıyêv bû. Ew bi xwe ji kesekî Azerbeycanî bû. Lê hema alikarê wi kurd bû. Navê wi ji Mirza bû. Di wê Otonomîyê de, Rojnameya Kurdistanê Sovyetê dihat weşandin. Radyo bi zimanê Kurdi hebû. Li bajarê Şuşê Têxnikom vekirin, li gelek gundên kurdan dibistanên kurdi hatin vekirin, gelek pirtûk bi zimanê kurdi hatin çapkirin. Bi rasti di wê demê de rewşa me kurdan baş bû. Kultura kurdi ji roj bi roj pêş ve diçû, lê mixabin, di demeke kin de ev pêşketin hatin rewstandin.

BERXWEDAN: Gelo, niha pirtûk û nivîskarên wê demê peyda dibin?

M. S. BABAYÊV: Belê, pirtûkên wê demê peyda dibin. Li cem min bi xwe ji gelek hene, min heya niha parastine. Lê mixabin, nivîskarên wê demê pirani çûne ser heqiya xwe. Tenê niha Ilyasov maye, ew ji niha gelek kal bûye. Ji rewşenbîrên heja yê çûne ser heqiya xwe ev bûn, Semed Şahsuvarov (Serkarê dibistana Minkentê - navçeya Laçînê bû) Idrîs Hesenov (propaxandîstê Kurdan) û A. Alekberov (milletzanê "etnograf" kurdan). Li wê herêmê, niha pirani gel zimanê xwe ji bir kiriye. Tenê 5-6 hezar kurd bi zimanê xwe diaxivîn. Mixabin, pirani bi Azerbeycanî deng dikin û di pasaporatên xwe de nivîsîne Azerbeycanî.

BERXWEDAN: Di Otonomîya kurdi de çend navçe hebûn?

M. S. BABAYÊV: Sê navçeyên tenê di hundirê Otonomîya Kurdi de hebûn.

BERXWEDAN: Sedemên rawestandina Otonomîya Kurdi çibûn?

M. S. BABAYÊV: Dema ku leş-

kerên Îranê ketine bajarê Tîblîsê, serleşkerê wan kurd bû. Ji ber vê sedemê Stalin heyfa xwe ji me hilani, bi vî cûreyî te gotin, lê hema gelek pîrsên kûr ên politîkî wê çaxê bûne sedemên hilweşandina Otonomîyê.

BERXWEDAN: Weki em têgihiştin, koçkirina we weki Trajidiyekê bû. Pîr bi zor û zehmet bû. Ji ber ku hûn ji di nava vê koçkirinê de bûm, bi hezarê kilometran dûrî welatê xwe diketin. Kes bi we nedihisîya, di trênan de hûn radîzan, radibûn û rûdiniştin. Hûn ji kereme xwe ji mere li ser vê rewşê blaxîfîn.

M. S. BABAYÊV: Bi rasti kaçkirin tişteki ne beşan e. Li Naxçivanê nêzika bist gundên me kurdan hebûn. Navên wan bi temamî nayên bira min. Belê yên ez dikarim ezê bêjim, Gelevan (gundê min bû). 87 mal têde hebûn, Şawlika, Yanix, Korkmaz, Beşîkî, Hecimkî, Qerki û Banokî. Dema koçkirinê em xistine fargonên trênan ên bona pez û dewaran hatine çêkirin. Di nava fargonan de soba danibûn, her çar mal dixistine fargonekê. Nêzika mehekê em bi rê ve çûn. Gelek mirov ji serma mirin. Mehmedî Siloyê Miho kete bin trêne. Geveza jina Bedoyê Terejî di bin trêne de ling hatin birrin. Geleki zarok ji di wê rewşa xerab de mirin. Her heft rojan carekê em dibirin serşokê, jineke hemle ji bi me re hebû ew jin bi çî kul û hali be di trêne de zaro bû. Me navê wi danî Sirgûn, niha ez bawerim Pêncî salên xwe tîji kirine.

Dinya zivistan bû, em li stasyana Îlyê peya bûn, em birin navçeya Balxêşê. Li wê derê ji adetên me û Kazazan ne mîna hebûn. Wan nanê gîris dixwarin, me ji nanê gînim dixwar. Aş tanebûn, em mecbûr bûn ku ji wir birevin. Em revîyan û hatine gundên dora bajarê Alma-Atê, me li wir ji gelek dijiwari dîtin. Pîrek ji me, ji birçibûn û sermayê mirin. Nedihîştin em ji gundekî herin gundekî din. Vê rewşa xerab heya sala 1956'an ber dewam kir. Lê hema heya em gihane vê salê tişteki di me de nemaye, bila neyê serê tu kesî!

BERXWEDAN: Weki ku em dizanin hûn seroketiya Tevgera Yekbûn a Kurdên Sovyetistanê dikin. Em hêvîdarin ku hûn ji xwendevanên Rojnameya me re tevgera Yekbûnê bidin nasdan.

M. S. BABAYÊV: Piştî ku em koç kirin, gelek pîrs derketine holê, gelek mirovên me yên xwendevan ji li Kazaxistanê hebûn. Pîrsên weha derketine holê, gelo ma çima em koçber bûn? Çima welatê me weha belengaz bû ye?

Mirovên me yên xwendevan û bilind hatine kuştin. Weke Ezîzê Hecî Sadiq, Iskenderê Şêx Bizîni... û Paşayê Şêrin. Ev hersê rewşenbîrên me yên bilind li Leningradê, zanîngeh temam kiribûn. Di sala 1938'an de ji bo pîrsa kurdariyê çêid ketin. Ji vê sala ve KGB ew birin û hîna venegeriyan. Li Qirxistanê, şarê qizil Kaya (Kurdistanê Îranê).

Di pişt re ji me xwestin em alikariya cenga li Kurdistanê rojhilat bikin. Hingê nivîskarê me Wezirê Nadîrî hebû, em bi hevûdin re, ez û Wezirê Nadîrî, Eliyê Evdilrehman, Teymûrê

Hecî Sadiq û Teymûrê Xidirê Qereçali. Em cûn di damezirandina Komara Kurdistanê Îranê de hazirbûn. Di vê riye de gelek kes ji me mirin. Mîna Mehmedî Eliyê Temûr, em bi wê bir û baweriyê bûn ku, Kurdistan namûs û qireta meye. Kesê bê welat ew bê qirete, gelê bê welat ji ew ne tu gel e. Em bona vî welatî gelekî di nava Kurdên van deveran de xebitine.

Dem a ku Berezanîyê mezin hate vîra, em gelek rojan bi hev re geriyan. Wî ji digot çima hûn Otonomîyê naxwazîn? Em bi hev re rûniştin û me li ser vê mesela Otonomîyê deng kir. Hingê me rêxistina Yekbûn damezrand. Ez bûme serokê vê Yekbûnê. Di sala 1961'an de, em hatine Moskva, ji bo bi Xuroşov re rûnin. Wî em qebûl nekirin, lê sekreterê wî em qebûl kirin.

Em 9 kes pîre rûnistin, hingê Xuroşov biryara avakirina Otonomîya Kurdi da (li Laçînê). Lê hema liçna merkezi (Komîteya Navendi). Li Azerbeycanê gelek problem derdixistin û astengên mezin li pêşîya avakirina Otonomîyê peyda kirin. Hingê Serekwezîrê Azerbeycanê Kurd bû, Iskenderov bû, wî biryara Xuroşov qebûl nekir. Ez disa hatime cem Xuroşov, gote min sebir bikin, ezê alikariya we bikime. Demeke kin derbas bû, Xuroşov ji serokatiya Sovyetê hate avêtin.

Piştî wî Brêjnêv hat, wî bi yekcar Kurd ji bir kirin. Min gelek name ji Krêmlênê re nivîsin, lê mixabin, tu bersiv nehatin. KGB ji, gelekî li min geriya û xwest min bide sekinandin. Lê hema min ev pîrsa berneda. Min her tim, ev pîrsa davête meydanê. Gelo, çima di Sovyetê de Kurd tenê bê maf in, bê Otonomî ne? Hêdî-hêdî, ev pîrs di nava me de belav bû.

Piştî hatine Gorbatçov, demokrasi li Sovyetê bi pêşket. Ji ber vê yekê me pîrsa xwe eşkere kir. Vê pîrsa me gelekî tesir li Kurdên Sovyetê kir.

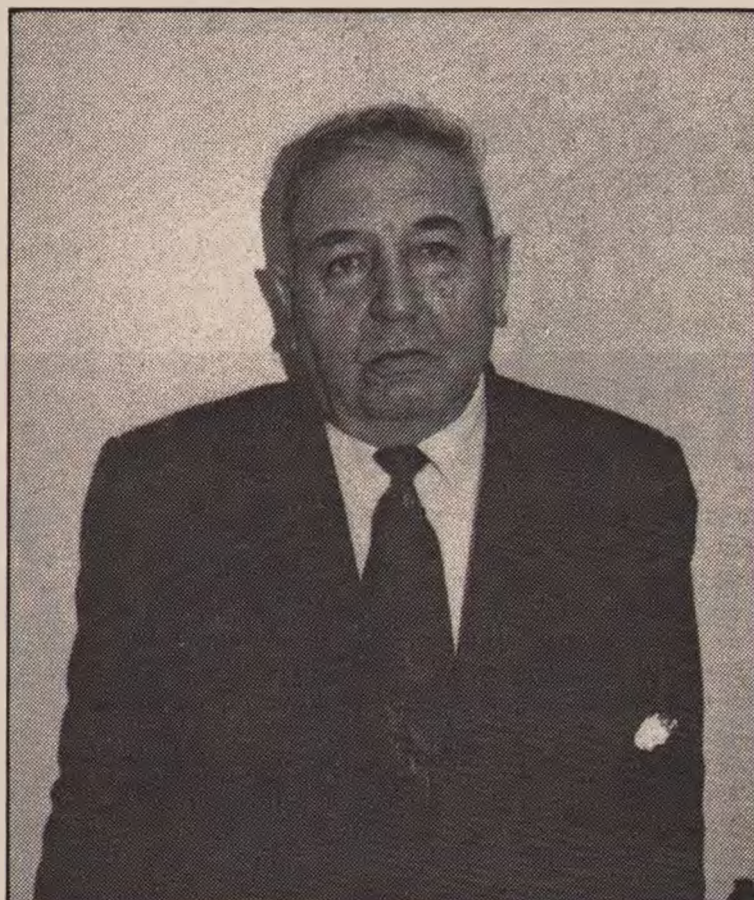
Di encama şerê Ermenî û Azerîyan, li ser pîrsa Karabaxê de, nêzika 18-20 hezar kurd ji Ermenistanê koçber bûn.

Rewşa me tevan xerab bû. Kurd li dora me civiyan û ji me çare xwestin. 3000 Kurd ji Ozbekistanê ji hatin koç kirin. Her weha 5000 ji kirxizistanê ji koç bûn. Hingê me dit ku rêxistinêk ji me re pêwîst e. Ji ber vê yekê, me di roja 20.5.1989'an de rêxistina Yekbûn bona hemû Kurdên Sovyetê saz kir.

Me pîrsa Otonomîyê hilda Moskva, em bi sekreterê Liçna Merkezi (Cêbrîkov) re rûniştin. Paşê em bi Rêvenko re ji rûniştin. Soz dane me ku, pîrsa me were pejiwandin (qebûl kirin) Niha şaxên rêxistina me li gelek deveran hene, wek Çimkent, Alma-Ata, Cambolê û Azerbeycan. Hêdî-hêdî ji em rêxistina xwe fireh dikin.

BERXWEDAN: Bê guman hûn vê Otonomîyê bi erdeki ve girêdidin. Hûn çiqasî vê pîrsê objektîv dibinin. Gelo, di şertê mesela Karabaxê de, hûn navçeya Laçînê ji vê Otonomîyê re objektîv dibinin?

M. S. BABAYÊV: Gereke her kes here ser axa xwe. Moskva ji vê yekê ji me re dibêje. Na, ku ev nebe, emê rîyeke din bibinin.

BERXWEDAN: Gelo rêxistina Yekbûn, a tevayê Kurdên Sovyetê xwe dibîne.

M. S. BABAYÊV: Erê, teşkilata Yekbûn, mesûliyeta hemû kurdên Sovyetê dike. Du civînan me yên mezin çêbûne, Konfiransê hatîye çêkirin, weha ji du meş û xwepêşdan (demonstrasyon) hatine çêkirin. Bi hezaran mirov tîkili nava van xebatan bûne. Di Konfiransa Yekbûnê de ez serok hatime hilbijartin.

BERXWEDAN: Vê dema dewiyê pîrsê di nava me kurdan de belav bûye. Helbet kesên ev pîrsa derxistine, yekîtiya gelê me naxwazîn, dixwazîn gel ji hev belav bikin. Vê pîrsê bi navê "miletê" Yezidî dixwazîn pêş ve bibin. Dibêjin Yezidî milleteki din in, ne kurd in, hûn di derheqa vê yekê de ci dibêjin.

M. S. BABAYÊV: Êzîdîti, dineke (oleke). Misilmantî ji dineke. Pîr millet hene xwediyê du dinan in. Kesên ku dixwazîn vê pîrsê belav bikin, li diji yekîtiya gelê kurd in. Bi rasti ez ecêbmayî dimînim, wê çawa Êzîdî ji Kurdan cûda bibin, wê zîmanekî din ji kuderê binin. Zîmanê me, nejadê me, xwîna me yek e. Em bi hev ve girêdayîne mirovê bi navê din xwe ji Kurdîtiyê dîr bixe ew şaşîti û xwerabiyeke gelekî mezin e. Tu ferq di navbera me de tune ye. Berî her tiştî em hemî Kurd in yek xwîn û yek millet in.

BERXWEDAN: Weki hûn dizanin ev 7 sal in, li Bakurê Kurdistanê şerê çekdari ji bo serxwebûn û azadiya Kurdistanê dest pêkirtîye. Ji 15'ê Tebaxa 1984'an û heya roja îroj ser berdewame. Gelo, wî şerî çiqasî tesîra xwe li ser we çêkir, çawa hûn pê dihesin ku, mala we ya mezin ava dibe, dilê we çawa ji vê pîrsê re lêdixe? Bir û baweriyên we bi vî şerê di bin seroketiya PKK de heya Kuderê ne?

M. S. BABAYÊV: Ev şerê ku hûn dikine, hêviya bav û kalên me pêktîne. Hêviya Şêx SEÎD, Simko AXA, Şêx Mehmed, Qadî Mihemed û Barazani pêktîne. Hesreta di dilê wan de dertine.

Berî demekê ez li Kurdistanê Bakur bûm (Kurdistanê di bin destê Tirkîyê de), min her tişt bi çavên xwe dîtin. Bi rasti şerê ku PKK dike, serê Kurdan bilind dike, qîret û namûsa wan diparêze. Eger ne şerê Apoçîyan ba belkî em ji li vir nema bana. Dem a ku ez çûme welêt, mirovên me tev bi min re digotin: "Em bi qurbana Apoçîyan bin. Eger ne ewbana wê dewleta Tirk em bixwarana, wê em wenda bikirina" Gerillayên PKK cesareteke mezin dane gelê Kurd. Tesî-

rên gelek mezin, we li Kurdên Sovyetê ji kirine. Bi hebûna we, em jiyan dibin. Ki çî dibêje bila bêje, rîya we heya dawiyê rast e. We çî kiriye, rast kiriye, we qeder û hatina kurdan gelekî ronî û zelal kirine. Niha sibê zû weki em radibin, berê xwe didin Romê (Tirkîyê) û dibêjin "de bila xwedê pêşmergên me, egîd û mîrxaşên me. Apoçîyên me biparêze, sihet û quwetê bide wan..."

BERXWEDAN: Niha gelek gotînen mîna "Şerê çekdari, ji bo xelasiya Kurdistanê ne di cih de ye. Divê em bi demokrasîyê xwe bigihin. azadiyê" tînin kirin. Em ji dibînin ku, iro faşîzm demokrasîyê napejirîne, em bêgav di-minin şerê çekdari bilindikin. Nerîna we di derheqê vê yekê de çî ye?

M. S. BABAYÊV: Di bir û bawerîya min de, ew mirovê dibêje wê Kurdistanê bê şer û zorê ava bibe, gelekî şaş e. Heya ku zarok negirî, dayik pêşîra xwe nade ber deve wi.

Ma ji bo çî iro Emerîka bi politîk û demokrasî Saddam ji Kuweytê dernaxe? Çî gihaye Emerîka ku ji bo Kuweytê şerek bi Îraqê re daniye? Bila wi ji sebir bikira û hêdî-hêdî, di 2-3 salan de Îraq ji Kuweytê derxista. Çima nekîr? Naxwe, di her cihî de demokrasî bi kar nayê.

Ev bêhtirî 40 salîye Erebbî nîkarîne bi demokrasî û aşîtiyê Filistinê rizgar bikin.

Bê xwîn rijandin Kurdistan serbi-xwe nabe. Bila nivî ji me were kuştin, yê bîminin wê serbilind û azad bijin. Çî dibe bila bibe, gîring e em Kurdistanê rizgar bikin.

BERXWEDAN: Bi navê Rojnameya Berxwedan em sipasiyên xwe ji we re pêşkêş dikin, bona vê hevpeyvîne. Li dawiyê heke tu gotînen we hene, fêrmo. Emê di rîya Berxwedanê re bigihin gelê Kurd.

M. S. BABAYÊV: Ez ji bona vê roportajê we gelek sipas dikim. Hêvîdarim ku, tîkiliyên me xurt bibin. Bila hejmarên Berxwedana we bigihêjin nava destên me.

Nebêjin em bi tenê ne, ne tenê em alî we dikin, na! Em hazir in xwîna xwe ji bidin we. Çîku hûn xwîna xwe didine me, didine Kurdistanê. Silavên me tevan bi gihînin APO, heval Abdullah Serokê Kurdan. Jêre bêjin, gelek ji Kurdên Sovyetê dibêjin "Xwedê imrê me kêr bike û tîxe ser imrê APO..." xwedê bi wan pêşmergan re be. Ew camêrên bi qîret û namûs, ên ku bi şev û rojan sîleh li ser mîllê wan e. Aferîn ji wan re, bila em qurbana şehîdan bin. Disa dibêjim, hûn ne bi tenê ne, em bi rih û canê xwe bi were ne.

Çand * Pîşe * Wêje

Şehîd bûna Feqe Elî û serhildana Temo

Ehmedê Xanî

Ji nişkê ve deri têtê kutan. Serleşkerê (qumîtan) li hundir, ê ku radio daye ber guhê xwe û li nûçeya BBC guhdarî dike. Bi dengekî qebe fermana xwe da:

- Fermo, derbasî hundir be.

Leşkerê dergevan, ê kû bi nîjadê xwe Kurd e, Temo amade dibe û bi wê ziman giraniya xwe dibêje qumîtan:

- Qum... qum... qum...

Dixwaze bêje qumîtan, lê hema ji ber sawa serleşkerê xwe, ziman hew digeriya. Qumîtan ew birrî û bi hêrs got:

- Te ci qume-qume, îbne kurê ibnan. Çi bû, zû bêje.

Ziman di devê Temo de dibe gulok, çav sor dibin, tu namîne ku xwîn bigirî. Hina di jiyana xwe de nebihistiye ku kesekî ev gotina dijûn pêre kiriye. Li aliyekî din jî, ev nêzika salekê bûye ku diya xwe ya nexweş neditiye. Çiqas bira wê kiriye! Ji lew re wê yekê ezman bi ser serê wî de ani xwar. Hêrs bû, girgîn bû, lê mixabin ew cegerdariya pê re tunebû ku bi rûyê qumîtan de biteqîne. Lewma disa birînek di dilê xwe de vekir û weha got:

"Kûnde oxlu kûnde tu û Ata Tirkê tenê... Ma ez nizanim keça te niha xwe li kisan diskotekê dikşîne..." Di dilê xwe de û bîyî ku kesî bi xwe biheşîne digot. Di vê domanê de, ku hema kêliyê ji derbas nekir. Qumîtan rabû ser piyan, ber bi Temo ve hat û gotê:

- Ap... Ap...

Qumîtan vecinîqî, xwîn di dil de miçiqî û got:

- Apocî! (Bi dengekî bilind)

- Na, qumî... qumîtan

Qumîtan hêrsa wê tîrsa ji Apociyan bi rûyê Temo ve diteqîne. Kulmisteke xurt di serê wî de lêdixe, tu namîne ku diran werin şikandin. Herdû destan li gerdana wî dide hev û dibêje:

- Çi bû, ey min di xûşka te (?)! Ma kesî tu tîrsan di?

- Mî... mî... min, ap... apê Eli ji bo te a... a... anî.

Dema ku qumîtan tîgihîşt, Temo Feqe Elî, xoceyê wê deverê, imamê mizgeftê aniye, dilê wî vehisiya, bîhneke dirêj keşand û berda. Çû li ser kursiya xwe rûnişt û gote Temo:

- Bila Xoce efendi derbasî hundir be.

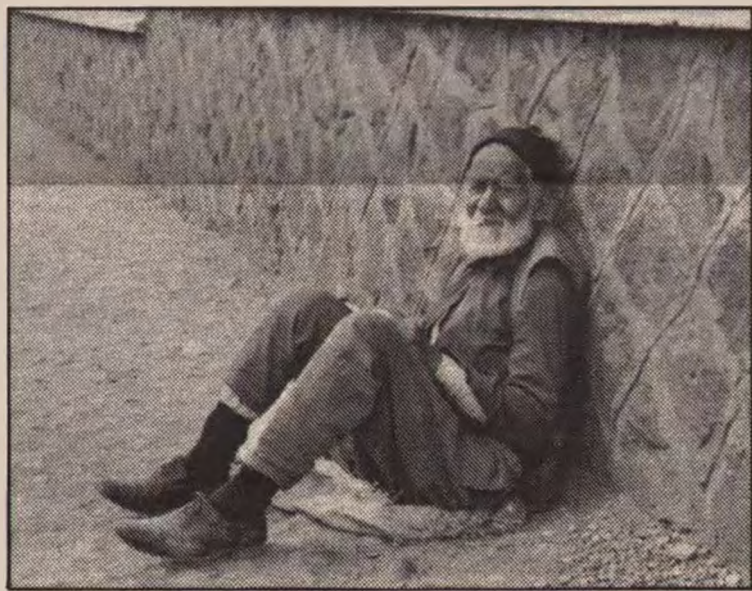
Weki ku qumîtan ji hinde çavkaniyên xwe yê taybetî agahdar bûye ku, Feqe Elî bangeşî û propagandeyê ji şervanên PKK re dike. Gelek caran jî, wî bi xwe di nîmêjên roja inê de, li mizgeftê belavokên Apociyan belavkirine. Di xutbeyên xwe de ji rejîma Tirk a faşist pişangê kiriye û banga şer li dijî dagirkerên Tirk hildaye. Hin jê bêtir, ev xoce jî bo rûmetiya şehidan berî xutbeya nîmêja inê, kêliyê li ser giyanê şehidên Kurdistanê disekine û di pişt re

dest bi xutbeya xwe ya ku naverok tev li ser rewşa welat û şerê serxwebûn û azadiyê.

Gelek caran Feqe Elî di xutbeya xwe de, hevokên weha dihanin ziman:

"Dem dema rabûnêye, dema şerf û namûsêye. We bi xwe dît, vî dijimini namûs bi me ve nehişt. Li ber van çavan li xûşk û keçên me li wan siwar dibin, wan tazi dikin û namûsê tinin pereyekî.

Welat bû, ew jî di dest me girtin. Şeref bû, ew jî riswa kirin. Jiyan bû, ew jî bi me kirin doje û cihenem. Tiştê bi nehiştin, emê jî bo çî bitirsîn?! Giring e em heya dawiyê bi PKK ve bîne girêdan. Çi ku ew şeref û namûsa me diparêzin... Mirin heye tîrs tune... Bi axaftinên weha şênîyê wan deveran radikir ser piyan û bi rastî nedizani wateya tîrsê çîye.

Ji ber van sedeman qumîtan guman dikir ku ew jî hêla PKK ve mîna berpirsiyarekî Koma Gel hatiye hilbijartin. Lewma dema ku Feqe Elî derbasî hundir bû, wî awirên tûj lê kişandin û di pişt re gotê:

- Feqe Eliyê Apocî tu yî (Bi rûçikekî tîrş)?

Feqe Elî sing dagirt û serê xwe hilda jor, got:

- Apocî! (digel kenekî sivik) Bi xwedê min gelek caran hewl da xwe, lê hema ez nepejirandim (qebûlnekirim).

- Çima tu qebûl nekirin?

- Ji xwe bipirs!

- Yanî çawa?

Li vir Feqe Elî tîzbiya xwe ya sê malik derdixe, hêdi-hêdi dikşîne û dibêje qumîtanê ku li hember bilindiya Feqe Elî pir nizimbûye:

- Hûn baş dizanin ku yê bibe Apocî divê mîna şeran be. Dema ku bimeşe, divê erd di bin de biheje. Yê ku bibe Apocî divê bikanibe ordiyekê bibizdine. Dema ku hate girtin jî, xwesariyê nepejirine û li dijî koletiyê, eger were xwestin jiyana xwe bide. Lê belê, ji wê mirinê jî jiyane peyda bike. Yê ku bibe Apocî, divê berî her tiştî dema ku kete şer

mîna brûskê be, ji ser vî çiyayî, di kêliyê de xwe bigihîne ser pozê çiyayê din. Sitrek ya reb (xwedêyo tu me biparêzî)! Dema ku qumîtanê mîna te bi dest xwe ve tinin (û rihê xwe duxrine)... Kes nizanê bi çî awahî laşê wî bi fişekan digihînin ezmanan. Ruh şêrine qumîtan, bila te qumîtanê berî xwe bidita çawa di vî newalê de (û bi tiliya xwe newalê şanî qumîtan dike) bûbû qije-qija wî, bi navê teyî (û ji nişkê ve disekine)... Navê te bi xêr?

Li vir qumîtan hêrs dibe. ketibû xeyalan, çawa ku Apocî didine şopa wî, digirin û li qada gund ceza dikin:

- Bibêje, bi wî qumîtanî çî kirin? (bi dengekî bilind).

- Tiştê nekirin qumîtan, tenê zimanê wî hilkişandin û di kûna wî ve kirin. (Feqe Elî vî gotina

xwe bi nermî dike)

Belê, berî vî demekê serleşkerê Tirk jî hêla Apociyan ve û bi biryarên dadgeha gel hatibû cezakirin. Lê ne bi vî awahê ku Feqe Elî dibêje. Kama (meqseda) Feqe Elî ew bû ku, wî bi tîrsine û bi bîr û baweriyên wî bilize.

Bi qandî ku Qumîtan bi axaftina Feqe Elî ve hatibû girêdan, tu nema bû ku derpeyê xwe tîji(?) bike. Hema bi qir deng li dergevanê xwe Temo kir:

- Hey Kopek oxlu kopek (kûçik kurê kûçikan), tu li Kuderê yî! Zû vî gawirî derxe derve.

Temo Feqe Elî dertine derve. Lê dilê Temo pir bi Feqe Elî deşewûte. Çav tîji hêstir dibin, melûl dibe û li der ve dibêje Feqe:

- Min biborîne Apê Eli, tiştê di dest min de nine ez ali te bikim. Ez jî pir zorê dikşînim, lê hema...

Feqe Elî gotina wî qut dike û dibêje:

- Lê hema çî! Tu qimeta namûsê nizanî. Rojê bêtirî deh caran, çî peyvên dijûn hene bi dê û xûşkên te re dike. Tu hin çî dibêje bi min giran tî! Ha... here xwe bi qurbane van xortan bike, her yek mîna pilingekiye. Ne qumîtan û

ne ji Turgût Ozal ê wan, keş nikarê tiliya xwe dirêji wan bike. Qey zihar tu ji dibêji ez mîr im!

Bi vî gotina Feqe Elî re, hinekî Temo bi ser xwe ve mijûl dibe. kuştin. Ew jî dizane ku, jiyana gerilla tenê jiyana e.

Xwe diavêje destên Feqe Elî, hinek dilop hêstir bi ser de dibarîne û dibêje:

- Ez rojê den caran dikevime bin erdê, namûs bi min nema, ez ji te rica dikim, vî rewşa min çareser bike. Heke ez çareyekê ji vî rewşa xwe re nebinim, ezê xwe bikujim.

Feqe Elî, birinek di dil de vebû. Pozê wî jî şewûti, dizanî rewşa ku Temo tede diji ji mirinê xerabtir e. Ne Temo tenê, lê belê her kesê ku leşkeriyê ji dewleta Tirk re dike birina wî bi vî eşê jan dide. Ji ber ku Feqe Elî ji dermanekî bêtir tu derman ji Temo re nedidit. Çawa dikir û nedikir, ji bili riyeke tu re nedihatîn xuya kirin.

Li çavên Temo nihêrî, dît ku herdu tîji hêstir bûne, histu xwar bûye, gerdên şikestiyê. Destê xwe da ser serê wî, enî ramûsand, dest gavaştin û gotê:

- Gelek sed sal derbasbûn, hina jî em vî benamûsiyê dipejirînin û çavên xwe jê re ditewînin. Koçgîrî, Zilan, Dêrsim, Şêx Seid û Seyid Riza nayêne bira te. Li Diyarbekra mal şewûti bi darve kirin. Gelo, ma me kevir û kuç bi ezmanan werkirine?! Ez nizanime çî bi serê me hatiye, em çî kes in, ji bo çî vî koletiyê qebûl dikin...? Şê mame, nema dizanim binasim, mirovê Kurd çî kes e. Sileha xwe dide dest me û pê li me dixê. Kûçikan bi kûçikan bikuje. Belê, dixwazin disa me bi me bidin kuştin. Gelê, ev tîfinga ji bo çî dane dest te (bi Temo re), bî guman ji bo ku tu, kalemêreki mîna min bikujî, ji bo ku tu mirovekî ji xwîna xwe bikujî, ji bo ku tu bûkan bî zava bihêlî, ew jî bi kêfa xwe li wê bûkê siwar bin û pê bilizin. De here, te ci qezenc kir, ji benamûsiyê bêtir çî bi dest te ket?! An jî wê te mîna segan berdine ser pêşmergên PKK, kî ji we bimîre, ew fêdeyê dibînin. Lê hema yê PKK Şehîd in, wê ev çiyana (tiliya xwe direji çiyana dike) seriyê xwe jêre bitewînin. Lê tu, wê tu mîna van kûçikan bimîrî, tu kes li te napirse. De bîje min, wê encam çî be?

Di vî domanê de Temo bû mîna barûda kutandî. Çav sor bûn, carekê bi tîfingê ve nihêrê, cara din jî bi Feqe Eliyê ku tayek rih reşnema ye, heya bi biriyar be ji reşbûne. Di Kêliyê de, xwe

ajote sih salên buhîrî, hovîtiya dijmin anî ber çavên xwe, dît ku bi rastî maf di dest Feqe Elî de ye. Mîna şêreki, tîfing rakire ser tetikê, li surgiyê xist û gote Feqe:

- Ezê vî Anadolî bikujim, min biryar stand. Tu dikarî min bigihîni hevalan.

Feqe Elî li dorê xwe meyzand û got:

- Belê (bi dengekî nizm), lê hema emê van kûçikên di vî xanî de çawa bikin?

Temo çavekî li xênî dixê û dibêje:

- Ezê wan jî bikujim.

- Tu dikarî?

- Wey... wey, dema ku ez xwedan namûsa xwe bin, ezê her dehan bikime laş.

- Roj roja namûsê ye yawrum. Mirov carekê tenê tî dinê, êdi bese van gawiran bi me listin.

Li vir qumîtan deng li Temo dike!

- Eseg Temo, bila îbne Eli derbasî hundir be.

Bastonek di dest qumîtan de bû. Dixwest Temo bi xwe Feqe Elî di bin lê danê de, baston da dest Temo û got:

- Bigir, ji min re vî çar caran tobekirin bide, bila bizanibe dema em li yekî werin xwzebê, em çavên wî di kûna wî re derdixin.

Temo baston negirt, qumîtan xeyidî, hêrs bû û got:

- Bigir olan!

Temo çav di çavan de çik kirin û got:

- Na!

Hingê qumîtan rabû ser lingekî û bî dilovani baston di serê Feqe Elî de lêxist. Bîyî ku tu deng ji Feqe derkeve, kete xwar.

Hema mîna pilingan, Temo tiliya xwe da ser tetikê û fişeka yekemin berda eniya qumîtan, li erdê hate ramedandin. Seriyê qumîtan bi wê berikê re kire du perçe.

Dema ku deng bi tîfinga G3 ket, Leşkerên di xaniyê din de xwe bi hundir werkirin, lê Temo xwe ji wan re ji amade kiribû. Ew ji li ser hevûdin kirin laş.

Temo xwar dibe ku Feqe Elî rake, dinêre deng jê dernakeve:

- Feqe Elî... Feqe Elî...! (bi bang)

Heya ku hêla Temo heye bang dike "Feqe Elî, rabe min her yanzdeh kirin laş...". Rabe min bigihîne hevalan...

Têra xwe, Temo berdide giri, Feqe Elî daveje ser piştê xwe û berê karwanê xwe dide gund. Dimeşe û dibêje:

"Min heyfa te hilani Feqe Elî, bila dilê te rihet bibe."

ENÎŞKA RÊZIMANÎ

D. Rewanî

4 - Ji bo bernava EW
(kom)

Nimûne:

Direvin: Ew direvin:
Ew....in

Ditirsîn: Ew ditirsîn:
Ew....in

Lê dema Ku ew bi Xwe
rastî van bûyeran (rev, tirs)
neyên û hineke din rastî
werinin. Hingê weha tê nivîsandin:

Nimûne:

Direvinin: Ew direvinin:
Ew....inin

Ditirsînin: Ew ditirsînin:
Ew....inin

Yanî, ew hinek kesên din
direvinin û ditirsînin

5- Ji bo bernava EM:

Nimûne:

Direvin: Em direvin:
Em....in

Ditirsîn: Em ditirsîn:
Em....in

Lê dema ku em bi xwe
nerevin û netirsîn, hineke
din rastî rev û tirsê binin,
weha te nivîsandin:

Nimûne:

Direvinin: Em direvinin:
Em....inin

Ditirsînin: Em ditirsînin:
Em....inin

Yanî em hineke din ditirsînin
û direvinin

6- Ji bo bernava HÛN:

Ev ji weke Ew (kom) û
Em e

Ji bo pêşerojê (dema ji pê re):

Da ku rewşa hevokê ya demî
bibe Pêşeroj em van tîpan
(ê, wê) li dû bernava kesani
(demîr şexsî) dinivîsin:

Nimûne:

Ez ê herim şer
Ez wê herim şer
Ango ji niha û pêre ezê
biçim (herim) şer, dibe ku
piştî keliyeke din be jî.

Nimûne:

Ez ê herim şer: Ez...im

Hûn ê herin şer: Hûn...in
Tu ê herî şer: Tu...î
Ew ê here şer: Ew...e
Em ê herin şer: Em...in
Ew ê herin şer: Ew...in

Nimûneyeke din:

Ez ê şer bikim
Hûn ê şer bikin
Tu ê şer biki
Ew ê şer bikin
Em ê şer bikin
Ew ê şer bike

Her dem (im, in, î, i, in,
in) bi pişkê (fil) ve tên
gîrêdan.

Gelek caran li şûna Tu ê,
Tuyê tê nivîsandin. Ew jî ji
ber ku Tu tîpa wî ya dawiyê
dengdar e (u). Di Kurdî de ji
du tîpên deng dar li dû hev
nayên nivîsandin.

Hinde caran tîpa ê ne ji
bo pêşerojê tê. Lê belê ji bo
Lavijê tê nivîsandin:

Nimûne:

Min ê ew bigirta
Te ê ew bigirta
Wî ê ew bigirta
Me ê ew bigirta
We ê ew bigirta
Wan ê ew bigirta
Ev ê ji bo barnavên (Min,
Te, Wî, Me, We, Wan) tê
nivîsandin. Ji bo barnavên
(Ez, Hûn, Tu, Ew -fer, Ew-
kom, Em) nayê nivîsandin.

"Min serê Xwe hilda û
got: Ez ê vê tariyê biçirînim.
Ez ê vê Zilm û Zordariyê ji
ser xwe hilinim. Hûnê jî ali
mim bikin, ji bo ku dijmin
nikaribe êdî li hember me li
ber xwe bide. Ew ê hêza xwe
ya leşkerî ji ser xaka welatê
me, Kurdistan bikişîne. Em
ê bi hev re dengê xwe bilind
bikin û bibêjin: Biji Kurdis-
tan! Bimre emperyalizm!
Dagirker ê(wê) têra xwe
lêdanê ji dest me bixwe û li
dawiye wê(ê) bizanibe ku,
politika wî heya niha rast
nehatiye meşandin..."

Gelek caran di hevokan
de li şûna bernav, nav tê
nivîsandin.

Nimûne:

Dijmin (ew)...bide
Dagirker (ew)...bixwe, bi-
zanibe

Seîdê Îbo hate kuştin

Roja 18.01 1991'ê bi gulleya xayî-
nan, bi destê hêzên reş, li paytexta
Ermenistanê bajarê Rewanê (Yerî-
van) doktor û profesor Seîdê ÎBO çû
ser heqîya xwe. Bi bihistina vî nûçeyê
dîlsari û reşîyeke mezin xwe girêda.
Hemû kesên mirovperwer jî vî bî
dadiya dijî mirovatiyê kin û nefreteke
mezin nişandan.

Seîdê ÎBO, roja 8'ê Gulanê sala
1924'an li gundê Vêrinxatanarexê
navçeya Işmîyatzinê, li Ermenistanê
çavê xwe li ser jiyane verkirine. Tevî
hemû zoriyên jiyane û penahberiya
malbatê hêviya bavê wî ew bû ku Seîd
xwendina bilind hilgire û xizmeta
gelê xwe bike. Seîd li hêviyên bavê
xwe xwedî derket û bi serkevtinê heta
sala 1915'an derbasê universitê para
doktoriyê bû. Sala 1957'an xwendina
xwe kutand û dest bi xebatê kir. Hêdi
hêdi di xwendina xwe de bilind bû
heta bû xwediyê diploma doktoriyê û
di universita Rewanê de bû profesore
doktoriya zarokan û serokatiya wî
beşê universitê jî kir.

Seîdê ÎBO di nava nexweşî û
zoriyên jiyane de, bi pîrsa hebûna
kurdan ve mezin bûbû, lewma hîna di
xortaniya xwe de sala 1938 dest bi
nivîsandina helbestan kir. Ji wê rojê
ve jî gihîştibû vî bîr û baweriyê, ku
giring e Kurd hebûna çanda xwe
biparêzên, zimanê xwe xwedî bikin û
hemû pîrsên diroka xwe ronî bikin.
Van pîrsan li ba Seîdê ÎBO girêdan û
serbilindiyê mezin bi zimanê Kurdî
ve pêşde dihanin lewma di helbesteke
xwe de, dermase ziman de weha
dibêje:

**Kî zimanê xwe bîr bike
Şîrê dayka xwe bîr dike**

Di jîna xwe de, Seîdê ÎBO gelek
berhemên heja yê zanistîya dok-
toriyê û li ser tore û çanda Kurdî
nivîsine ew jî bi rêzê ev in: Qurna min
(helbest) Duriyan (Karte çirok), Bist
salên din (Poem), Sinem (helbest û
poem), Kurdê Rêwî (Roman), Azadi
(helbest).

Di biratiya Kurd û Ermenîyan de,
Seîdê ÎBO bingeşên xurt li ser rîya
rast ava dikirin û herdemê digot:
"Em herdu gel, Kurd û Ermenî birin-
darê şûreki ne ew jî berê me jêre digot
Roma Reş, niha jî hin reşîr bûye,
bûye faşîst, xwînwar û bi xelekên

Seîdê ÎBO li gel jîna xwe Naza ÎBO

Wêne: Berxwedan

nûh qirkirina gelên me didomîne".

Bi bîr û baweriyên xwe yê zelal,
ronak û demokrat jî hêla hemû miro-
vên baş ve dihatê hezkirin. Lewma jî
meşa bi cendekê Seîdê ÎBO re, bû
mîna protestoyeke li hemberê mirov-
kuj û serserîyan. Bi haziriya bêhtirê
5000 mirov jî gelê Ermenî û Kurd
dema cendekê Seîd li gundê Kurereze
dane axê gelek gotin û helbest hatin
xwendin. Di serî de serkarê instuta
doktoriyê li Rewanê Vîlên AKO-
PYAN li ser huner û zanîna Seîd
xeber da û di nava deng kirina xwe de
weha got: "Şerîyeke gelekî mezin e
bona me ku, zarên Kurdan yê heja
mîna Seîd li ser axa Ermenistanê
werin kuştin". Dûre dost û hezkiriyên
Seîd yê helbestvan û nivîskar Fêrikê
ÛSIF, Wezîrê EŞO û Korlênê ÇA-
ÇANÎ deng kirin û perçeyên helbes-

tan di derheqê Seîd de xwendin.

Helbestvan û nivîskare heja Çer-
kezê REŞ bi hêrs û şewatiyê dijwar
xeber da: "Erê em Kurd in, heta
dengê min heye ez dibêjim: em Kurd
in û ser bilind in. Bila baş were zanin,
ew destên reş, destên gemar ew gulle
ne tenê xwestiye berde ceynîka Seîd.
Lê belê xwestiye berde ceynîka Kurd
û Kurdistanê. Na... Kurd heta dunya
heye wê hebin û zindî bimînin".
Gotinê Çerkezê REŞ bandoriyên ge-
leki heja li mirovên hazir kirin.

Careka din, em bi navê Rojnameya
Berxwedan û hemû dost û xwendevanên
xwe serxweşiyê dighinin gelê xwe yê
ku li Ermenistanê dijî, di serî de
malbat û zarên Seîd, xûşka Naza Seîd
û herdu zarên wan Mercan û Ezîz.

Zarên gelê me yê heja mîna Seîd
namirin wê tim di dilê me de bijin.

"Dengê Xwendevan" û "Dengê Xwendevanan"

Du rojnameyên "Yekîtiya Xwendekarên Welatparêzên Kurdistan" şaxên Yugoslavya û Bulgarya

Dengê Xwendevanan- Şaxê Yugoslavya

Her çendî ku şoreşa me ya rizga-
riya netewî hilpişkinê tunde û xurt
ber bi pêş ve daveje û serkevtinan
pêktîne. Her weha xebatên di nava
refên Eniya Rizgariya Netewa Kurdi-
stan (ERNK) de jî xwe digihinin
qonaxên gelekî bilind. Nimûneya me-
zintirîn jî Serhildanên Nisêbin, Cizîrê
û Mêrdîn in.

Bi vî karwanê zexim re, tevgera
xwendekari ya Kurdistanî jî xurt dibe
û bi her him û derfetên xwe jî bo
divêtiyên Kurdistanê serbixwe û
azad amade dike.

Bi rastî rola xwendekaran di şore-
şên rizgarîxwaz de ne piçûk e. Dikare
rolek e mezin jî gelek alîyan ve bilize.
Ji çekdarkirina pênivîs û zanyariyê ve
bigire û heya tu digihîji hilgirtina
tîfîngê û şervaniya li ser pozê çîyan.

Mîna ber şoreşên netewî yê li
cihanê, şoreşa me jî bi pêşengî û
seroketiya xwendekaran bi rê ve ha-
tiye birin. Ji dema Edîolojiyê ve bigire
û disa heya tu digihîji dema damezi-
randina Partiyê. Niha jî, xwendeka-
rên şoreşger rolek e mezin di seroke-
tiya xebatê de dilizin.

Li gelek welatên Sosyalîst, xwen-
dekarên me gihane wê radeya ku
bikaribin yekitiyên xwe bidamezi-
rin. Niha, yekitiyên ku hatine dame-
zirandin, li van welatan in: Şaxên
Yekîtiya Xwendekarên Welatparêzên
Kurdistan (YXWK) (Yekîtiya Yo-
goslavya, Sovyetê, Bulgarya, Alman-
ya) Li gelek welatên din nûnerên
Yekitiyê hene (Hingariya, Polonya,
Romanya, Çekoslovakya).

Saxê Yugoslavya û Bulgarya vî
dawiye dest bi weşandina rojnameya
Yekitiyê kirin.

Dengê Xwendevan-Şaxê Bulgarya

GAV BI GAV XAKA KURDISTAN

Êrdimeke niştiman ku bi zozanên bilind û deştên xwe yên mezin di hê nasîn

ERZIROM

- I -

NAVÊ ERDIMA ERZIROMÊ JI ÇI DIHÊ?

Êrdima Erziromê, êrdimeke me ya weha ye, ku di dirêjahiya dirokê de gelek kom û civakên mirovan li vir jiyane. Her kom û civateke mirovan a nuh, ku li êrdimê xwe bi cih kiriye, hemû nîrx û buhayên çandî yên kom û civaka berî xwe, tune kiriye. Ji ber vê yekê ji Erzirom bi gelek navên cûrbecûr hatiye bi nav kirin û nimandin. Gava êrdim di bin serdestiya Farisan (Persan) de bû, bi navên "Kalikala" û "Teodospolis" hatiye navdan. Navê ku xwe gihandiye heya rojen me yên niha, ji dema serdestiya Bizansiyan maye; ev, di çavkeşiyên diroki de weha di hê xweya kirin. Di wê demê de Bizansi navê "Erzen" li êrdimê kiribûn. Piştî Bizansiyan, demêke dirêj Erebi êrdimê kirin bin serdestiya xwe. Ji bo Erziromê, navê "Erzeni Rom" (Erzena Romîyan) bikaranîn.

Piştî ku li êrdimê serdestiya Tirkan pêşveçû, navê êrdimê ji ziviri "Erzurum"ê. Di nava gelê Kurd de navê êrdimê, "Erzirom" di hê zanin û bi lîv kirin. Navek din nayê zanin.

DİROKA KURTA A ÊRDIMA ERZIROMÊ

Ji aliyê çî kesan hina nehatiye zanin, kengê Erzirom hatiye avakirin. Lê di hê zanin, ku cara pêşemîn Urartuyan Erziromê ji bo rûniştinê vekirî-

bavpîrên Kurdan, angî Medan.

Di sala 555'ê berî zayînê de Faris, êriş birin ser Medan û wan şikênandin. Serdesti û bandûriya Farisan ji sedsala 7'ê berî zayînê heya 422'ê piştî zayînê doma. Ev domana serdestiyê bi salên dirêj doma. Di vê domana serdestiya dirêj de, gelek millet li kêleka hevûdu û bi hev re jiyân.

Gava Skenderê Mezin derketi sefera Asiya ye, imparatoriya Persan ji hilweşand. Lê wan erdên bi çîyan ên ku Erzirom ji tevli wan bû, ne-anî ber bala xwe, û ji ber derbas bû. Bi vî awahî li êrdimê valahiyeke otorîteyê derkete holê. Selokidi feyde ji vê nebûna otorîteyê standin. Li kêleka wan Part ji demêke serdestiya xwe dagerandin. Piştî van herdu hêzan, Romayî bûn hêza serdest li êrdimê. Di salên serdestiya Romayîyan de, gelek caran şerên giran di navbera Romayî û Sasaniyan de çêbûn. Di encama van cengan de, imparatoriya Romayî bû du bir, û perçe bû. Ji herdu şaxan, a hebûna xwe domandi, bûn Bizansi. Erişên Sasaniyan di dema Bizansiyan de ji doman. Car bi caran Erziromê vegirtin, car bi caran ji bi bedela Erziromê hinde tişt ji Bizansiyan standin û hiştin ku Bizansi gaven paş ve biavêjin. Ev doman, bê şer û ceng derbas nebûn. Heya dema serdestiya artêşên islami ev şer û ceng xwe bi diwarî domandin.

Li hemberê erişên artêşên islami, Bizansi ji xebitûn ku serdestiya xwe

dawiyê de Erzirom, ma di bin serdestiya Bizansiyan de.

Piştî ku Tirkên Selçûki Bizansiyan binketi kirin, Erzirom ji kete bin hikmê Tirkan. Li êrdimê hinde elên û eşişên Tirkan ên babeti ji hebûna xwe domandin. Di sala 1514'an de sultan Yavuz Selim êrdima Erziromê ji tevli axên imparatoriya Osmani kir. Di sala 1829'an de Rûsî, Erziromê ji vegirtina Tirkan xilas kirin û anin bin kontrola xwe. Ev vegirtina nuh bi nêzikahî 70 rojan doma. Erzirom paşê di navbera salên 1877 û 1878'an de, bi nêzikahî 8 mehan Erzirom, kete bin vegirtina Rûsan û kontrola Ermeniyan de. Di Şerê Cihanê yê Yekemîn de Rûsî, careke din Erziromê biqasî 25 mehan vegirtin. Roja 12'ê Adarê 1918'an de Erzirom, di dawiyê de kete bin hikmê Osmaniyan.

REWŞA ERDNÎGARÎ YA ÊRDIMA ERZIROMÊ

Erzirom, deverêki eyaleta me Serhedan e. Bi êrdimê Serhedan, Ararad, Mûş, Çewlik, Erzincan û bajarên Tirkîyê Gûmûşxane, Rîze û Artvinê re xwedî tixûb e. Li nîqtêya destpêka avên Çorûh, Ferad û Arasê avabûye. Li ser erdekî ji 25.066 km² mezin, ava bûye. Ji sedî 68, erdê Erziromê weke beyar, çayir û mergeyan di hê bikaranîn. Ji erdên heyî, li ser bigasî ji sedî 18, hilberina giyayî di hê kirin.

Çiyayên Erziromê:

Çiyayên Rîzeyê: Ev çiya, tixûbên Erziromê yên bi Rîze re çêdikin. Dirêjahiyên çiyayên êrdima Behra Reş ên li Rojhilatê ne. Ji bakur ve erdima Erziromê dipêçin. Ev çiya rê nadin. Xala bilindtirin a van çîyan, 3.937 metre ye. Kendalên li bakurê van çîyan gelekî raser û dik in. Çiya bi geli û newalên kûr, perçe bûne.

Çiyayên Bakurê Anatoliya: Rêzên hundurî yên van çîyan dikevin ser erdê Erziromê. Xala destpêkê ya van çiyayên rêzin, ji Çiyayên Kopê destpêdike. Ji Çiyayên Bakurê Anatoliya, ev çiyayên li jêr, bilindahiyên pêwîst in: Çiyayên Kopê, Çiyayên Coşanê, Çiyayê Bextan, Çiyayê Cêcanê, Çiyayê Bazê Spi, Çiyayê Çolê Yeseerê, Çiyayê Tosikê, Çiyayê Ortuzu, Çi-

yayên Gawûrî, Çiyayê Mescidê, Çiyayê Dûmlû, Çiyayê Kevokî, Çiyayên Qargapazari, Çiyayên Palandokenê, Çiyayên Kalê Şivên, Çiyayên Bavê Heseni û Çiyayê Gulan.

Çiyayên Ava Reş û Arasê: Dikevin rojavayê êrdima Erziromê. Weke dirêjahiyên Çiyayên Mûnzûr û Mercanê dirêj dibin. Li aliyê rojhilat, Çiyayên Dumanan, Palandokenê û Rihgirtîyan çêdikin. Ev çiya mîna kevanekî dizivirin. Bilindahiyên pêwîsttirin ên van çîyan ev in: Çiyayê

kilometre ye. Firehî ji li dora 13 kilometran e. Deştê Erziromê bi rêze-çiya û zozanên bilind hatiye pêçandin. Ev deşt ji sê deştan çêbûye: Deştê Gezê, Deştê Ilîca û Deştê Depxanê. Bilindahiya deştî ji deryayê, bi nêzikahî di navbera 1.750 û 1.900 metran e. Ava Reş ji Deştê Erziromê derbas dibe. Li vî deştî, zivistan gelekî dirêj û sert derbas dibin.

Deştê Hesênkelehê (Pasinler): Deştêki ku ji aliyê çiyayên bilind hatiye pêçan e. Pivana erdî biqasî 420 km² ye. Dirêjahî nêzikî 45 kilometran e. Firehî ji li dora 12 kilometran e. Deşt, bi pîrîni rast û dûz e. Ji aliyê kehnîyên avê dewlemend e. Bilindahiya ji deryayê di navbera 1.700 û 1.900 metre ye. Li vî deştî ji zivistan gelekî sert û dijwar derbas dibin. Lê di sala ji ne biqasî Deştê Erziromê. Ji Deştê Erziromê bi xêr û bertir e. Hilberineke xurt li vir dibe.

Deştê Kelehê (Ximûsê): Xwediyê derfetên avdanê yên dewlemend e. Gelekî berhem û hilberînên kîştûkalê dide. Ev deşt, binê geliya Çemê Ximûsê yê berfireh digire. Li dora 1.720 metran ji deryayê bilindtir e. Dirêjahiya vî deştê yê dimîne di tixûbên êrdima Erziromê de, nêzikî 35 kilometran e. Firehî ji pênc kilometre dirêj e. Li derveyî van deştên pêwîst, xakerastên di geliyên Avên Çorûhê, Tortûmê, Oltûyanê û Tuzlayê ji, mîna zozanan in.

Zozanên Erziromê:

Der û deverên Zozanî ji sedî 12, ji teviya erdê êrdimê digirin. Ev zozan, ji aliyê ajelvanîyê ve (xwedî-kirina dewar, pez û sewalan) gelekî pêwîst in. Ji ber vê rewşa hilberînê ya zozanan, ji der û deverên din koçer keriyên pez û sewalên xwe di hênan van zozanan ji bo çêre ye. Bi dirêjahiya mehên havînê bi hezaran pez û sewal li van zozanan diçêrin.

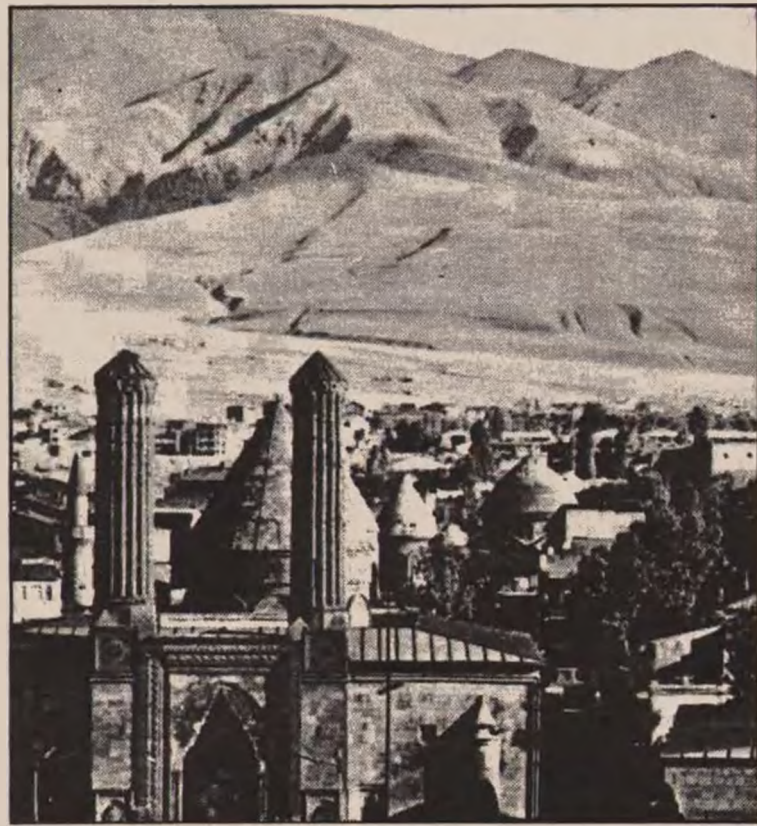
Zozanên pêwîsttirin ên li Erziromê ev in: Zozana Tekmanê (Tatosê) û zozanên li ser rêzeçiyayên hundurî. Ev zozan, ji gelek zozanên hûr û gir çêbûne, ku tev bi hevûdu ve hatine girêdan û berfireh dibin.

ne. Di sedsala 8'ê berî zayînê de, Urartu, li dora Zireya (Behra) Wanê dewleteke xurt avakirin û xwe dorfireh kirin. Di domana wê xwe-berfireh-kişî de, li ser erdê Erziromê ji, serdestiya xwe damezirandin.

Li kêleka Urartuyan, piştî şerên dijwar û xwinrijîyê Hûrî, Aşûrî û Kimmerî ji, li êrdimê dem bi dem serdestiyên xwe avakirin û hikmên xwe ajotin. Ji van hêzan di dawiyê de Aşûrî serdest bûn. Gava Aşûrî hêza serdest bûn, ji aliyê Medan ve hatin şikêndin û binketi bûn. Bi vî awahî Erzirom, kete bin hikm û doliwgeriya

biparêzin. Di navbera artêşên islami û artêşên Bizansi de gelek caran şer û cengên xwînî çêbûn. Di domana van şeran de, Erzirom ji bi tevayî rûxî û hilweşî. Di vê domanê de her weha, li êrdimê hinde gelên din ji hebûn, ku hebûna xwe hina didomandin. Ji van gelan yek ji, Ermeni bûn. Kom û civakên piçûk ji, ku girêdayê yên xurt dijiyan, car bi caran seriyên xwe hildan. Artêşên islami di vê domanê de, nekarin ji bo xwe serdestiyeke bê-nexweşî ava bikin. Di şerên di navbera wan û Bizansiyan de, hem bi ser ketin û hem ji hatin şikêstin. Di

Qonaqgormezê, Girê Latê Reş, Girê Ejderê Mezin û Çiyayê Xwecih.

Deştên Erziromê:

Li êrdima Erziromê deşt, ji sedî 4, ji teviya erdê êrdimê digirin. Xakerastên li derveyî deştan, tev zozan in. Li cihên ku dimînin di navbera newalên Ava Reş û Çemê Arasê, hûr û gir gelek deşt cih girtine. Deştên êrdimê yên pêwîsttirin ev in:

Deştê Erziromê: Deştê ku bajarê Erziromê li ser avabûye bi xwe ye. Pivana deştî, bi nêzikahî biqasî 520 km² ye. Dirêjahiya deştî nêzikî 52

Çem û Rûbarên Erziromê:

Êrdima Erziromê, ji aliyê av, çem û rûbaran heye were gotin dewlemend e. Ji ber ku ji aliyê çiya û zozanên bilind hatiye pêçandin, gelek dibare. Di mehên zivistanan de barîn, bi girani berf e. Bi taybetî di biharan de berf dihelin. Bi helina berfê di mehên biharan de, av, çem û rûbar ji xurttir û boştir dibin.

Av, çem û rûbarên pêwîsttir ev in: Ava Reş, Çemê Çorûhê, Rûbarê Oltûyan, Rûbarê Tortûmê, Çemê Arasê û Rûbarê Kelehê (Ximûsê).

DÜMAHÎK HEYE

Şirnex serî hilda

□□ Di ocaxên komirî de dagîrker berik reşandin ser gundiyan □□ 200 qantirên gundiyan hatin kuştin □□ Bi hezaran gundi meşin ser Şirnexê □□ Destkar dergehên firotgehên xwe anîn xwarê û deriyan girtin □□ Xwendekar neçûn dibistanan □□ 20 hezar mirovên Kurd meşin ser komên taybetî, polis û leşkeran; barikatên wan şikênandin □□ Eskerê dijminî berik reşandin ser gelê me; welatparêzên bi navên Salih TALAYHAN û Şêxmûs

YORGA şehîd bûn □□ Gelê me avahiya walî, avahiya şaxê eskeriyê, avahiya postexaneyê, avahiya bankaya "zîreat"ê, avahiya partiya ANAPê; li kêleke van avahiyên dewletê, heykelên Atatürk ji rûxand û hilweşand □□ Pênc kes ji gelê me birindar bûn, heft kes ji hatin girtin □□ Girsên gelî dirûşmeyên weke, "Bimire dewleta Tirkî", "Bijî Kurdistan", "Bimire hikumeta ANAPê", "Bimire Turgut Ozal" û "Bijî PKK" bangîn

Şirnex (Berxwedan): Weke nûçeyanên me ji Şirnexê me agahdar kirine, serhildana gelî weha pêk hatiye:

Bûyer, roja 28'ê Sibatê serê beyanê (sibê zû), li binya Şirnexê di ocaxên komirî de destpêkirin. Weke dihe zanin, ji geleki salan vir ve ye, malbata Elixan Tatarê cerdevan û welatfiroş dest daniye ser ocaxên komirî û wan bi tenê ji xwe re dişuxiline. Serekên artêşa (ordiya) Tirkî, mebusê Şirnexê yê ji partiya ANAPê û hinde birêvebirên sendikata "Karên Madenê" yên sextekar ji, tevî ve malbatê dixebitîn û xwe kirine hevparên (şirikên) qezencan. Ji piştî komeke ji gelê me, bi milyaran Lîrên Tirkî berdidin berikên xwe û xwe zengintir dikin.

Bi hezaran gundi (pîraniya wan gundiyan ku ji gundan hatine derêxistin) ji, ji bo debariya xwe, perçeyên komirî ji xwe re didin hev, wan bi qantiran dikeşin bajêr û difiroşin. Eskerên Tirkî û cerdevanên (esqiyayên) mala Elixanî ji, her carê êrişî gundiyan dikin, bi kotekê nahêlin ku gundi ji xwe re perçeyên komirî bidin hev. Her carê gundiyan digirin; li wan didin, berikan direşînin ser wan, car caran hînekên didin ber devên çekên xwe, lawirên (haywanên) wan dikujin û caran ji wan tazî dikin û dişînin Şirnexê.

Bûyera roja 28'ê Sibatê, geleki mezintir çêbû. Li kêleka ocaxên komirî "boluk"eke eskerên Tirkî heye. Komûtanê ve "boluk"ê ferman dide 100 eskerên di bin emrê xwe de, ku bireşînin ser gundiyan. Geleki gundi birindar dibin. Pêşî hate gotin, ku dido ji wan hatine kuştin, lê hîna ev baş nayê zanin. Ji ber ku hîna ji hejîmara gundiyan hundabûne geleki bilind e. Lê bi esehî eskerê bûye, ku li vir, welatparêzê bi navê Fexreddîn

TEPE bi xedari birindar ketiye. Piştî bûyerê, geleki bi derengi vî welatparêzî rakirine nexweşxaneyê. Ji aliyê din, gundi nekarin 200 qantirên xwe ji destê eskeran derêxînin û birevinin. Leşkerên dijminî tevan kuştin. Bi rastî ev qirkirineke bi serê xwe ye, ji ber ku sermîyan û kehnîya debariya gundiyan tenê ev qantir bûn. Li cihê bûyerê eskerê dijminî ji mir. Gava eskeran berik direşandin ser gundiyan, hînek berik li tîlên elektrîkê ketine. Têl qetiyên û ev eskerê mirî ji, pêl van tîlên kiribû û lewma miribû.

Gelê me barîkata leşkeran hilweşand û derbas bû

Pêşî, gelê Şirnexê bûyerên di ocaxên komirî de nebihîstibû û nedizani. Bi sedan endamên komên taybetî, asker û polis li ser rîya ji Qilabanê dihe, li pêşîya Şirnexê barîkatekê danîn. Ji ber ku karker û xwendekar li ocaxên komirî dest bi meşêke protestoyê kiribûn û ji wî alî ve berê xwe dabûn Şirnexê. Lê gelê me bala xwe neda barîkatê û tehlukaya reşandina qurşînan ji aliyê hêzên Tirkî. Da ser barîkatê û dijminê xwe revand. Hêzên dijmin bi aliyê Şirnexê ve revin û ketin nava Şirnexê. Karker û gundi ji dan ser şopa wan.

Esker û endamên komên taybetî yên direvin, bombeyên barandîna hêstirên (rondikên) çavan avêtin ser gelî. Ji aliyê din jî berikên xwe direşandin. Ev kirina wan, gelê Şirnexê rakir ser piyan. Destkar, hema bi lez û bezi dikanên xwe girtin. Tevîya şênîyê Şirnexê; jin, zaro, mîr û kal ji xaniyan xwe berdan kolan û şeqman. Teyger,

Berxwedan

HER TIŞT JI BO ENIYA RIZGARIYA NETEWA KURDISTAN

Sal 9
Hejmar 120
1 Adar 1991
Baha 2.50 DM
Rojnameya 15 rojîn

bi yekcarê zivirî serhildanekê. Eskerên dijminî, ji hemû aliyên ve berik berdidan mirovan. Di destê gel de, çî çek nebûn. Ji gelî çî kesekî çek jî bikarneani. Lê gelê me bi bêran, tevrikan dar û kûçan; bi hemû tiştên ketin destan, li ber xwe da.

Girsên gelî pêşî berê xwe dan avahiya postexaneyê, vî bi tevayî rûxandin. Xwendekarên lisê ji, tev bi hev re ji dibistanê derketin û tevî xwepêşdanan bûn. Xwendekar, avahiya lisê ji heya pîvaneke mezin rûxandin. Bi carekê hejîmara xwepêşdaran xwe gihand 20 hezar kesan. Çetîr were gotin, gelê Şirnexê bi tevayî raperî û serî hilda bû.

Yên ji ber reşandina esker û endamên komên taybetî ketibûn erdê, gelek bûn. Lewma bi lez, di nava gelî de belav bû, ku 20 kes hatine kuştin û behtiri 100 kesan ji birindar bûne. Tiştê mirovan pêşî dîtî, bi rastî ji rewşêke bi vî nolê bû. Dijmin, nedihişt ku mirov bikaribin xwe nêzîkê kuştî û birindaran bikin.

Ji ber vî rewşê mirov, bi girtî û hêseke mezin, êrişî avahiya partiya ANAPê kirin. Avahiyê rûxandin, heykelên Atatürk ên di hundurî de şikênandin. Paşê berê xwe dan heykelê Atatürk ê di nivê bajêr de û wî ji şikênandin. Ji vir êriş birin ser bankaya "zîreat"ê, şaxê (şûbeyê) eskeriyê û avahiya walî. Wan dan ber kevir û kûçan û rûxandin. Hemû navgînên (wesîteyên) nexweşxaneyê ji hatin rûxandin. Ji ber ku dijminî destûr nedida, ku kuştî û birindaran rakin nexweşxaneyê. Mirov, tenê destê xwe nedan navgîna bi navê "cankurtaran" (ambulans). Gel, bi hêseke mezin êrişî hemû sazîyên dewleta dagîrker dikir. Lewma dibistana bîngelîn jî bû hedefê êrişê, lê ji ber ku di hundurî de zaro hebûn, gelê me êrişê xwe sekinand.

Dirûşmeyên, "Bijî PKK", "Bijî Kurdistan" hatin bangîn

Bûyer, serhildanêke gelî ya seran-serî bû. Dijminî direvî, gelê me dida pey. Di dirêjahîya xwepêşdanê de gelê me dirûşmeyên weke, "Bimire dewleta Tirkî", "Bijî Kurdistan", "Bimire hikumeta ANAPê", Bimire Turgut Ozal", "Bijî PKK" û hwd. bi awazî bangî. Der û dor, bûbûn qada cengekê. Derfet nebû, ku mirov bika-

ribe kuştî û birindaran bijimêre. Xwîna rîjayî, hêrsa gelê me mezintir dikir. Weha bi mirovan hatibû, weke ku berdidin dijminî ji Şirnexê; dijminî ji Kurdistanê derdixînin.

Dijmin digirî, cerdevan rêzên xwe diguhurandin

Gava şer ber bi aliyê taxa cerdevanan (parêzkar, "koy korucularî") ve berfireh dibû, cerdevan ji, ji tîrê xwe berik reşandin hewayê. Hînek ji endamên komên taybetî diqêrîn û digotin, "Binêrin... binêrin, endamên PKKê ji vî alî ve berikan berdidin ser me..." Lê di rastîyê de çî endamekî PKKê yê berik berdida, li holê tune bû. Ji ber ku tevîya gelê me bibû weke endamên PKKê. Lê yê berik berdidan cerdevan bi xwe bûn.

Hînek ji cerdevanan hinde birindaran avêtin ser piştên xwe û kişandin nexweşxaneyê, her çendî endamên komên taybetî li hemberê wan sekinin û nedihiştin vî bikin jî. Hînek ji, xwestin birindaran ji cihê şerî dûr bikin û biparêzin. Di wî nevbêrê de walî, ji hoplorên belediyê peyivî û ji gelî xwest, ku xwepêşdanê bisekinin. Lê hînek ji cerdevanan, sixêf û dijûn li wî kirin û qêrandin rûyê wî û gotinê, "Hovîno, we çend kes kuştîye? Xwezi çend eskerên we ji bimîran."

Yek ji endamên komên taybetî ji, di kolanên de direvî û diqêrand, "Ez naxwazim, ez naxwazim bireşînim ser gelî, ez naxwazim..."

Serhildana gelî heya derengê şevê bi dijarî berdewam kir.

Şehîdên û qehremanên bê nav ên serhildanê

Bi vebirî, em agahdar bûn, ku di serhildanê de du welatparêz şehîd bûn: Salih TALAYHAN (17 salî) û Şêxmûs YORGA (19 salî). Yek ji wan jin, pênc welatparêz jî bi berikan birindar bûn. Navên hinekan ev in: Babaddîn KULTER, Siddîq BAYRAM, M. Emin ATÊŞ û Fexreddîn TEPE. Gelek welatparêz jî, sivik birindar bûn. Ji ber ku neçûne nexweşxaneyê jî, em agahdarê navên wan nebûne. Lê kin were gotin, bi dehan kesan bi vî yan wî rengî birin girtine. Ji aliyê din, hîna ji geleki welatparêz hunda ne. Hînek ji van girtî ne, heye ku hinek ji hatibin kuştin. Dagîrker niha, her tiştêki vedîşêrin. Girtiyên navên wan dihe zanin heft kes in, lê hejîmara girtiyan behtiri 100 kesan e.

Ji şehîdan Salih TALAYHAN, di roja şeva serhildanê de, rakirine goristanê. Pîraniya gelê Şirnexê agahdarê vî gorikirinê nebûye. Lê disa ji bi sedan welatparêz tevî xwepêşdana şî-

nê bûne. Bavê şehîdî, li ser gorê axiftinekê çekirîye û gotiye, "Kurrê min bû şehîd. Di rîya namûsê de çû. Ez bang li hemû kesên bi şêref dikim, ku sibê dest biavêjin çekan û li ber xwe bidin!"

Li Şirnexê bi şev, çî operasyonên dijminî bi rê neketin. Yekenyên eskerî ji şevê, di tîrê de derbas kirin. Lê disa ji bi tankan û hezaran eskeran dijminî, dora avahiyên hatibûn rûxandin pêçandi hişt.

Roja 1'ê Adarê serê beyanê şehîdî din ji rakirin goristanê. Dagîrker ji bo gorikirinê demên rojê yê zû û dereng hilbijartibûn, ji bo ku şîn ne zivirin xwepêşdanan girseyî. Bi hîle û sextekariyên welê, xwestin, ku nehêlin welatparêz delametin xwe yê li pêşîya şehîdan bi cih binin. Bi rastî, di vî kirina xwe de, hindeki bi ser ji ketin.

Lê gelê me vî valahiyê paşê dagirt. Di rojekê de, bi kêmasî du caran pênc hezar kes çûn serdana malbatên şehîdan. Dan xweya kirin, ku herdu şehîd, şehîdên Kurdistanê ne, şehîdên wan bi xwe ne.

Roja 1'ê Adarê firotgeh venebûn. Xwendekar neçûn dibistanan. Li hemû deran tankên dijminî hebûn. Gelê me, bi komên mezin, kom bi kom xwe dicivand.

Her di vî rojê de, mebusê Mîrdînê Nurettîn Yılmaz û wezirê karên hundurî Abdulaqadîr Aksu çûne Şirnexê. Gava Aksu bi otomobîla xwe ji sîkê derbas dibû, xwest ji otomobîla xwe silavên xwe li gelê me bike, lê çî kesî bersiva wî neda û bi bê-dengi wî protesto kirin. Yılmaz jî, bi Kurdî bi gelî re axifî. Çû hevdişîna walî. Ji walî xwest, ku yê hatine girtinê divê bi lez werin berdan. Gelê me ji weha gotê, "Divê buhayên zîrêrên me bidin. Talana di ocaxên komirî de were sekinandin. Zîlm û zordariya li ser me were rakirin. Yê gûnehkar û xwedî sîc werin pîrsiyar kirin. Heke ev tev nebin, em ê serî bidin serhildanên mezintir û nasekinîn." Ev daxwaz, daxwazên hemû mirovên Şirnexê ne.

Belê, Şirnex, disa du şehîd û geleki birindar da. Lê behtir, bû xwediyê bir û baweriyên xurt ên li ser rîya doza Kurdistanê. Şirnex, xwe kîre serkêşê destpêkirina serhildanên sala 1991'ê.

Provokasiyona dijminî, bû sedema serhildana Şirnexê. Em dikarin ji vî bûyerê hinde encaman derêxînin û hinek ji ev in: Dijmin, xwe amadeyê qirkirinan dike. Lewma artêşa xwe li Kurdistanê dihele. Lê rastîyeke din heye ku derketiye holê: Gelê Kurdistanê ji amadeyê serhildanê ye. Dirûşmeyên xwepêşdanan jî, tenê yê ser-xwebûna netewî û gîrdana bi pêşengiya PKKê re ne.

Esîkere ye, ku tenê serhildanên gelî wî dijminî bi berûpaş ve birevinin. Kurdistan jî ketiye domana serhildanên mezin. Bawerîya me ev e, ku Şirnexi xeleta yekemîn in ji bo rêzên serhildanan, ku wê me tevan bigihînin rizgariya netewî.

Serokê ERNK Abdullah OÇALAN dibêje:

Tengaviya mirovê Kurd jî çî tê?

Gelê me di dîrokê de ji kesbûna xwe û ji bajarvaniyê dûr ketiye. Jiyana xwe di çîyan de derbas kirîye. Tenê bi serê xwe maye. Mirovên me ketîna nava tengaviyên mezin û ji malêkê behtir, tiştêk di destên wan de ne maye.

Bi rastî, gava mirov li dîroka Kurdan binêre, dikare bi hesanî û bê westan van rastîyan derfîne holê. Polîtîka, zanyarî, pêşveçûn û hwd. di civata Kurdî de cihên xwe ne girtine. Girsên gelê Kurd, xwe bi van pîrsan ve mijûl ne kirine. Lewma, ji bilî malên xwe, tiştêk li ber çavên wan ne maye. Hebûna xwe bi malê ve girê dane. Pîrsa herî girîng û mezin ji jin û mîrên Kurd re, bûye pîrsa malê. Ji ber vî sedemê, heya rojên niha jî mirovên Kurd, hîk û xurt bi malê ve hatine girêdan. Malbatê jî, ev bû hîz (fikir) û hêz hiştiye.

Ji lew re, derdê Kurd ê herî mezin malbat e. Rasî jî ev e. Mirovê me jî jin û zarokên xwe behtir, tiştêkê nas nake. Çima? Ji ber ku, tenê di hundurê malê de jîyan dihiye. Pêwîstiya saz kirina dewletekê û pêşvebirina civatê daniye aliyekî û malê pê ve mijûl ne kirîye. Heya bi îskiliyên civatî jî mirovên me sist in û di bin bandûrîya (tesîra) polîtîkaya dijminî de ne; çî ji aliyê civakî ve û çî ji aliyê aborî ve. Ji ber vî yekê, welatparêziya li cam Kurdan gelekî zehî û jar e.

Mirovê me jî xwe bi dûr ketiye. U gora amancên dijminî mezin bûye û hatîye meşandin.

Dema ku mirovê Kurd nekaribe çareyekê ji rewşa xwe ya keffî re bibîne, hema xwe diavêje malê. Di malê de jî kor dibê. Çima? Berî her tiştêkê însan, di sîyasetê de zanebûna xwe kûr dike; dûr ketîna ji polîtîkayê jî, dihele ku civat bi pêş ve ne keve. Dema ku mîrî bi kar neyê, mirov bi tenê bîmîne, hingê ew kes tengavî dibê û di malbatê de roleke paqverû dileyze. Disa dibêjîm, derdê mirovê Kurd ê herî giran ev pîrs e. Pîrsgrêka malbatê jî ji vir tî der.

Destana têkoşerên ARGKê li Milazgirê

Nûçe: Di rûpela 18'an de